

شماره ۱۰۰۸۹

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب در بیان کسب

مؤلف میرزا محمد آخوندی (در بیان کسب و معاش)

موضوع شماره قفسه ۱۰۰۸۹ خط شعر

شماره ثبت کتاب

۸۶۵۲۸

خطی - فهرست شده - ۱۳۴۹۷

تج ۵۵

کتابخانه باقر قزوینی
شماره ~~۳۳۳~~

۱۱۵۳

بازرسی شد
۳۶ - ۳۷

بازدید شد
۱۳۸۵

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

۱۰۰۸۹

۱۰۸۲۸

۹۷

بعضی آید العریبه

الترجمه

الترجمه

۶۲۴۵

۴۸

المشوریه

الترجمه

۱۶۲

بعضی آید العریبه
الترجمه
الترجمه
۶۲۴۵

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

۱۰۰۸۹

بسم الله الرحمن الرحيم

کلی حدی که در کاشی از برش خسار استقامت مکنات جاریه و اول معلومه که
 نماید و غنچه استایشی که با هزاران بجزه برساند اقبال غصان عناصر و موالید براید و
 قبل شانی که در این ترازو جدا بختیات متعالیه الهی بنماید آفرین سراسیمه و قریب بکلی که
 منقسم بنسب سر و آردی و جود کینه تبار بارگاهش بپای علی است که غنچه مرسوم و کرم
 به اعتبارات نبوی و سعیدی در جمالی اطوار خلق تصویر هر حرف پوشانیده حکیم
 جوهر به لغز منافق و حقائق را در غنجان اسرارش در نظم و نظام مکنون و مژده و تکلم
 صافی که طالعانی حکمت قیاس با بایای معنی آفرین این متن به مشهوره که به منزل تصور
 رسانیده سجا که لایق لایق است و این است که انیت علی الفسک **نقد**
 احمد که خلیفه وجود است لا اخصی کوی بر بورد است آدم که خلیفه معنی است
 سرشته ربنا ظن است کوسید سجان افلاک سجا که سخن با عرفانک
 هر طایفه که فکونی و اقل شده ز تار موی و صلوات نایب و سیمای
 و ایات تحفه در کاه عشق اشتباه به بنشین خدیجه فی قتل و صد در کین
 صرصره قاصد سیر از این و رب و زک و لغز ای من بایات به الکبری و در آواز

و در میان سجا متعالیه
در غنچه استایشی که با هزاران
بجزه برساند اقبال غصان

۱۰۱۷۸

۹۷

۲

حرم اوجی الی عده ما اوجی عازر قدس سره میضای هر بیت حضرت خدیجه و الا کرام
 افضل من اولی جوامع العلم و ارفع من تکلم بالاضافه الیه المصطفی سید الانام صلی
 الله علیه و اله الامجاد ان الله و ملکک یصلون علی ابی ابی الدین امنوا صلوا
 علیه و سلموا السیما **نقد** مصحف ایجاد را اتم کتاب آسمان من عرفنا افتخار
 منصفه صفات الهات حق سابق و لاحق برو خواند به حق اسم غلام خیر
 انشای جود بود اردی ایجاد در جود من که با ششم تا ششم از من اسم الله المقصود
 من لفظ القلم و در دو نام عدد و وحیت فرمود و در تیر استان عشق
 قیس بنیان سلطان اقلیم ملک و ملکوت و شاه دار السلطنه جبروت
 و فرمان فرمای کشور ناسوت و صاحب مشور و یوان لاهوت و قاضی فصل
 حکم و رعیت و ربوبیت خلیفه حق و وصی مطلق صدیق اکبر و فاروق
 اعظم و دد النورین و ابو الحسنین علی المرتضی و اولاد امجاد و صلوات الله
 علیه ملا افاضه حقین که دامن عصمت ایشان در نهایت حرر ارادت من تصور
 و ادراک است اولاد ملک علیهم صلوات من رب و رحمة اولاد که بهیم المهدون
 و چنانکه است ملک دار زده تمام که آفتاب این دور میکند و در

و در میان سجا متعالیه
در غنچه استایشی که با هزاران
بجزه برساند اقبال غصان

۱۰۰۸۹

۱۲۷

خطی

۹۷

بر آسمان ولایت دوازده رجب و آفتاب بخت بر در اوج کمال قضا و
 آنکه روح احمدی بر بخت برکت آتش او دوازده مثال مثل دوازده ماه و
 دوازده کوب آفتاب بخت نموده استقبال ستاره کان سپهر ولایت
 و شرف که این اندر نقصان احراق و وبال آفتاب بخت صدور این نجم
 مثال صورت تفصیل آید از احوال **باب** خانه محبت خانه فقر سر با تقصیرش
 زلال لوال افضل فیوض سما آواحد محمد بن عبد الله بن عبد الصانع انوار
 افاض الله تعالی شایب جوده البحر الی بلوح ضمیر تیر سالکان مسالک عرفان
 و طالبان مطالع رفق و وجدان بی بخار که در عشق و ان شایب و صادی سلوک
 نظریه صیق صدور و خفقان جهان از کتمان بعضی از وادیات کشفیه عاجز کرده
 در کسوت رموز نظریه و لباس استعارات شعریه معنی چند جلوه می داد و لفظی در
 خطاب بکار افکار را از جمله دیوان اتفاق ظهور می داد و از خوف چشم غم
 دیوان آدمی مثال آدمیان دیو خصال تعالی ستاره صورت آن بکار نمیکند
 تا آنکه ملام غمی بدگر حدیث شریف بوی سده که آن که کوزا کحت العرش معانیها
 و استیغاثه از دیده لاله محاله بر سسل غلام سمری چند رسم یاد کاری در سنگ
 کینه

کشتی روان را به کل بویا سید کوری جاسد درون و دوستان حق بر دین باغ
 و دوستان هر کل کاخ در درون بویا بود آن کل از اسرار حق کو یا بود بوی ایشان عم
 الفیض شکران که عالم سیر و پرده دران امید از ناظران بایست که از آریا
 رموز و اشارات دانسته حل به حقیقت مجاز تو مانند تعرض فی قولی بلی و تارة
 آینه و لایلی غنیت و لاهند و در صد و افزا و تقصیر و تجرید در نیاید به بالایی
 من لم یزق لوقه الهوی فشتان مایل المعانی فی المصنوع و توضیح اسرار زیاده بر
 نخواهند و کان کان قمارت ذکره فقط فیض اول التسلل عن اخیر مصلحتا
 مر ابدال را که باشد زان خبر احوال را الحی مرغان را اگر اوصاف شوی بر مراد
 مرغی واقف شوی که بر موزی صغیر طبعی تو چه دانی کچه دارد با کلی
 یا ای یقین شمر و او الود و او الود غیر یسین السکر و سین الشکر غیر فاء الفناء و
 به تمام السکر و من هذه المراتب اصدت هذه الخوف الرابع و خوف فطرت
 صورة یوسف فلذا صار اول مستی به اکل محبوب و معشوق و حیثما اطلق لفظ
 یوسف فی کلام العرفاء فالمراد به هذه المراتب الاربعه العلیا ان لا کتم من علم حق
 کیلایری الحق و در این فتنه و قد تقدم فی هذا البوصن الی التحصین و وضعی فیکنه

[illegible]

حجاب الحق قبل حجاب نفس ✓ وغیب القلب قبل التردانے
 وغیب الروح اقدم من حی وغیب غایة الغیب المصانی
 ونور اصغر من بعد قاسیے ونور اصغر قبل احمر ار
 ونور ابیض من شمس ذاتیة ونور ابیض من شمس ذات
 قل غابت الاکوان طرا قل غابت الاکوان طرا
 ستونی من دنان الحب سقا ستونی من دنان الحب سقا
 لکاس ولا فخر تر ایا لکاس ولا فخر تر ایا
 حضرت اریث نفسی کاس خر حضرت اریث نفسی کاس خر
 الالام حتی صرت حرما الالام حتی صرت حرما
 عذارت حرمل المرأة حتی عذارت حرمل المرأة حتی
 ر الوجب غیب کل شیئی ر الوجب غیب کل شیئی
 وغالب السیل فی وادی غیبا وغالب السیل فی وادی غیبا
 وغابة الیمعطوف العیایے وغابة الیمعطوف العیایے
 جرمتمو اخیجی طیب رقابے جرمتمو اخیجی طیب رقابے

قدست عشت ناد کاسی دامن ۸
 و قدر تویت بجانس موت مریخ
 ششمان مان کنست خرابادلا
 امسبت فی شرک الغرام بقیدا
 یاللدو ای قدر تو ش ایضا لها
 هذا قدر صان الرحیل الی حی
 هذا قدسد الهوی طرق الی
 هذا وقد شب الجوی وسط الحشا
 هذا وقد شفت خنثاشه بمعته
 اصحبی یعقوباً بفرقہ یوسف
 لولا انظار الوصل بعد بعاده
 کیف الترار لکرب جذل بعد ما
 کیف التلیل الی البقار سبینه
 کیف الوصول الی الوصال فینا

قدست عشت ناد کاسی دامن ۸
 و قدر تویت بجانس موت مریخ
 ششمان مان کنست خرابادلا
 امسبت فی شرک الغرام بقیدا
 یاللدو ای قدر تو ش ایضا لها
 هذا قدر صان الرحیل الی حی
 هذا قدسد الهوی طرق الی
 هذا وقد شب الجوی وسط الحشا
 هذا وقد شفت خنثاشه بمعته
 اصحبی یعقوباً بفرقہ یوسف
 لولا انظار الوصل بعد بعاده
 کیف الترار لکرب جذل بعد ما
 کیف التلیل الی البقار سبینه
 کیف الوصول الی الوصال فینا

فيا عجايب من شأنته هو يطرب
 وقلبي في بحر الهوى قد قلب
 وعمرى من كاس المنية مشرب
 بطير نرج الطير والودج شرب
 يطرب بطلاقة فخره هو وطرب
 ويترنح في خفن سحره وركب
 تحف الارواح والجم السحب
 يروح له روعي ونفسي تذب
 منمارة العين هنى ونك
 هوامع القلب اليمى يصيب
 له اسنن والنعاص غيب
 به صار بدرى طالعا لا يئيب
 متى امنت بهرمانه كوكب
 فى العزادى ثبات لا يدوب

سے کتب و جہی سے

لا تفتنى منه خوف مستبى

فقطر دهر اجمه ما کان خافیا
و کج جیش الحی تحت لواء
و کیمیه البیض القضا عصابة
شربت حیا جتنی فاجاه
واصبی کرا و ما بل نشوة
عشقت و ذاک الوجہ فی سحابة
کلیدی اما انظر الوجد لا معا
و لا یزیم العشق الا الی و تہ
الا انی غیبه متہمتا ک
لطیف و ادا لا یضن بوصلہ
تظاہرت العیان عیا الجمہام
و قد بنوا و اوصا لوالا با جمع
و ان بذلت المال العقر و نہ
و ما اخذنی فی لولہ لا یزیم

وذلك من منه لالى منته
 لقد فقهون بارة فوق منبر
 وما لي ذنب غير انهاء امره
 فيا نعم الله المول وسيفه
 ويا عضد الاسلام يا الله شري
 لقد صان ان تبتدى لنا سورة
 وانك يا مولاي مطلع على
 اعشى فاني داخل في حجة الولا
 اليك يا غوث ازمان كوثهم
 فان جرت مظلوما فانا ناصري
 الا يا نار ارباب الدعوة الى الله
 ساروا على من دما عصابته
 واخضع سرانهم بعض قوا
 ولا غرلا سلام الا جهادهم

وذلك لولا اجتهاد محمد
لما قام السلام عمود مجمع
فيا رب اخبر ما وعدت لاصد

و قرع عن استیل الکرب کرده

والملك عدد المصطفين بطنتي

سدا قلبي المضني بين احبته
 وان اقلبي زفرة بعد زفرة
 دفقت بها نيك الطول مناريا
 وعهدى بها دعدا ومنذ اوغرة
 فساروا سار الصبر بعد اسبابها
 اعل الذي قد فاق منق عادي
 حرم بطاف الليل مليبا
 وطاف موسى وهرق منون
 وطاف بلور او دوقله
 ام الدمع اظفى حرق قلبي الوعنى
 وان لعيني دمع بعد دمع
 فاسمعت منها اجابة دعوتي
 وليلى وسلمى ثم حى شينيتي
 وما كنت في تلك النيات لعيني
 يعودى الى السطا وطوى الكعنى
 وادم بدأ ثم فوج الخليفى
 وعيسى وسميل صادق عدل
 وطاف ادريس من قبل رقتي

وطافت لوط و ذوالكل بعد
وطافت السبا واليسع النبي
وطافت الصديق يوسف
اليه انما الفضل قصد العدم
ومن حبيب الله رسل صا دعا
ومن يدور الولاية بازغا
سيف ممدى الزمان مسا درا
ويا حارث لال حسنة
ويلا عد لا بعد ظلم فقتلة
فيصير داع الحق بالحق صا دعا
وقل جراتم دجال عصه
به يقدي عيسى ويجمع الورك
وتخبر شرق الارض من بعدو بها
ويرفع القول الخلاف من اورك

سطلف ذكرنا الشقيق مصطفى
وطافت يحيى الشبيه ليعتي
واولى اسمعيل فيه لعد بيتي
ومن ابا بيل رست كجارتى
فاشرق الدنيا بنور نبوتى
ومن طلوع الشمس ممدى قمرى
مورا ضياق القدم اطلعتى
ونقل اهل الزنج اسنقلى
بنور بيان الحق وجه اسطى
ومن دعا الزنج فى دل محنتى
وبنزل عيسى من رفيع محنتى
عليه و به وحق دين وقلتى
وتفع ابوالستعا ببركتى
ولا يفتن الا حقان وحدتى

بالحلم

فيظهر اسم الواح الحق باريا
وربى الاسماء حسنى كثيرة
وعاقبة المتقين سارة
وذلك بعد الذكر فافش قاطع
ايستى طال انتظارى لوجهكم
وقد اصبح الداعي اليك كفرا
فقبل واصنع ذا الفقار بمجة
مشته تم الذين بلونسم
اندر تبوا النامين والحق وهد
وقالوا انطق والفضلا كوازة
وقال الداع الحق بالحق صا دعا
فان لكم اليوم اكملت دينكم
ولو كان دين الحق بالحق قائما
وقد جعل الله الخلاف علامة

وتجنى به كلاما من طلق
وتكلم لسلطان حق بدولى
من الله فى التبريل من غير
يقوم على اسم الله من بعدى
قد ابرجت البيان من طولى
تكفير انما الهوى والضلالتى
ففضل تصوفية فلسفتى
بجرة قدرية ثوبتى
فابعد حق غير ريع الضلالتى
وليس من الحق الحقين نفسى
وتلمذ الحارث بليغ هرستى
ول بعد تحيل الى النظر حاجتى
لشت حق الله الحقين غفرتى
لكن الهوى من غير رست بركتى

سطلف ذكرنا الشقيق مصطفى
وطافت يحيى الشبيه ليعتي
واولى اسمعيل فيه لعد بيتي
ومن ابا بيل رست كجارتى
فاشرق الدنيا بنور نبوتى
ومن طلوع الشمس ممدى قمرى
مورا ضياق القدم اطلعتى
ونقل اهل الزنج اسنقلى
بنور بيان الحق وجه اسطى
ومن دعا الزنج فى دل محنتى
وبنزل عيسى من رفيع محنتى
عليه و به وحق دين وقلتى
وتفع ابوالستعا ببركتى
ولا يفتن الا حقان وحدتى

لو جاز بالش التبعة عندكم
ولو قام طعن الطلق وبراء الوري
والامدست بعد البيان محجة
فما دى وجود الحق عدم ما نعلمهم
وهذا الاعتقاد فاسد في طريقه
او كمن كبد الله في نور علمه
وليس يستوي من كان في نورها
لما لا قوة بالمصطفين اولي الجي
فمن نصب البغضاء يوم المآفة
وذلك معنى اصلي كلامهم
فما ارتفع اما نصبه والتمسك
ولكنهم ساروا فاسا يسيرهم
وذلك حين محل كتابهم
عليهم من الرخص الفاصلي

لا ينقض ابرار في قول عصي
لاستغنى الامام عن قول الحق
التي نبوتية علمية
واصح دين الله مجروح امتي
وكذب تنزل صاحب عوق
واعدا ذاتي خذ من لمتي
ومن تاه بهما في زجاج خدشتي
عليهم سلام الله من كل وجهي
لم نصب البغضاء من غير ربي
بقول صدوق صادق في الرواية
وانصبا لالحق شر طبعي
الى المراكز التعلل غاية حبيبي

لا ينقض ابرار في قول عصي
لاستغنى الامام عن قول الحق
التي نبوتية علمية
واصح دين الله مجروح امتي
وكذب تنزل صاحب عوق
واعدا ذاتي خذ من لمتي
ومن تاه بهما في زجاج خدشتي
عليهم سلام الله من كل وجهي
لم نصب البغضاء من غير ربي
بقول صدوق صادق في الرواية
وانصبا لالحق شر طبعي
الى المراكز التعلل غاية حبيبي

لا ينقض ابرار في قول عصي
لاستغنى الامام عن قول الحق
التي نبوتية علمية
واصح دين الله مجروح امتي
وكذب تنزل صاحب عوق
واعدا ذاتي خذ من لمتي
ومن تاه بهما في زجاج خدشتي
عليهم سلام الله من كل وجهي
لم نصب البغضاء من غير ربي
بقول صدوق صادق في الرواية
وانصبا لالحق شر طبعي
الى المراكز التعلل غاية حبيبي

لا ينقض ابرار في قول عصي
لاستغنى الامام عن قول الحق
التي نبوتية علمية
واصح دين الله مجروح امتي
وكذب تنزل صاحب عوق
واعدا ذاتي خذ من لمتي
ومن تاه بهما في زجاج خدشتي
عليهم سلام الله من كل وجهي
لم نصب البغضاء من غير ربي
بقول صدوق صادق في الرواية
وانصبا لالحق شر طبعي
الى المراكز التعلل غاية حبيبي

Handwritten marginal notes in Arabic script, likely commentary or additional verses related to the main text.

استكبروا الا قول في قيامها
والله انزل في الحاس بيتنا
ما بعد حق في الحقيقة ثابت
والحق محض ليس فيه تكثر
وتسفهوا احد احلوم عصاة
قد اكروا فوض الما و امره
فاسعوا الى ذكر الله صلواته
فقل الرسول المصطفى وصيته
وزواجر الاطيان في تضبيها
وتوازرا لاجاز من انارسم
والله بالتسبيح من اجارهم
وبذلك افق في الفقيه صدقنا
وقرنة اتق القراع صريحنا
اناس شتى في سلوك سليمان
من غير نص من رسول يبع
والتي احرى ان يطاع يسمع
الاصلال ابعوم وشرعوا
لاظهار الما بطنا يا اروع
انوارهم وعلومهم تتشعشع
في حكمهم الوان نور السمع
من يوم جنة والحقيق قطع
علم الهدى وهو بطون الاصلع
واوامر الاطهار عذر انقطع
وقبول جميع فوهم لا يدفع
فدوى ارضا في صرح تنفع
وروى ابن سيرين عن علي بن ابي
از خالفوه انما صونهم
وهو اهلوا ليطاع ونفع

ابو ادهم اربابهم دنياهم
خوفا على النفس الزكية منهموا
حتى اذا اذن الاله بصره
سيد وفيه كل حق كلم
والتي في ربنا بفتح الله
ويتر الامم اعد في عدوانهم
والسبل شتى غيبه ما لهم
ويصبح فيهم بالنا محمد
يا ربنا تجر وعدك المعوج
واذن وليك ابن نبينا
والارض ما دية ودراسن
ادبائهم وامامنا متبرع
اوكل حين نجم غي يطلع
وتحت جبين الهدى وشتوا
والحق يصبح ظاهرا يستبين
والحق اول ان يلع فبصع
ويظهر الاضين في المسمع
بالبيض والسر والوال فقطع
من خاوه الغنوم الكلع
بذي ديار الحق قاع يلقع
كي سيف الوجه المسير فطلعت
والحكم حق في فوفيه مطوع
جرت ادمى حرا على الوجاهة
لرزه حوى الوبا بالمراسنة
لرزه على رزاه العظوف كبريا

Handwritten marginal notes in Arabic script, likely commentary or additional verses related to the main text.

۲۳ فقہ ہادی الایام و السنو ابی
و اشرقت لہ وجاہاً باسعادت
و فقد غلب مصداق الشہادت
و فقد حجج و تقی عرفات
بقیاد و لکن فی لفظی التکرار
و ظلت اماری الذل الکیا
نیاجی بریا مولای فی الخلو ایام
و خلف بقا اعلی الحسنات
تختلف بالجزات و البرکات
خلیف الوفا و الود خیر و ابی
ہو العیب السحال فی الصدق
باخوانہ الورا و حوس و لایہ
تقام و لوحات الف و اسے
ماہ تاریخ لیوم و قیامے

واشرفنا لاجارنا

وفقد علمه بمقتضى ما ذكر

و نفقہ حجی و نفقہ عذراست و

بقضاءكم في نظم التكاثر

وظائف امرایان و اعیان

نام یہاں مولا فی الخیر ہے

وَحَاضِرُهُ الْإِغْلَالُ

مکتبہ اسلامیہ دارالعلوم دیوبند

حلف بجزیرہ ابراہیم کے

طلب النوا والحمد لله رب العالمين

هو نصيب السطال في احوال

بکونہ اور دھوس دلاتے

مقام و لو حاجت لک و اسے

۱۰۰

نَقَالَ السَّيْلُ الرَّزِيَّةُ مَا عَيَا

بجنت عدن فازوا الحسنات

۱۲۴۳
مکرمان

وادی وادی

افلاک و زمین زعفران

درست خوانده

بعض

حاصل و نام

دا. جا

عشر
21/10

از این مکتوب

آرزو راوند

طوبى

کتابخانه

السلامة

۱۲۳۳
آله سنش معنی واحد مکرر ساخته

زانتقالات حنا اگر دو واسطه در گذر

آفریده هر فرد از شکاف کالبدی بون

آنچه در کتاب مذکور است

محکم دلائل سے مزین متنوع و منفرد موضوعات پر مشتمل مفت آن لائن مکتبہ

سنة احصاء وبلغ حاصل عام

ارض دستمه ارض ارضه

اسرار احکام: کہ در روز عاشورا

شماره ۱۰۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

در مورد خوردن ماهی در این پیریه

سراج وکرمیہ وکرمیہ

از برای کل درخت و درخت و غده و چوب
 خواست تا بکر معانی را برادر از قدم
 غیر محصور التماس را با الفاظ کمی
 بنزد این جهان و ساکنان آن است
 یوسف صدیق در مصر دل گداز
 دل اگر بدار بسته دیده کو قافله کجاست
 قطره آب منی داده جالدر رستم
 ایستاده را چو در قهر هم راه مکن
 غنچه دل زنگار در دست زینت
 عاشقان مهر و دیوانه کن از دست
 رده از ادال عالم را به غیر حق
 رده ابرو و سطر و چین سطر و چین
 بستاند عارض کل غنچه دین سکه ناز
 سینه که گر بپوشد ببرد گاه

کرده درج درشان ازخه مرغان عیان
کاکل و زلف مجد چون کند آه و خسته
جسم چون غایت آری جان و دهن
کوش از بهر صد آفتی بی طلب هوا
از برای الطیاف صورت اجسام چند
منظری دیگر سویی آن کشوده از درون
از سر این عصب که غم و غم و غم
فصل و روح نفس و طبع و شه و شه
ممنوع را کرده ظاهر و مثال آدمی
شش و کرده لسان و مختلف کرده بیان
روح را که پرورد را غم نماید کابد
نقطه اشباح را بعد از شش و انتقال
صفت واحد کرده ظاهر و هر یک جدا
مختلف گشته همان سبب ایجاد گشته

خبر حسن انبیاش مفرح
کرده مرکان آسمان بر رخ خورشید
باب آن کرده دهن لبش را در
لمس دوق و ششم درک الصبر
غرفه یک و دوازده شکل نظر
راه باریک است از قلب سراف
بلغم و صفرا و سودا خون احمر
هر باطن از قوی سامان دیگر
دل خارا نشان نوده بر میان
عالم اگر بقیه تن محقر
کالبد کرده دیده روح الاغوا
که بسپارد و درون گاه دهر
که زنجیر شهر کی خواهر برادر
از بس کرده بدو ز رخسار

کتابخانه عمومی

وہاں سے لے کر آج تک ہر روز صبح سویرے اٹھ کر پانی پینے کے بعد اس کتاب کو پڑھتا رہا۔

من کجاست که آن کوکب در فلک
 کشت تار سیل اوشت غنایم
 در کف اراستین طالع برار
 ای که بابت خدای خیر رخت
 آید یون بن ارجا خیر رخت
 معلوم الانوار جان مهر رخت
 بگرداننده افلاک خیر رخت
 غلغلی که شست آرد مهر رخت
 کسب طالع پادشاهی رخت
 ریل اگر آرد در بزم رخت
 غالب وقت عاقلانه حکام رخت
 دوست با جود روح انور رخت
 دشمن با کینه نفس نیر رخت
 من چو سایه بر سر اندازد
 کوکب کوکب با او نشاند
 آید بی ادوار اندازد
 بر سر جود طالع اندازد

کمالی که در فلک
 کشت تار سیل اوشت
 در کف اراستین طالع
 ای که بابت خدای خیر
 آید یون بن ارجا
 معلوم الانوار جان
 بگرداننده افلاک
 غلغلی که شست آرد
 کسب طالع پادشاهی
 ریل اگر آرد در بزم
 غالب وقت عاقلانه
 دوست با جود روح
 دشمن با کینه نفس
 من چو سایه بر سر
 کوکب کوکب با او

همه را سپهر از قدر
 نقاشی چار باغ جهان
 نو عروس شکوفه جلوه کند
 نغمه سنج فلک ج درستی
 غیرت عشق های ابد لعل
 شیر قش چو چور کرد
 آبیاری کند چاشنی شوق
 غمزه ز کس پراشتش
 چشم آن بنید و برم نیاز
 دم تویش بنشد آب و ده
 سبل غمزه پریشانش
 شکفت آسمان نوزدین
 دست زورش با خنقش
 فلک که خرم تره سرشت
 در ده چاه خاور اندازد
 از رخ طبع محبه اندازد
 بلبل از بال بستر اندازد
 از رخ خویش جادر اندازد
 از شوق خون به ساغر اندازد
 و هم دون نشان بر اندازد
 شجر اخضر انور اندازد
 فتنه در صفت کف اندازد
 غزه در دست خنجر اندازد
 ریز خنجر چو حبه اندازد
 از که مشک از فر اندازد
 عقل اگر در برابر اندازد
 از جهان تا به محشر اندازد
 سقراط با مفرور اندازد

همه را سپهر از قدر
 نقاشی چار باغ جهان
 نو عروس شکوفه جلوه کند
 نغمه سنج فلک ج درستی
 غیرت عشق های ابد لعل
 شیر قش چو چور کرد
 آبیاری کند چاشنی شوق
 غمزه ز کس پراشتش
 چشم آن بنید و برم نیاز
 دم تویش بنشد آب و ده
 سبل غمزه پریشانش
 شکفت آسمان نوزدین
 دست زورش با خنقش
 فلک که خرم تره سرشت
 در ده چاه خاور اندازد
 از رخ طبع محبه اندازد
 بلبل از بال بستر اندازد
 از رخ خویش جادر اندازد
 از شوق خون به ساغر اندازد
 و هم دون نشان بر اندازد
 شجر اخضر انور اندازد
 فتنه در صفت کف اندازد
 غزه در دست خنجر اندازد
 ریز خنجر چو حبه اندازد
 از که مشک از فر اندازد
 عقل اگر در برابر اندازد
 از جهان تا به محشر اندازد
 سقراط با مفرور اندازد

حضرت ششم همیشه در وقت تن
 داوری گوگرد و خواه شوم
 تا خدای کند خدای جهان
 اگر از بازی بی اختیار
 بلوه دو افکار حول خوارش
 نمره شش به کاه بنزد
 چنان شد که برای غلظ
 دست و پا نام نالی و
 صاب دست او فند چو دست
 ساقی هم او بر و حساب
 بخش که اوقات افند
 زعم که اگر کسی زاید
 که نانی که سینه کردون
 از تنس به رسم عجز و نیاز

باز از شمع آتش شد
 لب کجاقضاجبکتابه
 آسمان خم شود برسم سجده
 شاه و بجای او هر دور
 بهر خبر او فلک بر شام
 نیست این وصف او که میگویند
 پای نیروی باروی حمت
 با فرمان کار فرمایش
 درشت قیبه شود قضا و قضا
 قاضی میگویم آن چنان شاهی
 رغم دشمنی باذن الله
 محسن را بصورت ممکن
 رسم ممکن در خیر امکان
 حبل الله و کنه عنصر

۸
۲ کر نظر کبوتر اندازد
تسخ در صفت فقر اندازد
نوبه برای قنبر اندازد
از سر خویش مغفر اندازد
نظم نهم به محسب اندازد
کرد خیر و شر را اندازد
به دو انگشت خیر اندازد
طرح افلاک دیگر اندازد
کار خود که قنبر اندازد
کجا پیش قدر سر اندازد
سه امکان اگر اندازد
از قضای عدم را اندازد
صفت سازد و بر اندازد
شکل قنبر و عسکر را اندازد

باز از شلج آرد کشد ۲۸ کر نظر که برتر اند از د
 لب گام فضا و بکتابه نسخ در صفت دفتر اندازد
 آسمان خم شود بر سرم سجده بوسه بر پای قبر اندازد
 شهاده بپای او برود از سر خویش مغفر اندازد
 بهر خبر و فلک بر شام تخم تخم به محسب اندازد
 میت این وصف او که میگوید که قدر خیر و شر بر او اندازد
 نایه نیروی بارزی همت به دو انگشت خیر اندازد
 یازدهان کار فرمایش طبع افلاک دیگر اندازد
 دست نمیزد فضا و فضا کار خود که قبر اندازد
 قاش میگوید چنان شاهی که پایش قدر سر اندازد
 غم دشمن دمی باذن الله سده امکان اگر بر اندازد
 منع راه بصورت ممکن آرنضای عدم در اندازد
 رسم ممکن از خیر امکان منع سازد و بر اندازد
 مسلم افلاک کند عنصر شکل عنصر در اندازد

۴۹ نوز و ظلت بهم در اندازد
آر عرض فقر و بیکر اندازد
قد کثرت ز اکثر اندازد
روح خدرا به بیکر اندازد
آسم اضداد را بر اندازد
پایه دوش بهر اندازد
بر کراخت یاور اندازد
فکر دوش او سر اندازد
دست نه ایمنه اندازد
سایه بر عرش او بر اندازد
بر سر هم مکرر اندازد
لغت لایسل بر دور اندازد
دست لطف به کوثر اندازد
در سخن بهند و مشک اندازد

۴۰ در کلوزیت یور اندازد
کلن دامان و فقر اندازد
سایه سر و صوف بر اندازد
در جهان سایه کستر اندازد
دشمن ترا چو سایه به خاک
با دلفت زبا در اندازد
گلک اندیشه ریخت طرح مبار
کل نام به صحن صفه شکفت
سر و آزار بخت بر لب جوی
شد سفیدار و سفید به غنم
خویش را بر کنار باغ کشید
چون سیران لطیف باغ المور
عقده زار کور که کرده
عقده بر کرده سوغه خوبین

در کلوزیت یور اندازد
کلن دامان و فقر اندازد
سایه سر و صوف بر اندازد
در جهان سایه کستر اندازد
دشمن ترا چو سایه به خاک
با دلفت زبا در اندازد
گلک اندیشه ریخت طرح مبار
کل نام به صحن صفه شکفت
سر و آزار بخت بر لب جوی
شد سفیدار و سفید به غنم
خویش را بر کنار باغ کشید
چون سیران لطیف باغ المور
عقده زار کور که کرده
عقده بر کرده سوغه خوبین

در کلوزیت یور اندازد
کلن دامان و فقر اندازد
سایه سر و صوف بر اندازد
در جهان سایه کستر اندازد
دشمن ترا چو سایه به خاک
با دلفت زبا در اندازد
گلک اندیشه ریخت طرح مبار
کل نام به صحن صفه شکفت
سر و آزار بخت بر لب جوی
شد سفیدار و سفید به غنم
خویش را بر کنار باغ کشید
چون سیران لطیف باغ المور
عقده زار کور که کرده
عقده بر کرده سوغه خوبین

۱۱
 آرمغان شش زده بر جان
 کشتن چادر سفید بر سر
 چشم مهر در گیسو سفید
 بر سر پادشاه و جیران
 با الم بکه توانان بوده
 شد سپه پوش طره سبیل
 کل عاز دست بر دستم
 چون نقشه کل زبان قفا
 سوس نغز باران عسرا
 خلق ارشد رسول امین
 تو چشم بنول و جوشن
 سر فرات از دین عظیم
 شهنشاهی که لشکر اعدا
 حکم او چون قضا باشد
 لاله در دشت گشته شمع زار
 کشته چون بوه کان مام زار
 سر فلکده بزر و سینه فلک
 چشم ز کس صورت عباد
 با خدایس رنگ از خضار
 نور پایشان چو حال عاشقان
 زرد چون غنچه همیشه بهار
 جاده نیلوفرین به چهره غبار
 میکند ذکر یا حسین مکرار
 زور باروی حیدر گزار
 والد نه اتمه اطلار
 کرده جان در رهایی نیار
 سوخت از برق تیغ الشبار
 قدرش چون قدر همه در کار

۱۲
 قاف قرین صفی سستی
 خال در ماتش سپید پستی
 بس جگرش به حلقه حور شد
 رشته مهر او اگر نه بود
 چرخ اگر بر خلاف او گردد
 آسمان ز نو کند ایجاد
 قدرش صاف قضا و قدر
 نتوان مدح او که متعجب است
 تا با بنجار سید و از مدحش
 گفتش چون میخ او نتوان
 نغز پر از شوخ و بو فلون
 گفت مهابت این حال اگر
 یکایک بجز محط را به سبو
 عرصه که با نغمه امست
 نگذار ز کاف و نون آمار
 موی گشته زلف و تار تار
 زلف چون شد شبیه بار تار
 یکسره عقد ثابت و ستار
 بر کند چو قطش از دیوار
 بر خلاف بهر کج رفتار
 صوتش ناله و شش ناله
 حصر بی حد و عده لفظ و شمار
 ملک اندیشه کشت چون کلاه
 نقش در کبر و بزر و جید یار
 صورت کرد به جلوه دیار
 نبود لامکان کان احوار
 میدهم جا اگر گرفت قرار
 رشک حیات نخبه اعدا

چو نسبت باه را بادی که خورشید
سزد با عرش اعظم نسبت او
پردرد و قصرش چون کبوتر
دهد خاک آن آستانه
بود ظل تابوین سیایش
در آن که بغیر از او دل
خود پرسید از طبع سخن سنج
بهر چیت نک آبروی در
بیان گفت کشن دست خداوند
که از کین میشود قصر شهادت
حسین بن علی سبط و میر
در شان کوه درج حقیقت
امام سیوم و فرزند دویم
بهستان چهل نژاده پیردی

بود بر در کوشن است که آئے
که ممکن بود شبیه خدا آئے
زهر سو سوئی آن مرغ دعا آئے
چشم مردم عالم جدا آئے
بهر ستر سایه بال به آئے
کوشن جان میباید نو آئے
کای در شاعری طبع آزمای آئے
که کیتی را فرود از نو صفای آئے
بدرست و در غمی بند خدای آئے
و انش انداز محبوب خدا آئے
بجی انمنه قدرت نای آئے
فرودان مشعل بنم به آئے
نمال جسم آل عباس آئے
به جنت طبل و صحت سر آئے

آوان فاطمه جان محسنه
حسن را با ندوی زور آزمای
گند کردون برادر کور کرمان
برای زانسان سدره او
ناخسرو او زنگ ایران
سکین خشت حبشید شکست
را چون میل فکر از سر روان
که باقی مصرع نارنج آن را
نمود آینه خورشید را آئے
این تبه که است رشک آئے
جا کرده میان جان شیرین
را مکان و مکان کم چو شبیه
هر ذره شود مثال خورشید
مشک و وجود را نشان آئے

چشم جد صدف جد آئے
قصار آنچه مشکل کشا آئے
برافشاند اگر دست عکاس آئے
رسد از سدره و طوی صلا آئے
محمد شاه قاجار انما آئے
معلی فطری روشن ز کمان آئے
آرسید از عالم بالاند آئے
باشد صدف دو کوهر پاک آئے
چون نوز بیدیه های نمناک آئے
ترسم که شوم انیم و افناک آئے
نورش چو برون خد رشاک آئے
محمد بن شود چشم او را ک آئے

Handwritten marginal notes in Persian script, including phrases like "بدرست و در غمی بند خدای آئے" and "و انش انداز محبوب خدا آئے".

کرند سیر فلک ۴۹
ارماک بدل اندازانک
خواجه مدحش نبود
نابویه کند سپهر چالاک
چون سبیل خیال در روشن
در وادی شوق صحت حباب

فایز آید ز بانق غیب
این روضه پاک طای امداک

دود آتشخانه دل میرود سببی
یا تریا میکند بر آسمان جذبه
شد ز کامی بر چرخ و کشتی
بر زدن افکند ز دوش خود سببی
آسمان مرغ کبود و انصاف شیرین
جبهه فاقه پیش کوسه در حجاب
کلی کبی کرده داموی سفید شوش
نوعروس حبله خاور زمان شد در حجاب
مخفی در بطن کاه چرخ عمل ساری
فی الشل در حسیب سی چون بدین
وقت آید کاش بوی نوزاد
در بنستان جهان و شش شوش
ما زبان از زور گفتگو بودم کدش
نغمه سحلاب حرم اکتسب سحلاب
بافتی در کوثر جان دل سایه بین
اول فصل بهار و آخر عهد شستا
صحن طبع که بشکوه افتاده
در هوا آورده او ایا عهد ماضی

و این

خداش کلک فلک را بشکونود
تا که نقل سخن از دجوان است
عسل طبع ز سر زدی داشت سر در بر
مربع عشرت ناگهان بر دشت طلعت
نغمه هشت زدا شیر صدای است
چون مدح خسته و دنیا در کف لای

تجده الله علی الخلق الامام المنتظر
نغمه الله علی اعداء النعم الذي
مرکز افکند امکان قطب در وجود
اگر روح القدس با خیل ملک را غلام
در تپان بوی کوشش آماره از بهر جهاد
باقش ایجاد عالم استی هر جزو کل
استغفار استغفار عقول عالیه
گاه نفق کاه رحمت بعد و خلیل
ماهی علم رسوم و حامی رسم علوم
فایز از لعل عارف گزاسرار وجود

سینه لسلول طور اناره غمنا
ملک الافاق نور ابد طریق الهی
منطق ابراج عصمت انقباب کبریا
انکه باشد انبیا و اولیا را پیشوا
احمد و حیدر خیل انبیا و اوصیا
عزت نفس و صل صورت عقل
انفس افان و انفس حش
گاه جدی کاه بود و کاه و ماسو
مغنی دیوان قدرت قاضی انصاف
همه بنی مصطفی و هم کبی مصطفی

Handwritten marginal notes in Persian script, likely commentary or additional verses related to the main text.

جو مردم گشته از اوج حق
۵۱ منکر نورانی در غیبات
فلسفه در پیهم و صوفی اندر قد
از کلام اهل حق اهل نظم را
که اصول چشم پوشیده از
اصل استغفار دارد دیده
مجتهد که اجتهادی کرد در حق
از کلام نعمت الهی خود پس
تجربه شده اجاری این بود
جلوه داد در دهان از مدعی چشم

ای فراموش فضاوی کلمات

گوری چشم مانند پرده از رخ برکت

خون آلوده دشمنی و تشاکو
مرجای برفی خرم سوز دگر جان
جان با کمال خاک خاک
خاک شده جانها بر این خاک

خسرو امانا اما پیشوایان مقتدا

دو انقار را بر فرمانا کند کشف الغطا

سیل تار و دی معج و در دل
آلوده شدن از خاک استخوان خود را

باره حق یقین در سلف پیش بر
نار دیده سبزه نقشش گشت وفا

خون است با نیا در زبان
تر زبان باشد بدعت و عا و بر

محکم از صفی جان حال و می
۵۲ باطل خنک کن چشم بر سر
آن چنان بدوش کن از ناله کینه
چو هر فرداوش از کفر و ایمان
حالا وقت عا باشد به کام سخن
چشم باید که مصلح العیون عا
دوستان حجت را خدا یاد و رفیق

دشمنش را خدا از دوستان سازد

ای در سپهر در باستان

و می سرور باض آشنای

چنان زمانه می نایب

در کسوت دهری خدای

ای مهر تو زنده کال جان

دل تو چون بود در مایه

شد زخمی دشتنه جدای

بخت و هر شکم عم و دوست

از مردم دیده روستانه

بر ستر گشته وقت

آزراه وفا جرایان

در بحر تو حال سیل مخزون

چون قطره اتساق و محزون

پس گشتن من بفتح بحر ان
کیده و راجی تو ایے
در بحر و حال سبیل بحر ان
چون نقشه و انبساط و کون

روزی که دل از کرم برود بی **و** خود از مهر بایان نمود بی
 چون مهر تو در دم مکان کرد **و** آتش که نمودیم نمود بی
 چنانکه بدستی زدوم **و** در جور و جانی زدوم
 ز مهر تو مایه اندازم **و** خود مایه خود از زبان سود بی
 ز غم خویش سینه تنگ **و** چون گشتی بیخ و دگر نمود بی
 نه هست **و** هر نیم جان بی **و** آبل سهرم که برود بی

در اجرتو حال سیل مخزن

چون قصد و نیت است محزون

چون وی ناله زار نهادند
نور نظرم ز بی روان شد
ناله زار و جان شیرین
آرام گرفت و جان جان شد
دانی که غولیش می نغم
در حر توای صم عیان شد

مرغی که سدره اشیا بانه داشت
 باز بچه دست کوکودکان شده
 جسم هر شکست و دل خون
 در دیده به انتم گوان شده
 چون ناله کرد در نوسودری
 سودای تو سیر بسیر زبانی شده

در تہذیب و حال اسیل مخزون

چون قصه و انوس و گونون

من مشکوه از وی خواندم
 در حق تو زنده ام درین جرم
 خورشید رخ تو کجایان
 از دوری تو زبده تر
 از کاک خیال صورت تو
 مانند آه و شور و شیون
 آشفته ز موی تست کارم
 در چشم زمانه خاگردارم
 شد تیره و تار روزگارم
 بر صفی چهره اشکبارم
 بر پرده دیده امی خندم
 اینست نوک غارم آرم

در بحر نوحا اسیر محزون

حق تشویش و غم

سن زخمی خنجر کا قسم ۹ ہر خط نشان تبر آہم

از کمال قدس جان داد و چنانچه جان در دست روشن ارد
با حضرت روح ششانی راوند و نگاه بان حسی استی را در

در مقام

باید از دامن خلاص شد و رجا
سر برهن کردن ازین جاد که او چاک
دشمن سینه چاک ثره ناس که
دین از دیده باکی کجیل پاسکے

در مقام

بخت در بخت درین راه بر او چاک
بخت در بخت درین راه بر او چاک
کلی آداری و آواری و سوراخ
کلی آداری و آواری و سوراخ

در مقام

اول حلاوت کون مکان برود
وسط از حلاوت در زمان برود
آخر از حلاوت اهل جهان برود
مرد این راه رفیق در جهان برود

در مقام

عارف کامل اگر در حقیقت باشد
عارف کامل اگر در حقیقت باشد
زبان این راه رفیق در جهان برود
زبان این راه رفیق در جهان برود

در مقام

یک اسرار حقیقت کجا میدانم
یک اسرار حقیقت کجا میدانم

عالمی که در این راه رفیق در جهان برود
عالمی که در این راه رفیق در جهان برود
عالمی که در این راه رفیق در جهان برود
عالمی که در این راه رفیق در جهان برود

دفعه دوم و فاصدق صفا می انیم
بازه سیر سوس طوری می انیم
در مقام

کس ازین راه که گفتیم خبر دار نبود
عارف سیکه در لطافت کار نبود
پرتو باره چنان بود که برسیا نبود
اقل مجلس صیحه بود و دل از ابر بود

در مقام

راه تو حیدر بود که مرگت بسط
راه تو حیدر بود که مرگت بسط
خود تو حیدر بود که مرگت بسط
کل تو حیدر بود که مرگت بسط

در مقام

در مقامی که در وادی جانان باشد
سایک بخانه فکر میرومان باشد
تجدد فکر که در نه جان آن باشد
سیر سوی حرم شاهستان باشد

در مقام

توصیه به ارباب کیست
توصیه به ارباب کیست
توصیه به ارباب کیست
توصیه به ارباب کیست

حاجاتانی جهان جان
بگذر از قدسین در میان
حاجاتانی جهان جان
بگذر از قدسین در میان

عالمی که در این راه رفیق در جهان برود
عالمی که در این راه رفیق در جهان برود
عالمی که در این راه رفیق در جهان برود
عالمی که در این راه رفیق در جهان برود

در سوای قید و تو اسیر است
 بگذر از دیو و جانی دید شو
 که سودا اعطی اسیر شو
 در دست تا که اسیر هوای است
 در اول حرف تجرید فک است
 آن الف از لفظ توحید خواست
 لفظ توحید بجزایر است
 آن الف از لفظ توحید خواست
 لفظ توحید بجزایر است

۶۱
 بخود از پناه تو سر است
 جلوسویت چنهاده است
 جان جان
 هم تن بگذارد جان میدهد شو
 روز شو نو روزش وعید شو
 جان جان
 قبل و قال نامی بجا خواست
 آن الف تا امان و دیاست
 جان جان
 ز اعتدات نکر است
 گفتن العلم لفظ پس است
 جان جان
 ریورش از لفظ توحید شد
 پس الی الله شد و الی الله شد

این روح بجزایر است
 فکانه بجزایر است
 بر باره کی حقیقت توحید است
 بر مومن تو را این کلام است

۶۲
 بیا چون اصل اعداد آمدن
 جلور این اصل بنیاد آمدن
 جان جان
 چون یقین بپوشیده بود
 لفظ با نور زمانه بود
 جان جان
 بود باو لفظ شش بکار کرد
 زان عدد در باو با احصا کرد
 جان جان
 این همه عالم باو با بدان
 اسم علم کثرت بسم الله زمان
 جان جان
 در حدیث علی اسم عظیم
 گفت خود را لفظ با ان کریم

کثرت از وحدت ایجاد آمد
 مرد این فرد و آزاد آمد
 جان جان
 بادر بجا حرف رحمانه بود
 ظل آن در بای سبلا بود
 جان جان
 وز نکر رسم یا احصا کرد
 پس مکان آن نان احصا کرد
 جان جان
 حرف اول بسم الله بگوین
 کر علی کرد یا آفرین
 جان جان
 در حدیث علی اسم عظیم
 گفت خود را لفظ با ان کریم

بیا چون اصل اعداد آمدن
 جلور این اصل بنیاد آمدن
 جان جان
 چون یقین بپوشیده بود
 لفظ با نور زمانه بود
 جان جان
 بود باو لفظ شش بکار کرد
 زان عدد در باو با احصا کرد
 جان جان
 این همه عالم باو با بدان
 اسم علم کثرت بسم الله زمان
 جان جان
 در حدیث علی اسم عظیم
 گفت خود را لفظ با ان کریم

ستر این معنی نه اندر نسیم
نم لبسم است ازین ارحم

جان جانایی

شد دوده اصل اعدای غریز
اصل اشرف باشد از وی جزیر
مغ بکند از سوی اصلی کریر
تأبدانی تر این معنی تو نیز

جان جانایی

دو به بین ارکان اسما ظهور
در دوده آشکارای استور
ران عهد میدان بوج و پیشور
ران عهد ساعیات نبود عبور

جان جانایی

بگذر از ما و منی و جان و تن
میکنی از سیل اگر فم سخن
ستر این معنی اگر دانی چمن
کی کنی در منزل غالی وطن

جان جانایی

در سوم ترک و قناری گذار
هم قناری پارسای ابر مدار
از قناری که ز روم و تبار
در سوز در سوز و زنجار

جان جانایی

این معنی نه اندر نسیم
نم لبسم است ازین ارحم
جان جانایی
شد دوده اصل اعدای غریز
اصل اشرف باشد از وی جزیر
مغ بکند از سوی اصلی کریر
تأبدانی تر این معنی تو نیز
جان جانایی
دو به بین ارکان اسما ظهور
در دوده آشکارای استور
ران عهد میدان بوج و پیشور
ران عهد ساعیات نبود عبور
جان جانایی
بگذر از ما و منی و جان و تن
میکنی از سیل اگر فم سخن
ستر این معنی اگر دانی چمن
کی کنی در منزل غالی وطن
جان جانایی
در سوم ترک و قناری گذار
هم قناری پارسای ابر مدار
از قناری که ز روم و تبار
در سوز در سوز و زنجار
جان جانایی

آر سوم خلق اگر ساره شوی
در قیود غیر آزاد شوی
آن زمان مرد خدا ده شوی
بهر نفس دست آماده شوی

جان جانایی

این همه اسرار حق شد بر زبان
بهر ارشاد تو در عالم عیان
و ده که تو به گوش در خواب گران
قی مدانی دوستان از دشمنان

جان جانایی

دوست کبود آنکه سوی جان کشد
مرشد آن نباشد که در میان کشد
در سهام سوی نه تبار کشد
کست دشمن آنکه بی رسالت کشد

جان جانایی

سیل سیر آورد و میخصل نهد
گشت خیر و یاران بروی فرود
چسب باضمدل بر خود در کشود
لام را آورد و آنکه خود نمود

جان جانایی

سین دیارم چون اظهار کرد
سبیل گشت و در بریار کرد
غفلش خوابیده را بیدار کرد
کوهر معنی بوج ایثار کرد

جان جانایی

آر سوم خلق اگر ساره شوی
در قیود غیر آزاد شوی
آن زمان مرد خدا ده شوی
بهر نفس دست آماده شوی
جان جانایی
این همه اسرار حق شد بر زبان
بهر ارشاد تو در عالم عیان
و ده که تو به گوش در خواب گران
قی مدانی دوستان از دشمنان
جان جانایی
دوست کبود آنکه سوی جان کشد
مرشد آن نباشد که در میان کشد
در سهام سوی نه تبار کشد
کست دشمن آنکه بی رسالت کشد
جان جانایی
سیل سیر آورد و میخصل نهد
گشت خیر و یاران بروی فرود
چسب باضمدل بر خود در کشود
لام را آورد و آنکه خود نمود
جان جانایی
سین دیارم چون اظهار کرد
سبیل گشت و در بریار کرد
غفلش خوابیده را بیدار کرد
کوهر معنی بوج ایثار کرد
جان جانایی

جان بابای

تویم چون سبیل در یابایه شوی
در کجای عشق تماشا نشوی

جان بابای

از محمد چون علی هزار شد
از محمد شهر علم آفاق شد

جان بابای

دل که خلوتخانه خاص خد است
نفس که در آب محبت افتاد است

جان بابای

باقی توجیه مه نشان شود
در هوایش در بار قصاص شود

جان بابای

فهم پید کن که فهم آید
چو کلمه کلمه اگر بود

این

چون نفی می گفتیم آیه

جان بابای

در نه نفی کو دلی و ایلی

اعدزونی اعدزونی با کرام

آلوده منی علی فوط العلام

جان بابای

علی نبی الهی حسین عینی الاغری

علی روح در بحالی حسین روح جفا

علی مهدی طالب حسین عین نبوی

آقای زکریا سر زانویش کانه

آقای دلبر تازی برون شواری

تختین آتش افروزان دران کمان

چو آتش دهوی کرد تازی تازی کرد

هوا دیکر آب آید مکرزیم کیم آید

دولت بحال آید درین نه کانه

تیسرے آلوده استقام

آن لی طور اور اهدا المقام

جان بابای

علی قلبی المصطفی حسین روحی صغی

علی من مندی دهنے حسین عین فانی

علی فی الهی سار حسین بالحب

شوقان هر ذراته روز رطابانه

ببین کار خد ساری بر سر زاری

بر خودان سامان رسوم کانه

درین خالی سر کرد و زان راهی کرد

سر شک خون شعله بدین درین

در در و در سبک آید جسم چا

و یا صانع من کجای تو

چون نفی می گفتیم آیه

در نه نفی کو دلی و ایلی

اعدزونی اعدزونی با کرام

آلوده منی علی فوط العلام

جان بابای

علی نبی الهی حسین عینی الاغری

شود چون سیر افلاک بایان من تر خاک
 نماید اختر و صفر نماید صیغ احمر
 را بر یکی روان کردی شوی پرو جان کوی
 پس از مردن شوی زنده بروی بنده
 شود میرت بران قلبی الی اللهی باقی
 زنده بای زبانی نه پانده جلاله کے
 شود تا یک چشم سر در این سر پر بودی
 همه روح روان کردی جو روح جان کوی
 زان برود جهان خنده ای را بر آید
 زنده راه دلی را ای که زین شای

شاهای نشان که در دست حق جان کرد
 سوی آتد ان بیان که در دنیا جان کرد

سینه چنان شده از مهر دوت
 سر بر آسودای آن شیرین ادا
 تن صان دریای نورانی مثال
 جان و فغان بر چاه آموخته
 دل ز دست او چو لاله غرق خون
 دیده طره و جلوه نور و جان طهر
 این به طهری که در دانه است
 دل در این شمع کالی نور اوست
 رت لعلی کوی رکوی فنا
 فانی اوست در حوض رمال
 روح جادیده و فالذوخته
 در قف دل کشته خون غریب
 کشته سرنایان من آیت نور
 بر تو رخساره یار من است

روح قدس نور کل قفل کل
 مظهر صفات ذات سم
 لوح اسما و قمر انشای حق
 متصف بحد اتم الکتاب
 خسته و خیر کشا در ج نکلن
 جسم پاک جان پاک و غفلت پاک
 شهر علم و باب علم شاه دین
 این غم مصطفی زوج بتول
 در سرا بر غش اعدا نام او
 انکه بر مهر نبوت پاکد است
 یافت آن بایر از آن غیور
 خود سرا پا جلد نورانی شکست
 نور بوده آنچه در شکوه نور
 آخر و خضر صفات نور دان

ساکان عشق با غیر اسبیل
 آیه المقصود من لفظ القلم
 سابق و لاحق روخوانه بن
 آسمان معرفت را آفتاب
 بر فراز کف احدی شکن
 صد شرف خاک را بر سر پاک
 نور جانها مرشد روح در بین
 بر زمین معراج او دوس سول
 اسم عظم را معنا نام او
 غیر حیدر کس چنین باشد
 معنی نور علی نور ظهور
 در مجر دهم سر دهم پاک است
 در نظر یا مختلف کرده نور
 رنگهای عالم امکایان

چون من بودم تو قفس کلم
 چنان چنان چنان چنان
 زبان جانها را در آید
 بر یک پاک
 در دنیا جانها مرشد روح در بین
 در نظر یا مختلف کرده نور
 رنگهای عالم امکایان

دیده بنما اگر میداشت
 نور انجا نور طور معنوی است
 معنی روشن نیابد مرد کور
 در فضایی ظلمت آباد جهان
 که نهان که آشکار آمده
 دشتی دارد زهر و زهر فزون
 این بر سرست شکاف است
 خرد انداخته آخور که هست
 معنی لولاک اگر می یافتی
 خردم میگویم مکر دیوانه ام
 بی سر و چشم را ز در کوشش
 ستر طایان فاش که گوید بید
 خورده کیران کور میباشند کور
 این تصویر از کوهی چشم موی است

نور را الوان نمی پنداشته
 خود غلط بکنی که نور را نیست
 خلعتی کی آشتا کرد و به نور
 روشناینهاست زان نور پنهان
 دیده ما اجبرت افزا آمده
 جلوه نور علی در کاف و لون
 طعن زاده از انصاف نیست
 دیده برب پرده چانه حرا که هست
 دل نور معرفت می تافتی
 یا که از شویش مستانه ام
 نیست کوشی اندرین در بکن
 یا حبیبی یا تنوع سر الحبيب
 نیست ظاهر را چشمان ظهور
 در نه نور یا مایه ای آنهاست

چشم کو تا چشمه فیض روان
 مردم کو دیده بیدار کو
 جلوه اشباح و صور در انجمن
 مدخشنه از صفا حور
 مصطفی کوید که بودیم پاک
 مرضی کوید که نور آدلم
 باز شکل شد سخن ای مرد کوش
 صورتش کرد در جیب پیدا شود
 صورتش پیدا است چشم کو
 ده چه میگویم نیست این که بگو
 در دم میبوسد این اسرار ما
 آنچه کفتم جللی مرموز بود
 بعد این لایق بود نقیشت
 شوی چه نور است نور

بینه اند که کز کسول روان
 تا به بینه هر کجا انوار
 آفرینش روی شمع بوحسن
 هست این معنی چشم دل عیان
 کار زمان بوده است آدم غایب
 نیست جان بقدر این سلیم
 در سر و شنیدن بپوشش
 دیده کوران پیدا شود
 تا به بینه جلوه حصار
 استی از نیست فاعلف اعفو
 لبیک کو دست دیر کفار
 شمع را کشته خود روشن در بود
 لفظ محسوس و معنی بید
 لبیک چشم معنی کور است

بینه اند که کز کسول روان
 تا به بینه هر کجا انوار
 آفرینش روی شمع بوحسن
 هست این معنی چشم دل عیان
 کار زمان بوده است آدم غایب
 نیست جان بقدر این سلیم
 در سر و شنیدن بپوشش
 دیده کوران پیدا شود
 تا به بینه جلوه حصار
 استی از نیست فاعلف اعفو
 لبیک کو دست دیر کفار
 شمع را کشته خود روشن در بود
 لفظ محسوس و معنی بید
 لبیک چشم معنی کور است

دیده بنما اگر میداشت
 نور انجا نور طور معنوی است
 معنی روشن نیابد مرد کور
 در فضایی ظلمت آباد جهان
 که نهان که آشکار آمده
 دشتی دارد زهر و زهر فزون
 این بر سرست شکاف است
 خرد انداخته آخور که هست
 معنی لولاک اگر می یافتی
 خردم میگویم مکر دیوانه ام
 بی سر و چشم را ز در کوشش
 ستر طایان فاش که گوید بید
 خورده کیران کور میباشند کور
 این تصویر از کوهی چشم موی است

بینه اند که کز کسول روان
 تا به بینه هر کجا انوار
 آفرینش روی شمع بوحسن
 هست این معنی چشم دل عیان
 کار زمان بوده است آدم غایب
 نیست جان بقدر این سلیم
 در سر و شنیدن بپوشش
 دیده کوران پیدا شود
 تا به بینه جلوه حصار
 استی از نیست فاعلف اعفو
 لبیک کو دست دیر کفار
 شمع را کشته خود روشن در بود
 لفظ محسوس و معنی بید
 لبیک چشم معنی کور است

تسلی کردن سوری اری السلام
تبدولان خوشان و السلام

گوش ده سپهر خضر
زینت که بار باغ امکان
زینت که بار باغ امکان
از صفت پدر چهار مادر
نیکوخت نمود اختیارش
فرزند در بیا فر به
آن دخت و این سپهر عالم
شد نظره ذات اسم اعلا
بگریز ز کون کافور نشین
در خلوت نشست محرم
در وی تم فیض کبریا آید
نیکوخت کند مای لا موت
زود آید نسیم نسیان آید

تحت زده نور صفت اخضر
آلاء اعلیٰ مشایخ مر جان
تجشید پنج سده و خضر
زان صفت و ندسه و چهارش
در جود نسیان گزیده
آمد بوجود شخص آدم
بر دست نخواند درس اسما
چون داشت نظریا بکوشش
شد خاک فیض عشق آدم
روانید گیاه آشناسی
در باغ جهان رشاش ناموت
بگذر جهان و در جان آید

این قرب و کراتی که او آید
سجود ملک نمود او را
شد سجده بندگی خدا را
تقصود در سجده و در سجود
در می کشش نفیست ستم
نور سبب مقدس آن
این که اگر خدا آن لغت
این نور هم جدا نبوده است
لیکن ظهور نزد احوال
تا بود مشهور و متزل شان
چون برده غیب کشوند
خود بود کمی دوشی سیاه
چون سبب و مصراع بودیا
در قاعده نور محض مکوم

نور بی بنهاد او نهادش
زان نور بسی فرود او را
تعلیم برادر اسرار
دانش بی و وضعی او بود
و آن را که از تخت گفتیم
هم نور عقی او حدت آن
رازیست نماند که لغت
بیکانه آشناسی بوده است
ره برد و دول بنور اول
بوده است دول چشم کردن
زنگ دول از میان زد و زد
امرو هم احفانه
تعمین یک در و در سطرید
کردی کی دولی مودم

خبر خیزد از این عالم
نور شد و در باریک
کلیه صفتی که در
نور عقی است از آن
سجود و در سجود
در می کشش نفیست
نور سبب مقدس آن
این که اگر خدا آن
این نور هم جدا
لیکن ظهور نزد
تا بود مشهور و
چون برده غیب کش
خود بود کمی دوش
چون سبب و مصراع
در قاعده نور محض

آن نور جالے جالے ۷۲ ظاهر شده در دو خوش مثال
 لیکن دول مثل است این قاشابه غلط شود دل بین
 زان پس برور روز کار برخواست دول اعتبار
 آن نور دگر به نظر ال ظاهر شده در دو جا مثال
 خوش بود در نظر بود آن نور جایی خود بسودر
 سرور که در جهان جانی است در نور وی آن جوان است
 صد سخن است و نور او صد در بر نظر شود محسوس
 و جلوه کری جلال یاریت را آید و آید که نور ناریت
 آن نور بسینه از ظهور است بسیل و ان زکوة طریقت
 سرتابه قدم شده است جلال
 آنوار و جو دار و سو
 ای صبا ای یک فزنده شمار ای صبا ای راز دار کوی ار
 ای صبا ای واقف اسرار ای صبا ای منبر فزنده پی
 سوی جانان کند و کوی خوش گویم عاشق محبت کشش

گای دوی در دبی در مان من ۷۳
 بی تو عربی شد که زاری میکنم
 ز در سوید و م بر روی تو
 آخرای جان من و جان جهان
 بکرمان رحیمی بکن بر زاریم
 مستند دزار و ناچار آدم
 از تم کل بسیم بنکریست
 باور و زنجیر است میکنم
 ای حشیم و فاما کرده کار
 چون صبا بشنید اسرار مرا
 دید رنگ کونه و سیاهی من
 قال و از زاریم تعبیر کرد
 گفت اگر خواهی شان استنا
 گاهی خواهی جو بار خوش

وی موابت سر در در جان من ۷۴
 اضطراب بی فزاری میکنم
 جایا پرسم نشان کوی تو
 از تو کی بشد که من بپرست
 غمگاری کن درین عمارم
 ز تو به کویت ای دل آزار آدم
 ای که خنی از دل غدار سی
 است ز در و بحر یارب میکنم
 زخمی خود بر دل سبیل یارب
 با بهای ناله زار مرا
 عرق ملک کرم سرتاپای من
 بهر در من دو اندر بر کرد
 بابت کدشتن اول از بوی
 بابت بر دست دست کار خوش

تاوستی زوی نالی شان ۷۵ خود خود بگذر بر سر جان
سبیل دارد شور و غوغای گفت عشق مبداء زانسان را بگفت
سبیل سوری داری جان مرود
خاک سر خوش سببان مرود

ششیدم از جوان نکتہ دایه
همه ستر نهان بر دی عیان بود
در معنی بک فامدی سفت
کرای صاحبان را از نهانی
بکوش پوش می باید شنیدن
چو سودا در سودا پاک گذارد
و کسودش افتد در سر سودا
اگر ملیم که از بام در دارد
نباشد هیچ کوازی فقهی
و کرام و دم سر و سر گرم

خود خود بگذر بر سر جان
عشق مبداء زانسان را بگفت
سبیل سوری داری جان مرود
خاک سر خوش سببان مرود
ششیدم از جوان نکتہ دایه
همه ستر نهان بر دی عیان بود
در معنی بک فامدی سفت
کرای صاحبان را از نهانی
بکوش پوش می باید شنیدن
چو سودا در سودا پاک گذارد
و کسودش افتد در سر سودا
اگر ملیم که از بام در دارد
نباشد هیچ کوازی فقهی
و کرام و دم سر و سر گرم

به ساقی شراب ارغوانی ۷۶ که از سر گرم اسباب جوانی
شرابی کز لاش جان فراید
شرابی کاتش اندر دل فووز
بقه جامی که جانان در طراوت
صبر و ساقی و جام و صراحی
مرا زنده ربانی خوش نیاید
شراب کند و دلدار جانیه
اگر دردی قدم مردانه بردار
بکش از بادیه وحدت ایامی
مدریای ولایت غوطه در شو
چو سلسلی آشی در خانقاه زن
را و زوی از ان جو چشم جان
شمارای زان سر و فف جان کن
آیین داسان چون نو و کیسان

کتاب گفتات بسوزد
اگر کاری توانی وقت کار است
بشی روزی سالی با صبا
که دردی ازین مطلب فراید
بجان بخشید صیانت او دایه
و مانع بیل گردون را بر و ن آ
فوزان کن بزم جان چراغی
اگر داری خیر از خود بدر شو
و در آن آتش سر و چشم جان
سوزی عقل و دین و فاضل جان
چنان چون سوخت و فف جان کن
نماد و زلف و روی جانان

کتاب گفتات بسوزد
اگر کاری توانی وقت کار است
بشی روزی سالی با صبا
که دردی ازین مطلب فراید
بجان بخشید صیانت او دایه
و مانع بیل گردون را بر و ن آ
فوزان کن بزم جان چراغی
اگر داری خیر از خود بدر شو
و در آن آتش سر و چشم جان
سوزی عقل و دین و فاضل جان
چنان چون سوخت و فف جان کن
نماد و زلف و روی جانان

چون دانش غریب فروزد ۷۷ ز آتش شوق تو سوزد
ناله غریب و جبهه الله بسته شد ایل الهی بوم التبتی
خدا را ساقی فروزان من از آن بی برز در بهانه من
که هستی نالمدان نشسته ز جانی نین لی آسمانی

نوش و درش ولی کریم اعظم

بسم الله الرحمن الرحیم

یا غایب معنی الحسره ای و مکانه فی بهجتی و جنایه
یا خاک حاضر قیام غریب افروزین جلد آفریننده
ای منقلب قطعه همواره و است و جلدان نه محسوس
و اوجین عاز الداجیه است و نیستند اوداک یومره
صفت علی الدل و معانی معنی متغایب البین بنیق بالبینی
اقاسی لایق نوعی و لیسری و اکرم حرات مجوی برین ضلیلی
نقشه لرغانت البیض ابل احرار و دنگ تقدیر من الخالی الباز
بیت لایق کتو اس عشره بدتم باجای ختم باقداری

سلام علیها بالقیه غرامها سلام علیکم بالقیه غرامها
و ما لتجیات المراسیل سیرا و ما لتجیات المراسیل سیرا
سلام علیکم ما العیون لیستل سلام علیکم ما العیون لیستل
و ما لحج البیت زنه ما تم و ما لحج البیت زنه ما تم
سلام علی الاحبابی زوق الضعی سلام علی الاحبابی زوق الضعی
سلام من الصب الخرج فواده سلام من الصب الخرج فواده
سلام کلب الورد من روضه سلام کلب الورد من روضه
کتبت و عین صوتکم جیاهما کتبت و عین صوتکم جیاهما
سلام علیکم انصیبه و الجوی سلام علیکم انصیبه و الجوی
و ما جاور الصبر الشقیق ااربا و ما جاور الصبر الشقیق ااربا
سلام علیکم ما البحر انقور سلام علیکم ما البحر انقور
و ما یح قلبی من تذکر دار ما و ما یح قلبی من تذکر دار ما
سلام علیکم ما الفاتح لخطره سلام علیکم ما الفاتح لخطره
و ما دام فلام ارباح بعضها و ما دام فلام ارباح بعضها

۷۸

و ما لی کون العانیات ما اوجا و ما لی کون العانیات ما اوجا
و ما الطاعنات البیض سلاها و ما الطاعنات البیض سلاها
و ما دام قلب العاشقین علیل و ما دام قلب العاشقین علیل
و ما یز لن بالدارین نزل و ما یز لن بالدارین نزل
و صین البیض شمس خلدی و صین البیض شمس خلدی
على حصة اجاب فی کرامی على حصة اجاب فی کرامی
على حصة العالی ارفع الحجة على حصة العالی ارفع الحجة
عشیت کان بالقبال من رسی عشیت کان بالقبال من رسی
بشران شوقا بالحواح والشا بشران شوقا بالحواح والشا
و ما تسکب العیان و صلاحها و ما تسکب العیان و صلاحها
و ما لراح العاصفات سیر و ما لراح العاصفات سیر
و ما زرف عین بان نفور و ما زرف عین بان نفور
و ما مقلی و ما صا صبا شتر و ما مقلی و ما صا صبا شتر
على صفات الاکثر السیر على صفات الاکثر السیر

سلام عليكم ما الفؤاد يقطع
 وما فوق رسي صامم الجويلج
 وما البيل من بعد التندار ينجي
 وما الصيد تقدم ولشاة تفر
 وما دامت الارواح جند محق
 وما دام لي نادر الغرام واضلع
 وما جهم بين التملع منج
 وما دام غصن بارناج يسج
 وما بالفاشاك الفراق طيب
 وما ذقت غني وجار يعبه
 سلام عليكم ما رسي الحشيش الفدا
 وما تقوم مطالع وصار رب
 سلام عليكم ما دموعي الجسر
 وما سكي طمان وشوق صرصر

سلام عليكم ما الفؤاد يقطع
 وما فوق رسي صامم الجويلج
 وما البيل من بعد التندار ينجي
 وما الصيد تقدم ولشاة تفر
 وما دامت الارواح جند محق
 وما دام لي نادر الغرام واضلع
 وما جهم بين التملع منج
 وما دام غصن بارناج يسج
 وما بالفاشاك الفراق طيب
 وما ذقت غني وجار يعبه
 سلام عليكم ما رسي الحشيش الفدا
 وما تقوم مطالع وصار رب
 سلام عليكم ما دموعي الجسر
 وما وسكي طمان وشوق صرصر

سلام عليكم ما الفؤاد يقطع
 وما فوق رسي صامم الجويلج
 وما البيل من بعد التندار ينجي
 وما الصيد تقدم ولشاة تفر
 وما دامت الارواح جند محق
 وما دام لي نادر الغرام واضلع
 وما جهم بين التملع منج
 وما دام غصن بارناج يسج
 وما بالفاشاك الفراق طيب
 وما ذقت غني وجار يعبه
 سلام عليكم ما رسي الحشيش الفدا
 وما تقوم مطالع وصار رب
 سلام عليكم ما دموعي الجسر
 وما وسكي طمان وشوق صرصر

سلام عليكم ما البطل يشار
 وما الجنود بحسن عز ونصرة
 سلام عليكم ما القلوب سارل
 وما العوس سلطان وما الحسن حاكم
 سلام عليكم ما الدروع دمار
 وما لا خلاي حقا وقبور
 سلام عليكم ما الفؤاد كره لا يجبر
 ما لالا حكمة في مصر قلمي طافا
 سلام علي جد حوى بحسبا
 رسي الفلك الدوار كلالا بهم
 مسج اسس على التقوى
 حنة ما حنة العز
 بهجتني الهوى لماريحه
 صلاح جبريل في السامد

سلام عليكم ما البطل يشار
 وما الجنود بحسن عز ونصرة
 سلام عليكم ما القلوب سارل
 وما العوس سلطان وما الحسن حاكم
 سلام عليكم ما الدروع دمار
 وما لا خلاي حقا وقبور
 سلام عليكم ما الفؤاد كره لا يجبر
 ما لالا حكمة في مصر قلمي طافا
 سلام علي جد حوى بحسبا
 رسي الفلك الدوار كلالا بهم
 مسج اسس على التقوى
 حنة ما حنة العز
 بهجتني الهوى لماريحه
 صلاح جبريل في السامد

وما دام الفؤاد الخوم نهار
 وما دام مهاد القلوب تغار
 وما حكم فيها ملكين وما زال
 وما الوجه تبحر وما البرق قائل
 وما القلوب الت هز استكبار
 وما الفؤاد رقة وصفا
 ما صفت تخلصت من كبر
 اخذ الفؤاد نظرة ثم اثنى
 وربة ذاك الدرس كل طيبا
 فصار ساما بين نهالها
 روضة تشبه رياض منيم
 فناما الخليل ابراهيم
 ففتيت الفؤاد يسيم
 ان هذا مقام ابراهيم

وما دام الفؤاد الخوم نهار
 وما دام مهاد القلوب تغار
 وما حكم فيها ملكين وما زال
 وما الوجه تبحر وما البرق قائل
 وما القلوب الت هز استكبار
 وما الفؤاد رقة وصفا
 ما صفت تخلصت من كبر
 اخذ الفؤاد نظرة ثم اثنى
 وربة ذاك الدرس كل طيبا
 فصار ساما بين نهالها
 روضة تشبه رياض منيم
 فناما الخليل ابراهيم
 ففتيت الفؤاد يسيم
 ان هذا مقام ابراهيم

وما دام الفؤاد الخوم نهار
 وما دام مهاد القلوب تغار
 وما حكم فيها ملكين وما زال
 وما الوجه تبحر وما البرق قائل
 وما القلوب الت هز استكبار
 وما الفؤاد رقة وصفا
 ما صفت تخلصت من كبر
 اخذ الفؤاد نظرة ثم اثنى
 وربة ذاك الدرس كل طيبا
 فصار ساما بين نهالها
 روضة تشبه رياض منيم
 فناما الخليل ابراهيم
 ففتيت الفؤاد يسيم
 ان هذا مقام ابراهيم

که تا که بر برانش ملک دست
رقم زد ساکن این برباک

ماتوا ارضی فی تراب الکبریا
استیل ارض خیم حق غایبا

دریای علوم حق محمدی
سر ذل محققان پیشین
چون روح مقدس رضوانی
تاریخ وفات و در قلم نیل

اشدث له بكل لفظ ارضا

عرب عربی علی بن ابی طالب

١٢١١
وقع الغزاة عسيرة يوم الاربعة آتاس من العشرين من شهر الصفر ١٢٢٢
بمباركة الله جل جلاله فقتل بها من علي يد صنفه اجمال الى حد محمد بن عبد
القيوم بن عبد الصانع الخراساني فاقام شهدا فعال عسيرة من شهر جمادى

البحراني حامد اصطفا مستغفرا

کما الحافان ترمی ماس
 بالعلو الجمل اذا لفت
 کما غلش مناس
 فاقم کما تریه اش
 جنة فیما قطوف و نسیه
 صبح بانباغ شمس ضاحیه
 شد صبا کیش زمه تا ماه
 بود این یک نخل الله

[illegible][illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
 الف
 فلاح الصلاح قوم الایمان الشکاک
 ساقی کربش آور جام جهان نارا
 مطرب شفاعتی کن ساقی غنائی کن
 از ساقی محبت آن باده کو ارا
 در صبر بی یاری این و بران تری
 ریزند خون عاشق پنهان و آشکارا
 شکل دگر در جهان از رنگارنگان
 دل صید نیم بسمل او شوخ میدارا
 دل در کف متکر خنجر زیر خنجر
 فرصت نماند دیگر با مطلق الایمان
 یخ از کثودند روی بتان نمودند
 رنگ دلی ز دودند از سینه شیخ ما
 نقش و رسم از خرابی بود هیچ بابی
 تا همیشگی شد ستم سیل بر بند پرا

۲ - طریق وفار بریدی نکارا
 در اقل بریدی یک جان عاشق
 اگر دل به قتل من زار بستی
 چون توان به دشمن غم خویش گفتن
 تو ای که کردی کوی نوشستن
 ۲ - طریق وفار بریدی نکارا
 در آخر شکستی دل بیند ارا
 ریز از کف خویش غم خوارا
 بزم رفیقان مکر از مارا
 نزارم تن تاب بار جفارا

من و کربش کوه و دشت و بیابان
 راست سن یکجا بشمارا
 خطا بود با سیل پیمان شکن
 سپو بچو ترکان طریق خسارا

۲ - ببارد که به خاطر یار مارا
 نه اینکی دهد صیاد مارا
 یکبار از دیده خون فضا دارا
 یک جان بر سر شتر چو پیچید
 بوقت کشتن ماکر از رحم
 نشد حاصل بوی کشتن من
 به خون بر پرده دل صورت و
 نظر کن در بهار عشق شیرین
 کل حسرت سیر فرما مارا

فغان سیل دروادی هلا
 ناید ناله و فریاد مارا

۲ - کتا شگید به جان ناشکیبارا
 از آن کج خرابات کرده ام جا
 کتا شکست ساند سپاه دارا
 در نسیم صبار افت پریشان کرد
 در چشم غزالان بشهر جبرانم
 که کرده اند سوزن آه و نوحه دارا

من و کربش کوه و دشت و بیابان
 راست سن یکجا بشمارا
 خطا بود با سیل پیمان شکن
 سپو بچو ترکان طریق خسارا
 ببارد که به خاطر یار مارا
 نه اینکی دهد صیاد مارا
 یکبار از دیده خون فضا دارا
 یک جان بر سر شتر چو پیچید
 بوقت کشتن ماکر از رحم
 نشد حاصل بوی کشتن من
 به خون بر پرده دل صورت و
 نظر کن در بهار عشق شیرین
 کل حسرت سیر فرما مارا
 فغان سیل دروادی هلا
 ناید ناله و فریاد مارا
 ۲ - کتا شگید به جان ناشکیبارا
 از آن کج خرابات کرده ام جا
 کتا شکست ساند سپاه دارا
 در نسیم صبار افت پریشان کرد
 در چشم غزالان بشهر جبرانم
 که کرده اند سوزن آه و نوحه دارا

خوش طرازی سروی که زین کج
 زنده قری شوریده سرو عذارا
 ز سرم آب شود که مثل زخمی باری
 بستی دلت ای شوخ سنگدارا
 به پشت پای زندگمی که دنیا را
 به کشتن ز کوفتش روان ز جور قریب
 گردید دوست بدندان لبش کز خارا
 گاه که گرم جان لبک در دستش دارا
 گرفت آتش زرد و آما دایان صحرارا
 نفس آتش دل همچو دروغ می جید
 توان همیدارونی ز کج لبش دارا
 زده خوی خجالت بر رخ کجالت
 یکی جلوه دهد جانان اگر می بین
 ز کج کیزی لعلش به کام سخن سنی
 حکم میرود از خاطر لبها سیخارا
 ز نغمه جادوی زلف سیاهش خرقا
 که دارد درین هرزه نهان عجز موی
 جوی خستی در بحر حسنی غوطه خورد
 برادر از صف زده شهوار آوارا
 ز غم ساده عارف توان همیدال
 تکلف خوش نیاید مزاج زنده سیدارا
 ز لب سبیل سرشک از دیده و دل موج خیزند
 ز حالت آب کرد آخر طبع نهایی دربارا

خوش طرازی سروی که زین کج
 زنده قری شوریده سرو عذارا
 ز سرم آب شود که مثل زخمی باری
 بستی دلت ای شوخ سنگدارا
 به پشت پای زندگمی که دنیا را
 به کشتن ز کوفتش روان ز جور قریب
 گردید دوست بدندان لبش کز خارا
 گاه که گرم جان لبک در دستش دارا
 گرفت آتش زرد و آما دایان صحرارا
 نفس آتش دل همچو دروغ می جید
 توان همیدارونی ز کج لبش دارا
 زده خوی خجالت بر رخ کجالت
 یکی جلوه دهد جانان اگر می بین
 ز کج کیزی لعلش به کام سخن سنی
 حکم میرود از خاطر لبها سیخارا
 ز نغمه جادوی زلف سیاهش خرقا
 که دارد درین هرزه نهان عجز موی
 جوی خستی در بحر حسنی غوطه خورد
 برادر از صف زده شهوار آوارا
 ز غم ساده عارف توان همیدال
 تکلف خوش نیاید مزاج زنده سیدارا
 ز لب سبیل سرشک از دیده و دل موج خیزند
 ز حالت آب کرد آخر طبع نهایی دربارا

صبا بگو بنیاز کن بت خالی را
 که یاد داده بود استیغ جلال را
 چه عشق عقلت ایجاد کائنات بود
 تو نیز همده نکند آشنائی را
 تو اهل زوق و اطوار زوق میدا
 بخار و انجود کشتن لربائی را
 به جرم عشق مدان مجرم چو سید
 که عشق برق بود خرم حوائی را
 بد آنکه حسن بقید نمیشود مطلق
 مکن برای خدا دعوی خدائی را
 مگر بدام تو افتاد و آمد از شوق
 که مرغ دل کند خواست مانی را
 امید سبیل از آن ماه هربان این است
 که تازه ترک کند رسم یوفائی را
 چون روان از دل نسازم کانی را
 داده ام بر باد مرز و حد مصداق را
 شعله ای که می پیچد درون سبیل
 میکند مردم مثل شعله خواله را
 در بهاران دور از دیدار سبیل
 میدد به خجالت سرشک کو اوشاق را
 در تنهای خیال خال قرخ فال دست
 تازه میازم به لباد اغماضی لاد را
 میشود سبیل سرشک از چشم شاد
 میکند خط کرده روی جانان را
 قدر دانا را امید اندانید ایشان
 می پرستند از هوا هر خطا اگر سازا

صبا بگو بنیاز کن بت خالی را
 که یاد داده بود استیغ جلال را
 چه عشق عقلت ایجاد کائنات بود
 تو نیز همده نکند آشنائی را
 تو اهل زوق و اطوار زوق میدا
 بخار و انجود کشتن لربائی را
 به جرم عشق مدان مجرم چو سید
 که عشق برق بود خرم حوائی را
 بد آنکه حسن بقید نمیشود مطلق
 مکن برای خدا دعوی خدائی را
 مگر بدام تو افتاد و آمد از شوق
 که مرغ دل کند خواست مانی را
 امید سبیل از آن ماه هربان این است
 که تازه ترک کند رسم یوفائی را
 چون روان از دل نسازم کانی را
 داده ام بر باد مرز و حد مصداق را
 شعله ای که می پیچد درون سبیل
 میکند مردم مثل شعله خواله را
 در بهاران دور از دیدار سبیل
 میدد به خجالت سرشک کو اوشاق را
 در تنهای خیال خال قرخ فال دست
 تازه میازم به لباد اغماضی لاد را
 میشود سبیل سرشک از چشم شاد
 میکند خط کرده روی جانان را
 قدر دانا را امید اندانید ایشان
 می پرستند از هوا هر خطا اگر سازا

متید و میل ازین او که کند روزی صد
تیر صید اوی خوشی مسک و نبال را

چونکه ناب جلوه حق نیست که طور
لین ترانی میرسد گوش و گوش از هر
بر سر در محبت زغم انفس خدایان
کی توان پوشید روغن از جان
اقضاع عشق از آن مقتضای است
نشاء صہبانی الفت میرد از این

توی یوسف نور چشم برنگان فروز

نور پوری یار نور حسین نور را

عشوت است که افکنده را بخلع جان
عشوت است که آتش روزه در غرس
عشوت است که در سینه عشاق آید
عشوت است که زان نام در آن جهان

عشق است که اربوبه نظر صورت
 هم عاشق شد اگه آن جور و آن
 عشق است که سوز و قلم و دفتر و دستان
 هم عشق که سوز و زبان و لعل و زبان
 عشق است که آن سبیل بگردشده
 هم عشق که برداشته زو بند کران

۹ آشنا شد بکجا و خبر میداد مرا
سو دل سید این روزهای مرا
این زمان کی ز نفس میگذرد
غم و دشت بزم این دل ناخدا
در خم زلف کبریا جان عربی
کرد و روزی ز نقاشی دل افرا
من که خوابیده بودم بیست
من که صد باره تیغ بهارم کردن

سیل از حضرت نویدی شیرین جان داد

نیت چنان نظر حست فرماد مرا

دست پروردگارم شادی باشد
خوش جان در غمشه و ادم غلام

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

دست بر عشق برد از درد لعل
میکنه آخر باری این دل بعل
میکنه در خون این دل صندل
میکنه آخر کارین بچق قاتل
کی شود آزار هرگز نیدی ز فغان
چند چند از ساد لوجی فکر لعل
بعد طوف کعبه جان این دل بولام
جانب محراب بر می کند لعل
می شود غفلت میان جان و جان
آتش رخساره شایسته بولام
سافر از بر جهان خواهم که از صفا
است فکر بود و سود و غش و لعل
همه میرد از سازد و شک و لعل

سبیل است میرا بنیاد استخوان

میکنه در وادی مهربان سبیل مرا

آشیا ن بخت آتش بسته مرغ دل
بر تو شمع بجلی کرده لایعقل مرا
خبر نسیم دارد با کوه قدیم
میکنه عهد قدش بر نفس لعل مرا
روی آبی دیده و مردم ناش گشت
می شود نو نظر پیش ابرو حاصل مرا
خون من باد احوال خجسته باداو
کرگند در زیر پای خوشی قاتل مرا

سبیل اگر سبک نشینم غم کوای دوست

باز این دل زبانی می کند قاتل مرا

قائم گوشت هات سرخ و سار مرا
خجسته باد او از خویش پر داز مرا
ای خوش آبی که کرد دست محبت
بر کند اگر گشت و در کوثر انداز مرا
خون جلقم را کند رنگ خدا در پای
در میان عاشقان این تنه داز مرا
بر حسن او شود در زمین منی شر
آتش رخساره شایسته بولام

سبیل صحر اگر در کوته باد او اولین

درف عشق او یکبار در باد مرا

خوشتر آبی که در کویت وطن باشد
و عبا خاک است بر من باشد
ناله شیرین باد روی من و می کنم
آه زبانی بازبان کوکب باشد مرا
ای بعضی غنمی دارم نه در دنیا بود
از دوا عالم آرزوی بارش باشد مرا
جز خیال او ندارم کرم جوشی کسی
شمار از اخلاط مرد و زن باشد مرا
فاش است او نظر دارم بیا او خوشم
کی توای بر سر و دستن باشد مرا
شور میل ناله قمری دو جهان بود
خاست آشیان که در جبین باشد مرا
کوش بر حرف تو دارم و در زبان
صوت میل نغمه زاغ و مرغ باشد مرا
و صفی این کلست نام من خاک کرم
نسبتی بازگشت بوی ماسین باشد مرا

بند بر بزم کز فدا محبت شد چو سیل
دل اسیر دام زلف پرشکر ایلمد مرا

شرح اسرار یکبارگی ما ۱۷
نشود از زبان درازی ما
عشق عاشق چو بنوح است
طلس باز است بی بازی ما
نقد اعیان خون امکان
گشت تاراج ترک بازی ما
شاه محمود معنوی شایده
که کند دعوی ایازی ما
زور بازی عشق را بازیم
گشت عفا شکار بازی ما
چون ربانان رسد بحال سخن
کوته آید رس دراز سخن ما
بوت شد در تف حراست شوق
سینه هر جگر کدازی ما

سیکشانده بسوی کعبه دات

سیل امانه مجازتی ما

ای خیر ز شاه آب و هوای ما ۱۸
وی غافل از ادای بت در بای
در اشتراک معنوی و لفظی و حلول
غافل ز نور وحدت ظلمت زوای
حسن این فوذا رزل جلوه کند
در خلوت برای دل با صفای ما

در گشت حروف کجایان حق
ما سوراخ لفظه کرد دمای ما
خود پرده جمالی در خوشنیکو
حسن لا محاب حال خدای ما
از کوثر حقیقت و زینا غرض حق
لب تر کرده واعظ برده غای ما

هر چند آتش هوای دیار دوست

ما طبع سیل ساخت چو با هوای

در بای آتش سبب دم خوشنیکو ۱۹
ز بهار خویش را زنی بر زبان
کلاک قضا و لوح تدوگر شنیده
اکنون بیابین بر زبان دمان
در زرد هر و ان حسنه شایسته
خفته نیست همه استان ما
انوار علم من لدن ارباب سوادین
شیخ تجلی است همه لسان ما
بگر طالبی که معنی وحدت شود
بکجند گوش دار بطریبان ما
خود بین وجود ما بود مر دراه
قامت بجای خویش تهی شد نشان ما

سیل مرادادی گوان قرار نیست

بجایمانی است گنونا حانمان ما

شعاع طوبی است شیشه ما ۲۰
زلف حال سینه ام و دره تان

غرق صوف صوفیاء ما پاک سازد شراب کینه مکر
 مستی باره مستی ما سیر دوستی جهان از یاد
 قطع شد در میان بهانه ما رفته جان کسبخت از تن زار
 گریه کردن رسته زبانه ما میشود برق خرم مستی
 ریز بار غم مستی ما نشود راست قائم به فراق
 دولت وصل جاودانه ما میشود بار دیگر مروت و سب
 کشت امید می شود سیراب
 سبیل رو میکند به خانه ما

میشود بهر آنکه دگر ما بر نیاید از طبع جان چاره و دگر
 شور غوغای زبانی کرد از کجاست
 مرده ضیاء جفا که شد گدا
 کز چه مارا نیست یار و یار ای سنان
 کز چه دشمن را سپر باشد سپر نامت
 بنمود بریز خالص جلد و طرد ماه
 بر نیاید از طبع جان چاره و دگر
 دارد آنک که جدائی طلقه زنجیر ما
 نیز آید فضا را بر دل بکسر ما
 میرسد بر لب یاری که بشکیر ما
 از کمان نقره آتشی را باشد تر ما
 که خود در طاس کردن زره بکسر ما

ناله سبیل است شور عشق و آهیم
 تاج آورد بر سر ما منت و نقدیر ما

سوزت ز رخسار و محفل ما ۲۲ غم خانه چیست پرده دل ما
 ز بود بود تو چندان ز خوشی ما ز کرد و نمودی به قلب غفل ما
 شتر اشتوق شود برق خرم ما اگر شود و جهان در میان طبل ما
 روان شود به سر کوی دلبران ما بریز خنجر بیدار خون سبیل ما
 چو خون با حق را به کوی جان ما بدست نزد میرزا در تن قاتل ما
 چگونه خاطر عاشق بگفت آید مثال سیر سحاب است ظل رطل ما
 نهاده ایم برین آستانه گردن ما که دست نفع نو کرد در دمی حاصل ما

برای آنکه کنی خانه وفا و ایران

بروی سبیل بهادی بنای منزل ما

باز میکرد فلک بر کام ما ۲۳ ساقی ما ریخت می در جام ما
 عاشق و دلبوانه و صحرانورد شبت دیوان قضا شد نام ما
 فکر آزادی خیال است محال کز سر زلف تو باشد دام ما

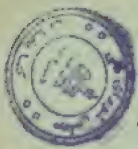
دل سیر حلقه زلف نوشد
صبح آزادی نذر دست م
گور چینی چشم رقیب مدعی
رام او گشتیم و او شد رام
سپیل را با شوق ارامی نماده
شوق او شد آفت آرام ما

از انفعال و این وضعی رخسار ما
نگه زشت از مراحل تن کاروان ما
مانچه دیده ایم، اهلش میان کنیم
کوشش سهر طغی زنده بر بیان ما
لی ترس مدعی و نیم غیبی دون
افسانه شد به طرفی در آستان ما
سکرم به تعارف در اید ز روی چهره
کر پرده و آکنده ز رخسار چنان ما
مادر جهان دیگر و مردم را در حجاب
در ظلمت هوا و هوای جهان ما
دشمن برابر ما نشود مطلق کیمت
پژار سهام و سهم بلا آسمان ما
ما تحت جهان و تحت کلام هر بیان
بازوی بوا اوس نکشته تا کار ما
فقط طریق مایه سباحت نیستون
خارج بود ز قیصر امکان مکان ما

بر سبیل ناز پرورستان سرافراز

بر دم حقایق تازه کند باغبان ما

باز

خیاش نیست در چشم تا نقش مظهرها
۲۵ و اگر در جستجوی او نباید تا خست در کما
قافیه زین و سن بروم اگر گوشت کما
ملک در گوش و اردو پند انفر ز بارها
کر قافیه کما کما کما کما کما کما
نکته بهرین در ششک خوش نشان در کما
به شبهای فراق او طبعید اندر طبع
بگذارد ز انفر حور ملک بخار بارها
بخار اجل کو تبار اندازد بهال تن
کیان مانوان دیگر نذر اردو طاف کما
اگر افسانه فراد و همچون کس نموده
کنون شده داستان عشق ما و کما کما
ز کلف دست میل دست در دامن عشق

که عشق زو و فزون دارد از در نفع مظهرها

مزع دلم بکند به نوحه سا لها
۲۶ آتش زده در هوای وصال تو با لها
مرآت دل نموده جمال وصال دوست
ناتمام شد ز اوج خیال مشا لها
باشد خیال غیر حجاب جمال حق
کبک ز فکر خویش خیال خیال لها
شکر است در طریق حقیقت حاکم
باشد شعاع مهر جالبش جلال لها
شد افعال و جوع و خنوشی طبع کج
نکشد بآب علم ازین قیل و قال لها
بایر در طریق ارادت خورشید است
مخروم شد کلیم ز بیجا سوا لها

جاری است سوی کفر و خیر در دوش

دروادی خیال نویسیل نو ساهما

دشمن گشتش عالی از آزار مبادا **۲۷** بار بغم عشق گرفتار مبادا
راز دل چمنست و کان شب بچران افسانه بهر کوه و بازار مبادا
شوخ که سجاده نظری بر دل ازما صاحب نظری در نظرش غار مبادا
بر می آید و شمره مهرش و دیار است دل در خم کیوش گرفتار مبادا
در طبیعت او را بجه مهر و وفا نیست کس ندی آن کافور خوش از مبادا
دل خدرا از غم بام چه باکی آنرا که دل هست و دل را نشناودا
صد عاشق جان سوخته بهر غم و آتش بازه جوان خسته و بیمار مبادا
کو دلم را رفت چو دل بر مالیک دل از غم آتش به اغیار مبادا
کو دینه ما کو شد از کبریا پس جشمش غم بر کمر مبادا

سیل است روان جانین با حقیقت

بای طلبش خسته ز هر غار مبادا

دل در شکم سلیم اردستان جدا **۲۸** خون ملکیت در نفس ملکستان جدا

ترخ دم که خوبصال تو کرده بود دور از رخت بنگداده مانده جان جدا
و حسی دلم که طایر و سر آینه بود اکنون بکنج دلم شد از آستان جدا
نی دانه چید غمزه بی بوی گلشن شده در هوای صلوات از بوستان جدا
صیاد را چه مهر مرغ شکسته دل دست قضا که کنه از جسم جان جدا
حال دلم چو حال غریب شکسته پی گم کرده راه بدست غم از کاروان جدا
پیری و ناتوانی و رنجوری چون در خیل دشمنان شده از دستان جدا

روزی که مهر مرست و سر زین شفا

روزی سیل است از آن ستان جدا

دلبر بیماری بنیم ترا **۲۹** بآل افکار می بنیم ترا
چشم بد دور از تو ای نیاز منم تو کلی چون خار می بنیم ترا
می کشد دل سوی باز رختا ناکه در باز می بنیم ترا
از من و زلفت و مهر و وفا جانمن بر ار می بنیم ترا
چشم می کو چشم ز غیرت نفس تو نفس اغیار می بنیم ترا
میکن با مال دل در هر قدم سر و خوش قناری بنیم ترا

آنکه کلمه زنده ساری مرده را
 عیسوی کفار می بینم ترا
 با تو دارم دلدلی اندر زبان
 محرم کس را می بینم ترا
 صورت در دیده دل لغزش
 تردد دیواری بینم ترا

حبیب الرحمن بن مراد

باجهانی یارمی سینم سزا

چکیده خون دل از دیده مندا
چرخشند دل بر دم بدکان ترا
سراع چشمه حیوان مجروح
مراج شربت حیوان لودن
از نشان خود باقیم نشان است
باقیمه الم نشان شانی ترا
از راه و رسم جبریت داند
از راه و رسم جبریت داند
نشان بادیه دوست الم نشانها
که نیست کرد ز دنیا کاروان ترا
زویوسف چه و اخوان چه
که نیست غیر خیال نوعا سلطان ترا
بروز کار یعقوب اگر نشان
زخویش نیست چرخستان ترا

تواری طلب دست مولناک فراق

نمانده تا وقتی که میل بتوان ترا

تیر و بازوی گوی و فاما
 چند چند افسانہ و افسون
 نیت و کس نیر نام و جود
 اشترک و تعدد و کلمات
 ذات واحد کہ حی قیوم است
 اسم تعسب و لغت تعبیر سے
 کاف و نون زک نہ کردہ ظہور
 ملک و جن و انس کشت بہر
 رحمت و دروخی رطوف و زہر
 حبلہ در امتراز و در حرکت
 آن کی مت سوی میکہ رفت
 آن کی گشت عاشق بدنام
 آن کی گشت شاہ کشور گیر
 آن کی مبتلا بر بخوری

و کلبه در حال جفا
کمر بند خویش نام بقا
انهم از دلبرستانی از ما
جسم حقین نذیر در اسب
میکنند جلوه در همه اسب
آرشیون وجود جل علی
آز ریا گرفته ناب ریا
مار و طاس و آدم و خو
کرد ظاهر نشاء عقبت
تسوی اصل خود قدم فرس
و آن در گرو مسجد و موعا
و آن در گشت دلبر رز
و آن در بنو افراز و ک
و آن در بهلوان درشت

[illegible]

آن کی گشت زاهد خد بین
و آن در از خودی زاده حشا
تیس فی جتی سوی نه گفت
آن کی وقت مستی و غوغا
و آن در لغزه انا الحق زد
دل پر از شور و سر پر از سودا
مردان ادا لطفه شناس
ز دلفوق وجودیشه لا

روموی وادحی حقیقت کرد

سیل صحرانور دیم بیا

ای دل سیل مزین بر دست و پا
اینها المذبح سلم للعصا
آه و آله بس کن ای مرغ اسیر
ز قفس بطافنی بنود خود را
خان نثار جانان میگر خوش
باد گیر این شیوه پروانه را
خمنت بجا کش بهر وصال
وصل آسان نیست یک یانی
فاش کردی ستر در دین غیر
دشمنه غم بر دل غم خون مزین
اینها الجون ضیقت الیما
باقی استی من برق الدما
رحم کن بر عاشقان مستمند
مستندان را دل آردن چرا
میشوی از غار خار دل جز
کرنده سر گرفت خار جفا

آدمی بر بستر بیمار خویش
خیز مقدم خبر مقدم مر حبا
باجنبی استمع ماذا القول
شک شکوای و است شکلی

سیل در او قاشق با خندل

این کنایه بود چو طاعت روا

دل از ما بر روی دهر ما
بغالی الله چه رولی بود زیبا
رخت ابا قرنسبت ندادم
نگردم این غلط حاشا و کلا
دل و دین بردن و گردن فاعل
مرا گشت این بغا فلما یی بجا
کر قمار جفا هرگز مبادا
مسلمانان به بند زلف ترسا
و قفا و مهر را در روشنی است
ز قتل عاشقان اورا چه پروا
چنان عالم تیغین برودست
که در هر ذره خورشیدی پیدا
زمن راه چه پیر سی شافش
آلایا و نوشی لا کلا سببا

صیوری را محمود در سیل

کر اول غمزه او گشت شیدا

تعبیری آمدی ای بهر شهر سبا
مرحبا اهلاد بهلا خبر مقدم مر حبا

و تشو الهوى صعب على كل من
فانوارى لا يروج بها وعلى
و هل يستوى زجاج سر و حافظ
و كل عدا يلقى لدى قد ماسلى
و كان لعل على القن نظرة
فكاس مرارات النوى لن يبرعا
و انى ليل نحو عينيک نظرة

فلن نزعين منك بهما بقيا

سميزى بان نخل و استعل احو
۴۱ و قد جل زرد حل فى طلى المفضى
تكن صفت محبته السرايا
و انكر حفي طيب الغفو و الكرى
و قلبى دماى بالصباية و البنى
و اما انى حجب طيب الحشا
و قد دكشى يد الهوى و النوى
و لا تو للعشاق فى شرة الهوى
فيا فتنة الالباب حتى منى الجفا
و انى مجبور الهوى مع بلاغنا
و يا مبعى ذوى على عيشى العفا
طمين طراز سليم بلا رقى
سلا كل مشتاق و ناست عيونهم
فيا سبل و ميسل و يا عين السكى

نفس تعلق بالغريم غرامها
۴۲ و از دامن دهرش العراق ياها
قد است لجيبها شغفا
و ماها لجيبها اسلاها
نسى و تصبح بالفرق حزينة
قد خاب بين العاشقين بهاها
عنه لها كاس تدور بها الهوى
قلبي و روحى در تنها و دهاها
عموده الحب القديم و لم تزل
بده الغرام قیاد ما و زماها
ابدت ملا و نى بدر و جية
قد كان فى بلوى الغرام تماها
تمو و تفتى عنه ذكر جيبها
و انسى عقد العاشقين فواصلوا
و نخلنا لما بريت اكلها
قد اثرت شجر المراد و اسفت

بدا و سبيل سال فى وادى الهوى

و اصطفيد من خراجى ضرهاها

ما شد مرا زوید و سب سبها
۴۳ کرویدال ز سینه و جان از بدن جدا
و قرار نظار و رخ او بنوا دلم
آشفته بیلست که شد از چمن جدا
و در از روی خلوت شیرین نینو
شد لحکام میشه بسر کوکن جدا

نفس تعلق بالغريم غرامها
قد است لجيبها شغفا
نسى و تصبح بالفرق حزينة
عنه لها كاس تدور بها الهوى
قلبي و روحى در تنها و دهاها
عموده الحب القديم و لم تزل
ابدت ملا و نى بدر و جية
تمو و تفتى عنه ذكر جيبها
و انسى عقد العاشقين فواصلوا
و نخلنا لما بريت اكلها
قد اثرت شجر المراد و اسفت
بدا و سبيل سال فى وادى الهوى
و اصطفيد من خراجى ضرهاها
ما شد مرا زوید و سب سبها
کرویدال ز سینه و جان از بدن جدا
و قرار نظار و رخ او بنوا دلم
آشفته بیلست که شد از چمن جدا
و در از روی خلوت شیرین نینو
شد لحکام میشه بسر کوکن جدا
نفس تعلق بالغريم غرامها
قد است لجيبها شغفا
نسى و تصبح بالفرق حزينة
عنه لها كاس تدور بها الهوى
قلبي و روحى در تنها و دهاها
عموده الحب القديم و لم تزل
ابدت ملا و نى بدر و جية
تمو و تفتى عنه ذكر جيبها
و انسى عقد العاشقين فواصلوا
و نخلنا لما بريت اكلها
قد اثرت شجر المراد و اسفت
بدا و سبيل سال فى وادى الهوى
و اصطفيد من خراجى ضرهاها
ما شد مرا زوید و سب سبها
کرویدال ز سینه و جان از بدن جدا
و قرار نظار و رخ او بنوا دلم
آشفته بیلست که شد از چمن جدا
و در از روی خلوت شیرین نینو
شد لحکام میشه بسر کوکن جدا

روی بروادی استقام آورد

سیل از رود بارند خراب

ای به قامت سرو و صورت پهلوان
دانت پاکست بگرد روی مستی عالم
جان من از آتش شوق مسوزان
سخت نخواست خوانها بر کن غرو
و اعطای نعم مکن از مستی و دیوانگی
میت اطوار حقیقت درین اصحاب
همی میفهمی نوای نامی و مالک تار وود
همی میدانی چه بگویند ارباب
چشم خود را تخته گردان تار از رنگینا
مالای آشنای کیش بکوش شیخ و شای
کر جاب دیده ماستی بوم و ماست
میت بودم بکشتن تم چند چیدن

خشاک شستن موی از شوقی که شتر شد

شوه سیل زبال و ان باب بتراب

و اداسی ز لطف جام شرب
۴ احسن الله طالع و اطاب
خوار و پلارک جلد
ناوک غره و شسته قصب
بر خط نعلیت منزل عشق
الرحیل الرحیل یا اصحاب
باده کی لنگ و همیان چکان
الوداع الوداع یا اصحاب

۱۱۳ کر از لب و ان نو کرد و سخن جدا

تاشه دهنه را خطی بر من جدا

توان نمود بوی خوش از با من جدا

سر بر شورو دیده بگر بار و اطبان

۱۱۴ شد سیل در هوای بی از وطن جدا

تادم از زده مات جاز اشک

ز آمد و تسبیح و زرسا و صلیب

و اد بند زلف از پند او رب

این ساحل این سب اصل یا نصیب

در و سیل مایه از یار ما

میت بیار سیمار الطیب

۲ آفتابی بکش ز چهره نقاب

شکر و شمه و پسته و غناب

که بکن سجد سیر و محراب

۱۱۵

در کسری بر دو روز ذکر بسمل خویش را می دریا
یار محمور باد و نگوشت

بسمل از جام عشق روغن آب

گر شترابی ز آتش بهمان من ایستد
آتش نشیند شعله ایگز جای
عاشقان اینست فرادیشه محروبت
آفتاب در ثواب و اقبال افتاد
بنده شاه خواست که در ملک بود
آسمان ز کائنات امکشان ایستاد
دوره از هر آن به هر که باشد بدیل
در صف محضر براید بارخ چون آفتاب

خضر بپرانه سر از شربت جوانیت

لذات کرام و حاصلش یافت بسمل اندر شای

بی محالگو نماید روش از زرقاب
شد جای چشم او صورت زیبا
عزم بارین مگر گشت تا در آفتاب
کائنات سیال بسیار و کجای وقت
اشک جان فزونی شد برق خورشید
آتش تریب که از دیده چون خون می آید
گر ندیدی مایه بیایه چنانک
در خمر افش دل بوی این صفا
جان چشم نوتن هر یک وجودی شای
دل یکسو دیده یکسو اشک یکسو

وقتش رخوان الفجیه و سامانی
جسمم غم چشمم بر غم لکهای کباب

رو چو بنودی کنون از حال ازین سر

کاضطراب دل خواهد گشت برین ارج

دفر تعویذ را افتاد از زندی در آب
داد ساقی شست و شوی غم را

پای کوبان کف کفن برین رخسار
ناله دل قص بسمل نغمه چک رباب

ساز و سازان شکر نغمه عشاق
دید و ساغر اشک به لکهای آن

نقش امان عاشق بر حیدر آید
بدل جان در راه جانان لایزال

مخمس نشو و شد کشت بر سفر قیام
عاقبت از حیدر لایزال بود و بقدر صواب

زاده اندر بد و کفان چون غم
گر گشتی رشک خوان با عود رشک

مقصد شمع زاهد معنی توحید
گلشنی ملک لایزال و جبهه نظر حکمت

تسیر بالذات از کجا و شرکتی تا این
خی فوتم است حق است و تو هم حق

بسمل از کسار وحدت خواست و رفعت

میرود در وادی شوق تو با جدیت شای

بیاساقی بریم با کشتی که کشت
مرا از دل شکست شیشه اندر شوق

در کسری بر دو روز ذکر بسمل خویش را می دریا
یار محمور باد و نگوشت
بسمل از جام عشق روغن آب
گر شترابی ز آتش بهمان من ایستد
آتش نشیند شعله ایگز جای
عاشقان اینست فرادیشه محروبت
آفتاب در ثواب و اقبال افتاد
بنده شاه خواست که در ملک بود
آسمان ز کائنات امکشان ایستاد
دوره از هر آن به هر که باشد بدیل
در صف محضر براید بارخ چون آفتاب
خضر بپرانه سر از شربت جوانیت
لذات کرام و حاصلش یافت بسمل اندر شای
بی محالگو نماید روش از زرقاب
شد جای چشم او صورت زیبا
عزم بارین مگر گشت تا در آفتاب
کائنات سیال بسیار و کجای وقت
اشک جان فزونی شد برق خورشید
آتش تریب که از دیده چون خون می آید
گر ندیدی مایه بیایه چنانک
در خمر افش دل بوی این صفا
جان چشم نوتن هر یک وجودی شای
دل یکسو دیده یکسو اشک یکسو

نشد نور در تاریکی چون چراغ را
 زبان شمع در بر هم بر یک سو است
 نشاید در دشتی نشین از دور
 که دور از دوست می در شیشه است
 نباید داد در دست حرفان غاده
 سلیم را که ملک است از این است
 بنات به بخت کافر که گدایان
 شب جوان که استر را که در دکان
 قحطان ای نفس ای لسان کجاست
 مرا از اشک فین جودان کجاست
 دل یوسف بجای یک حرفان در دانه
 که بود در کلبه اعظم از سر است
 تبارت به خاصان هم بر کسان
 ربوی بر چرخ شمشیر و شمشیر است

چه حاصل سبیل را فصل بهار از غم جوان
 که در دراز روی جان کستام کجاست

تن در غم جان بدو حال است
 تا چه ز عشاق توان بوی هفتن
 خواند اشک است جوئی و خشم
 دل خوش شد و دل شک شد و غم
 چایانه بفرماند که نفس با برکات است
 جانام در غم است نه به کام است
 بر آتش دل محبت بکرازه ملک است
 دین دیده عمده در آن کجاست
 از بافتد ریش کالی که بر است

زلفش بر رخ برده از ناز کشیده
 عارض و سیما و خط و خط سبیل
 آبرو منو چشم و قره شتر و جادو
 قد سرو برانده و لب لعل خوش
 و اعطای خرافات خود و شیخ فخریت
 سبیل از می نوید سبیل و خرافات

مار اسواد کشور بند و ستان
 خال سیاه صورت زینا جوان
 در کام جان صلاوت و صلح بان
 اری که بطوطی شیرین زبان
 تنها چه سود و رستین اندر زان و
 مردن زیر تیغ نوای جهان
 دور از تو نیست زنده کیم راحت
 جان دلام کجوتی نامهربان
 دل ای پیر سبز و کل خراش
 معشوق سبز رنگ می رخسار
 بهر ده منع کیمیا سبکی رفیق
 ماعاشق و دیده ماهوشان
 بهر ده بود که باران خوبهار
 برایا کل که بستن اندر جان
 در عالم نیایشهای بسین از
 آلفا رفته راز نهان
 معذور دارم عیان از در عشق
 باران برین من توان
 اکنون سیر آبروان ای سبیل
 اگر کرد کن خود آبروان

آزاده کان دین دل را در داورا
صحب سبیل و خشنی بخان

افزای هم بر کردار دیگر است
چون گشتی از قضای امکان
دست پاکم کرده اشک کار دیگر
در قضای امکان لیل و نهار دیگر
ز آنکه آن بجایه در بند شک دیگر
چون یار مرا اخوان در دست
ز آنکه در مآمل صبری در حجاب
عاشقان دور از طمان دیگر
حرفان عشق بگویند بار دیگر
سیل خون دیده جواری نشسته کسار دل

اشک بگویم در طمان لاله زار دیگر است
عاشقان جان فدا نشدند دیگر
ز بهمان که کند عاشق را دیگر
بیاختار این بهمان بر بهمان دیگر
ز آنکه قانع آموخته حبت خوش
جو گشتی ازین پس آستان دیگر است

گشتن نفس است و کیر و دار و دارم
خود گشتی پس بر گشتن نفس
نیر تجرید و کان شد کوشه کیری
نقش آب گل پذیرد از کمال حال
قلب خاک می نهد در پرتو اندویش
وصف طمان تر برست از کفکوی
نفس یعقوب و یوسف استای بود

دست و پا کم کرده بال دست و پا بر
سیل ادر و ادری عشقش روان دیگر

دگر با بلای دوران است
معه دل شد ز جور و نه خراب
کشم اوجمیت با جان است
ملک عالم همیشه و بران است
پادشاهی سزا بود لور را
کش و لعل جان و تن و روان است
نیر و ارشاد خطانه کند
کشتن قضای نروان است
خانه صبر کوز پایی در
عالم است و روزگار است

در قتل نفس و تیغ و سنان
از برای جو گشتی تیر و کان
تیغ و تیغ و سنان و تیغ و سنان
در استن طل و دشمن و سنان
تقدیر خدا قلوب و ان دیگر است
وصف طمان با بیان دیگران
یوسف و یعقوب و ارستان دیگر
دگر با بلای دوران است
معه دل شد ز جور و نه خراب
کشم اوجمیت با جان است
ملک عالم همیشه و بران است
پادشاهی سزا بود لور را
کش و لعل جان و تن و روان است
نیر و ارشاد خطانه کند
کشتن قضای نروان است
خانه صبر کوز پایی در
عالم است و روزگار است

در قتل نفس و تیغ و سنان
از برای جو گشتی تیر و کان
تیغ و تیغ و سنان و تیغ و سنان
در استن طل و دشمن و سنان
تقدیر خدا قلوب و ان دیگر است
وصف طمان با بیان دیگران
یوسف و یعقوب و ارستان دیگر
دگر با بلای دوران است
معه دل شد ز جور و نه خراب
کشم اوجمیت با جان است
ملک عالم همیشه و بران است
پادشاهی سزا بود لور را
کش و لعل جان و تن و روان است
نیر و ارشاد خطانه کند
کشتن قضای نروان است
خانه صبر کوز پایی در
عالم است و روزگار است

موت نسوز و درد فالد آه
من بیدار دیده ماکریان
دور از کوی او چو اربهار
چرخ نیست رسم دهر ما
عشق تائید نیست در سرا
خاک پای کار هوش ما
سراست نهاده ایم بیا
راه از بار ما چه می پرسد
سبیل ازاده از زلف و مکان
بنده سرور خراسان است

دل دارم فتای تو انجام است
نظر کردم سراپای جهان را
دران گلشن پریشان سبیل
چو جای داستان عشق مخورن

سری دارم که سودای تو انجام است
بدیدم هر کجا جای تو انجام است
که زلف عنبر آسای تو انجام است
دران فصل که خدای تو انجام است

چو حاجت سبیل را با شمع انجم
شبه وصل که سبای تو انجام است

آن سر زین که انجام تر که صحبت
چشم مرا عیاری نان سر سبیل است
رسای در عشق و در شرم نیست
طوق و فای جان در گردن است
از بهر در عشق در مان بچشم
کم در دوست در مان هم در دوست
دار است زان من نموده است
کرمانه جان ملک عدم نور است
مقدور دار و اعطای کر که در چشم
در مکتب عز الان عشق و اکو
قاصد نوید و شش شکل که را باشد
کین عهد بانسلی وین مرده کار

قوری که منبذ ان کردن کین سبیل
در خیل عشق داران اصحاب است

دگر ماکه سراپا باز است
در قمرش برخ ما باز است
مصر و لایم در قطب و است
مرغ جان صغوه و او نه باز است
کو خوش از نظم کشت نهان
عشوه اسل مال من هرگز است
که چه از دلم را کرد
لیک امش بدم و سبیل است

کونسل از جفا و عفو فای تو انجام است
دوان و سوی که انباشت
کونسل از جفا و عفو فای تو انجام است
دوان و سوی که انباشت

بتمای رخ زیبا یش
است اراده زهر کوه مراد

میل عشاق سوی شیراز است
هر که در بندت طهارت

سپیدالم هوای بابش
چون کبوتر بچه در بر دایرت

۹
آسمان را نور انجم از شراره است
بر سر ترن سلیمان بمیرد از عز
نیکم بنای معنی علی تمام قبول
نخرویدن ز احوال و عالم است
گفت
دو شش در نیم در میان طایر و پرنده
سپیل در ایام حقیقت بنده شد است

۱۰
 زینکار او را که رسم افروخته است
 از در معان تا بدر میگردان
 بیگانه دل از از ترنگهای
 مرغ دل را شقیقه بر گدای

زلف تو بر لبانی سامان سرمه
 آشفته کل محبت من از شام سپاه
 شده دیده ام بعد سفید اهل وطن
 در بحر خفا یوسف مانندی کای
 حاصل نبود گشت مرا غیر محبت
 سر سبزی تر شد هدم در کای
 دعوی محبت نه مرا الف کراوت
 بر خضر دل داغ جفای تو گواهی
 داد از سرم دوست نه آئین فایز
 در در شب نامان نیز کهای
 بهر دل غارت زده حقیقت
 در کاه شمشاد چون زلف کهای

اصطفا فی اصغیا از اقدار اصطفا ۱۱
اصطفا و ارتضا از مصطفی و برضا
برادر بر باب جدید نقل از طبع
از برای دج کافور شمر اقدار
خواهش و یک نایب خواش
باعتین نادول باقیه خواش
سخت غیرت غیرت غیرت
را که از دست توین و موسی که فنا
مسکند روزی در بار چو کمال

سستی نماید دم را خطا ۱۱
 نیز جان است را انهم از جان پاک
 سستی غرقوم وجودا محض
 قائم بالغیر الی دعوی سستی
 است اشیا استی بر شای
 وحدت محض است نیز اندکی
 است استی باشد سستی
 این یکی بنده بود آن دیگری بنده
 معنی سستی ندانی دان گشت
 است آن بنده کار و سستی
 برستی میتوان سستی
 سستی سستی اگر کسی خطا
 موج و دریاست اینجا غیر تو بر حق
 که تو بر حق تعین از صفیات
 می شاید بدانی معنی بر تعلیم دوست
 چون معلوم است سسل از جل اهل صفات
 ده عشاق پس یار یک نکست ۱۲
 قدم برداشته در راه فنا زن
 که اول کام در کام نکست
 بی دارم که رنگ گیزی او
 برون از حد نرسکی در نکست
 جراح حال زار ما سوزد
 دل خشن مگر فولاد و شکست
 کم خشن قتل سگاست
 زرم دین نه این فز نکست

چنانکه کشیدن در ره دوست ۱۳
 که آید بران از دست نکست
 نگاه کرد راوقف نظر کن
 که دشمنه با کله مشغول جنگست
 زانو از حقیقت میقتبس شو
 کنون کا نذر رجل مار نکست
 سربازی بنده در راه حق پای
 که خاک کوی او چنگ نکست
 خوار و سسل آب از طعن دشمن
 که او از جام نخوت سست نکست
 بر تو شمع تجلی در دلم جا کرده است ۱۴
 سینه را نور جالش طور سینه کرده
 باران نی زبانی آن زبان از حق
 دعوی آن انا الله آشکار کرده
 که از اتصال و مجازات آشکار
 شرح این استاد در فن مر بار کرده
 حرفه مار شود در مهن صهباء
 حال با سانی در میان را و کرده
 نقد الفت که بدست افتد در هم جان
 سودمند هر که ایشان سید کرده
 عشوه ساقی چه شورانگر و شیرین بود
 سسل از فنون سست سید کرده
 سسل از دیده و دل بر موی ۱۵
 لیکن استاد طبیعت غافلان

سستی نماید دم را خطا
 نیز جان است را انهم از جان پاک
 سستی غرقوم وجودا محض
 قائم بالغیر الی دعوی سستی
 است اشیا استی بر شای
 وحدت محض است نیز اندکی
 است استی باشد سستی
 این یکی بنده بود آن دیگری بنده
 معنی سستی ندانی دان گشت
 است آن بنده کار و سستی
 برستی میتوان سستی
 سستی سستی اگر کسی خطا
 موج و دریاست اینجا غیر تو بر حق
 که تو بر حق تعین از صفیات
 می شاید بدانی معنی بر تعلیم دوست
 چون معلوم است سسل از جل اهل صفات
 ده عشاق پس یار یک نکست
 قدم برداشته در راه فنا زن
 که اول کام در کام نکست
 بی دارم که رنگ گیزی او
 برون از حد نرسکی در نکست
 جراح حال زار ما سوزد
 دل خشن مگر فولاد و شکست
 کم خشن قتل سگاست
 زرم دین نه این فز نکست

مسئلہ ازوادی قدس است و ازوادی
مترسبنا است آجاری کہ بروی بل

سبیل اگر نقد دل و جان نفس چو صباک

بدر معذور همین چارده ماهی است

۱۷ دلم از مهر کای جان نیست
چرخ نیست و از زرک جان

هرم برست و عشقم نوجوان
مرا صد نادان و درش نهان

بهر دارم هوای جستجویش
بهر سو سبیل اشک من در آ
متاع دین و دل ابرقند
بیارازی که راجع نقد جان آ
متاع سینه ام صرف فانی شد
سر شک اکنون نذر آبخوان

ز قنبر صحبت ماران جانی

صبر ملک سید رضا

۱۸. عیار من گشتن من خاک است

زلف دوست مرا هم می پذیرد

زنا کاران بنیدار شمشیر
نگاه پاک من در روی پاک

گو ای مدعی تبار حذر باش که تیراهن یک ملاکت

بکوی سفروشان چون نیرم

بسوم گوشه خشمش نهان است   لظاہر کو مکار خشمناک است

اگر تیل شکم تا سینه رفته

ولی بر لحاظ آتم بر سماکت است

دل اسیر دام مولانا علی است ۱۹ جان فدای نام مولانا علی است
 بانه در حشمت خضایه مرا آهوی دل رام مولانا علی است
 چون کبوتر مرغ روح عارفان در هوای بام مولانا علی است
 دل که خلوتخانه خاص خداست منزل رام مولانا علی است
 در کلمات آن فصل کلر یک بهار بر سر بردل سلیمان ششم
 از سخن افزونی بزم جهان از فروع جام مولانا علی است
 سبیل بر سر آرازی مهربان
 دست در آستان مولانا علی است

عقله انظری در عرش جان ۲۱ حسین را اندران نظر مکان است
 ز مولانا علی میجوی توحید حسن باب و حسین مفتاح است
 رواق دیده ام قصر حسبی است که از دی چشمه خون روان است
 معینه صورت مراست مطلق چه مطلق عکس حسن جادوان است
 زبان در پرده اشیا است اسما چه اسما پرده اوصاف و نشان است

شده اوصاف برقع بر رخ دست زهی روی که از برقع عیان است
 عبارات و صفات و قید و اطلاق نشان نشان دانسته نشان است
 نشان نیست ذات کبریا را نشان حدیث و دانش بیکران است
 حسین چون منور حسن خفیه است
 نگاه سبیل بر جان جهان است

آتش سوزش چاک است ۲۲ آب من اشک شسته فنا است
 باد من آه سوزناک فراق و ز غبار ریشم خاک است
 این عناصر و اجزای گرفت بیکر عشق شد که جلا است
 در ره دوست می نیاساید و ز دم تیغ طعن بیباک است
 بدلم آشیانه قدیمی است روح من است مبارک است
 نیست بکم ز طعن یا پاکان نظر پاک من سوی پاک است

سبیل از لوت طبع و حسن هوای
 منظره جو خیل ملاک است
 دل ز قهرش غرق در خون جان مرا است
 دل ز قهرش غرق در خون جان مرا است

خاطرش در چشمش نهفته است از کجاست
نقطه اشقی است در روی بخت و در
در تیره عقل پاک و در تیره جگر
مقصود قصی ز خلق معنی حسن حال
حجت دوران برود از نظر آخرت
انکه شد از بهر ارشادش معین ازل

گوش اگر دارد برارش باید از روی غیب

را نکه او در صورت عرفان نویسی بقاضیات

بچه صیاد را رنگ خالی خوشتر است ۲۴
قد عاشق را نهند اندر سبکباز
سبک در کوی و فاجور حریفان مردم
تلمش شده وصالش از شرک خط
جاده در در اوله رسید از بهر
چشم پوشیدم از شای یک تیرانه

سبیل شد دل نیک از آینهش بر آید
بسیار بختی بهند و آشنائی خوشتر است

آن اولی که نامش و جمال او ۲۵
حق را اگر ندید از و غیر نکرست
احول یکی دو بند و بند و در اوج
در انداد باب این را مضطرب
حق واحد و و شادان ز دامن
باشد کتاب حکم و سنت که نور است
فتم بران و لعل صاحب الزمان
کوفت معصیت و ذوق پرور است

داعی لبوی منجم آساید از سر

سبیل گنبد خادم قدم حیدر است

محرّم روزم عاشور اولم نام سر ۲۶
تاب بختش ندر جان و جسم نماند
بارب این شهابی اجمار میشود روز
پندنا صبح چون دل بویاد را نماند
سین ارا چه در لعل کاف حفا
جود قطع آرزو قطع طریق کس توان

در این کتاب
بسیار از
قصاید
و اشعار
موجود است

از گذشته خویش خبری که بگذریم
آبرای وصل و از خویش بگذریم
سپیل از نوشت اندر که در شفاعت
ز آنکه وادی هر وقت وادی صدق و صفا

در خراسان که خط منفس است **۲۷** آتش صورتی مرا بوس است
محنت و درد و غصه و اندوه قنوت ما این دیار است
قد عارف که شامد کس و آنکه عارف بود که ام کس است
آتش در جگر بهمان دارم کالتش موسوی از این قنوت است
بخدمت سبیل ناله و افغان
شغل همچو ناله جرس است

دنیای برای همه جا قبر و حرم است **۲۸** این کینه دیر بهر عذاب همیش
ما را افراق و بیهوشی و اشتیاق سوز و کداز ما بختی آدم است
تا کجا و راه خدا را آنکه در جهان مردی که راه دوست نایب است
در مرده و مرده است بر صفه صفا حاجی کسی بود که سرایش ز زمره است

از زمره کجا و صفت گذشته ز چاه
و آنکه شدن غریق بحر که حکم است
در بارگاه عشق و دل شده جبریل
کافیا فرشته اجبی و سبیل محرم است

من حسینی شرم به یارم حسن با وفا **۲۹** اگر شود از خنجر جوش و دم خویش بوا
شکرین لعل لبت در مذاق من قانتش کل کل صورتش و ضایع است
عالم او حریفه حسن است از بوی جان سین او از طوس سیاه تواند وین است
بای او با قوت و توانی است بجزیل لعل او از نور مشک و عقیقه بهین است
مولدش از استقام و سکنتش از انعام خادم باب و حاج موسی و ابن اقصا
کر از چشم از خالش خیره کرد و دور کاندرو نور محمد موسی در جلال است
زود و ناودیده حقین صفت بی خود صورت حق جلوه کرد که سوره شاه است
دیده ظاهر به بند پر تو رخسار است دیده باطن کینا بنکر که نورش است

سبیل از وادی وصل حسینی در راه
بر از افغان و خورشید شافت از صفت است

عالم همه در دیده و هیچ سر است **۳۰** دین کینه فیروزه برین بوج است

چو هست که در دیده ابر حقیقت
 موج است چو جاست و صفت
 زان صفت و فعل اثر و صفت
 چون برده بر افتد مکی لیلیت
 از جلوه عشق توان نبین از آن
 در درخ عشاق چه حاجت چایست
 ساقی غم جانان و این ناله مطرب
 می خون دل ز لخت طر نعل و کباب
 در بزم حرمانت و اعتراف ما بین
 کین نشاء ما سلسله ضبان غریب
 مدوشیم از نشاء صهبای غمان است
 زان لعل میا کود مرا کار فرایست

از جاده شوق تو سر سیر و جبران

سیل تو سوج وادی و صفت

حق ظاهر است و مکر حق کور و آلود
 ۳۱ بوی باران است چو آب از جدول
 دعوی ندانیشانی چای است
 بر جان میان باطل و حق زرق و فصل
 دشمن با و معرفت اهل فردین
 کور اینر شناختن جنب ملک است
 بر کس سوی شود اسفاسیل است
 بر طایر است فتوی قلم ز امل زینج
 صورت غایت الله اهل معرفت
 مرآت فار فصل تحقیق صفت
 بار اسرار است به شهادت در کجاست
 ز قوت زنده کی که از ان موفیق است

آرام طاق مدعیان سیل را چه باک
 کور ادعای قائم حق جز و میل است

عالم همه است حال رخ یار است ۳۲ در سلسله عشق انکار چه کار است
 در پرده اسما چو کجلی بهم افکار
 که کل نذر آید و کاهی بر طاعت
 در پرده در آن لکری جداست
 ناله حقیقت چو جاست یقین
 این صورت نجم فلک نقش است
 از آتش دل شتر خورشید بر افروخت
 صد عاشق دل را چه بر خط سکار
 باز نمجد نک که شمع که از روی
 در محفل عشاق عجب سیل و نهان است
 کز خون بکبار است و کوی بوس و نکار
 بجران همه وصل است به ایام است
 در خلوت دل جلوه کس لیل و نهان است

این سیل که در وادی شوق تو روان است

بر زخم آغوشی امواج کوکنا است

احول آن البر بود که در صفت حق غافل ۳۳ مکر حق است نمی که پیش حق غافل
 سسکات شاه راه انبیا و اولیا
 نور اسرار حقیقت غار فان اصل است
 آن اصولی را که وضعش بر خیال است
 بهت اصلی در طریق مصطفی صفت

در سلسله عشق انکار چه کار است
 در پرده اسما چو کجلی بهم افکار
 که کل نذر آید و کاهی بر طاعت
 در پرده در آن لکری جداست
 ناله حقیقت چو جاست یقین
 این صورت نجم فلک نقش است
 از آتش دل شتر خورشید بر افروخت
 صد عاشق دل را چه بر خط سکار
 باز نمجد نک که شمع که از روی
 در محفل عشاق عجب سیل و نهان است
 کز خون بکبار است و کوی بوس و نکار
 بجران همه وصل است به ایام است
 در خلوت دل جلوه کس لیل و نهان است

ویده حق بن بزار و شریک کیش
 برده بند از باطن بر شمش حال
 نیست تاوان را به اناجی در عقل
 مدعی در سده باب علم بر جود فاعل
 کثرت تسبیح و اموال و عقار و غیره
 بجز چشم مردم حق بن شایر اکل
 صفت امکان بر نفس است و غیره
 بی مایه با کمال و جمال کامل
 سود و بود شخص فاعل احوال
 ذر و فکر اهل دنیا بر سر لاطال

ریخت از ارشیت بر جبال مروت
 سبیل در دست طریقت سوی سبیل

گر کنم شکوه ز بیدار تو فاما نسیم ۳۴
 و گم صبر زنده به بیدار گم
 بحر در قطره زنده به کسی غیر
 دل نمی فخره خون است در آن بحر
 غم و شادی جهان لازم دل و کسین
 بدلان با تفاوت کفر با ایم
 کثرت و فقر بود لازم و غنی
 فانی رخویش اند که صمد با صمیم

سبیل شد شد افروز جوار بر تو عشق
 روشن از بر تو او فاعل و بر جرم

حسین آمیزه و ایند دار است ۳۵
 که در وی صورت حق آشکار است

حسین البیضاء معنی غما است
 زخا و صین و با و دون نیش
 زخا نش حسن و در شش سنا است
 تجلج را چون معنی بصورت
 بصورت کشت چون معنی مصور
 بصورت آفرین صد آفرین بار
 ز فیض آتش خارده و

راشک آتشین گردون فروزم
 سحاب دیده ام را سبیل بار است

دلمه ما که یوسف نال است ۳۶
 کفر لغزش به مسلمان است
 مصر دل اغیز و فرمان ده
 عاقل ارجل بر کفالی است
 در خم خرقه پرست نشن
 سر و سامان دل پر یابی است
 عشق بر هم زن خرد باشد
 حسن برق شراره افشانی است
 سبیل رواری و فاداری
 کار و داری تمام صمدی است

مخارش احصیت در کفالت
 چهار ارکان معنی استوار است
 یقین را با و دون و چهار است
 در بصورت معانی را هزار است
 معانی را بصورت اعتبار است
 که در صورت مکی معنی کار است
 سترگ کرم من در شک است
 راسک آتشین گردون فروزم
 سحاب دیده ام را سبیل بار است
 دلمه ما که یوسف نال است
 کفر لغزش به مسلمان است
 مصر دل اغیز و فرمان ده
 عاقل ارجل بر کفالی است
 در خم خرقه پرست نشن
 سر و سامان دل پر یابی است
 عشق بر هم زن خرد باشد
 حسن برق شراره افشانی است
 سبیل رواری و فاداری
 کار و داری تمام صمدی است

۱۲۹
 مار از سر زلف سبیل طالع
 اما که سینه صد جان نیز
 شکست ز بس فراق آزار
 عاشق زنده بگلستان غار
 و ز روی درخشانده جو با سر کلاه
 از ترجیب انداز کلاش کلاه
 از کج شکستهای کلاش کلاه
 از صف شکستهای کلاش کلاه

ارسل بر اسیم بدل نیست ظلم
 ز آفریده کی آتش آتش کلاه
 مونس خرم کوه بر بار نیست ۳۹
 جنس عشاق از دکان دیگر است
 جلوه جان با آتش کرده ام
 یوسف خود را از کفان میرم
 زار پنهان بر زبان دارم می
 شکر جان این تن ویران بود
 تا و اینها از ضعف تن است
 سالکان وادی تجرید را
 هم فکری از سر و دست است
 در دهن خرقه لی زینت است
 مع فکری از سر و دست است

ماریت خوش را آتش زدم
 کحل آتید مرا نمود غم
 از شراب ز کس محمور دوست
 ناله ای سبیل در وادی سلام
 غیر ذکر حیدر زار نیست
 هم با ای ادرین کلاه نیست
 در چشمم کمتر از جو بار نیست
 در جهان صاحب دل شب نیست

میگویم که در دم را دوست ۴۰
 رحبان میتوان محبت کشیدن
 چه سازم با جانهای پیایه
 مکن زین بسیم آخر بدین
 اگر از نرم او دردم سهل است
 مرا تن که چه زان محل جدا ماند
 نخواهم داد دیگر دل بهر ش

دوای من بدست آتش نیست
 ولی از مدعی اینها رو نیست
 مروت در سر آن بوقاست
 به بداری که عاشق را خداست
 که در راه در بند نوی نیست
 دل جان بکدم از جان جداست
 که سودی از دین مع و سر است

بکن هر گونه بدادی که خواهی
 که در آیین سبیل انصاف نیست
 در آیین سبیل انصاف نیست
 در آیین سبیل انصاف نیست

بجان رسیده ام از بر و آمدن
 ز دیده میروم آن شوخ بر چاه
 غبار راه خندم در هوا می خاک درین
 تمام ام و در چشم خیره میگردم
 خیال سیر و صفای چمن بجا کوکیل
 که از کفد هوا میشوید نهصدان

این وفا نشود ز کان خضایت
 باید رضا احوست فایده دل کند
 هر طایفه را قصه از انعام تو دادند
 از دهان چندان بر رخاورد
 باید ز سر کوی شما غم سفر کرد
 صبر و دل و دین جلد و چراغ که
 اکنون بلی دارم جان بیل روان
 از بهر خلاصی به این فکر ساینست

در سدا حق شناسی اصل و سبب
 خود ز خود بگذر بین از جویش
 مرضی است شهری که سوسن
 و او حلقه ابایی که حق فرموده غمی

در کتاب خوش شای جلد و فایده
 سلمو خوانان بکن سلیم امر او که
 اند و او جو بکم از آن زاده صریح
 هر طرف زو که عارف قنبل جان بود
 حرف حق از لک فتنه برداشته
 بر زبانت از نور و خلق آشیان چوین

استقامت دایم بر سبیل مستقیم
 جای کنی سبیل را در وادی پاک

طالب وصل تو از نور و زرد ریشی
 دیده دیدار تو میخواهد و دل بسوی

در سدا حق شناسی اصل و سبب
 خود ز خود بگذر بین از جویش
 مرضی است شهری که سوسن
 و او حلقه ابایی که حق فرموده غمی
 در کتاب خوش شای جلد و فایده
 سلمو خوانان بکن سلیم امر او که
 اند و او جو بکم از آن زاده صریح
 هر طرف زو که عارف قنبل جان بود
 حرف حق از لک فتنه برداشته
 بر زبانت از نور و خلق آشیان چوین
 استقامت دایم بر سبیل مستقیم
 جای کنی سبیل را در وادی پاک
 طالب وصل تو از نور و زرد ریشی
 دیده دیدار تو میخواهد و دل بسوی

باده شوق تو مرا و جود دهن خاک مرا
خزنی سوخته از بوق شر را بخت
سجده بر غیر میرا چه باشد غیری
غیرت دوست به اشکال و صورت
سیل بر لوی تو جان را و بخت رسیده
گشت تن تو با غم خضر را همی نیست

صدا دارم من از دیدار دوست **۴۵** یاریم بنایلی خسار دوست
باده منصوره شمس خورده ام
سجود ز نار خوش در سو ختم
تا به کردن انکم زنده دوست
تا گویا و سبک دارم بر نیت
میگشتم بر دیده و دل با دوست
من زهر در دوا جان میدهم
داروی درد دل است آزار دوست
بهر درد من بکش زحمت
دوست باشد داروی بکار دوست
مهر و شوی که مرا ای باغبان
بگذران یاریم در بار دوست
بمن که با براه عاشقی
سیل باید که در درگاه دوست

عمری بر تو بودم ای دوست **۴۶** سیاه در تو سودم ای دوست

هر چند که در جفا فرو دیه
در مهر و وفا فرودم ای دوست
بستی بر خیم در وفا را
تا آب و خاک شودم ای دوست
بر صحنه سینه ز آب دیده
نقش خط تو نمودم ای دوست
جان دارم و در بهشت لویی
از گنج لبت ر بودم ای دوست
چون سیل ز آب دیده شهرها
ز تکار خودی زدودم ای دوست

سوخت نغمه استخوان سودا ای دوست **۴۷** شد مرا با صوف ستمای دوست
لعل لب هر چشته آب حوة
روح بخش آن لعل شکر خانی دوست
چهره اش چون مهر نامه حسن
مهر حسن روی مهر افزای دوست
نقشش چون سرو نامه روزگار
سرو نامه قامت رعنا ای دوست
دوش قمری بر سر سر و شانه
دوش بلبل است در غوغای دوست
دوش پروانه به پیش شمع
هر یکی سرشار از صبا ای دوست
متفق با سیل در وادی تمام
در غنای رخ زیبای دوست
جلدمی گفتند که ماندیم دور
از عباس حضرت و لای دوست

لیک این دور جهان چو یک
است چون در دیده و دل جای
دوست
و غلط گفتیم دل چو کد ام
نیست عالم جمله خرمجایی در

منظر اسم نوی است در ربع
سیل سایل و سوسی در یاد

کاش روزی که قضا طبع دل آید
جای در سینه بنید از صحرای گیت
یارم از پیش نظر همیشه چو شمع
بر نفس اشک ندانم سیر گشت
دوش از در دجده آب کو پود
دین از خون جگر نقش تن گشت
کرمی شعله دیدار دران و آید
آتش شوق بجان دلی میو گشت
پرتو بارقه زوی جهان از این
برق بر جان طلسم کاری در آید
بر در میگرد دی منجه پاده زو
عکس لعل لب او ز کج لب گشت
خال بر گونه اش روی طلال امش
بر رخ ساده رخان طرح نما گشت

از غف جود لب دل خواب گشت

سیل شکم بر دامن دریا گشت

تقدم را خار خار از در و در گشت
شیت ناموس بر یک خط گشت

صبر را بجا طبع نهایی دل باد
کشتیم در اصرار لب موجود با
بادل مجروح با پیر معان اویم
شسته ام را در فعل اشعش کی
عکس لعل جان فرا در ساغر کوه
باد را از انفالش زد کج گشت
نقشه خوابیده را از ستم بد گشت
ساقرمی بر سرین ز کج گشت
قیمت سبزان کج گشت
رخ باز زبان صندر الا گشت

کرو شدر سسل از ان قمت با گشت

رو قیاز یسودار اول شید گشت

تشنه مراد آتش سودای تو بگشت
این برق جهان غم اعیان گشت
ای بار صبا شرده بر رخان چمن
کز آتش کل مایه دوکان چمن گشت
یوسف نتوان گفت نماید حریف
کین فافله را کرم زو بهرام گشت
از دو دلم را کج گشت توان یافت
کر کرمی با راسی جنس کج گشت
بهر دل مایک نظر از مار بستند
ایمان مرا شوخی جامه و نسل گشت
از آتش شوق تو دل لاله بر آید
اسپند مرا بر کج گشت توان گشت
خون در کج سبیل لعن کرم گشت

گوشه خنده را بر سلاخی لاله فار گشت

کشتیم در اصرار لب موجود با
شسته ام را در فعل اشعش کی
باد را از انفالش زد کج گشت
نقشه خوابیده را از ستم بد گشت
ساقرمی بر سرین ز کج گشت
قیمت سبزان کج گشت
رخ باز زبان صندر الا گشت
کرو شدر سسل از ان قمت با گشت
رو قیاز یسودار اول شید گشت
تشنه مراد آتش سودای تو بگشت
این برق جهان غم اعیان گشت
ای بار صبا شرده بر رخان چمن
کز آتش کل مایه دوکان چمن گشت
یوسف نتوان گفت نماید حریف
کین فافله را کرم زو بهرام گشت
از دو دلم را کج گشت توان یافت
کر کرمی با راسی جنس کج گشت
بهر دل مایک نظر از مار بستند
ایمان مرا شوخی جامه و نسل گشت
از آتش شوق تو دل لاله بر آید
اسپند مرا بر کج گشت توان گشت
خون در کج سبیل لعن کرم گشت
گوشه خنده را بر سلاخی لاله فار گشت

دانی که جز اسبیل اندوخته است
 این سبزه هزار دم آتش نفسا خوش
 بس کن کوهی دل دیوانه خدارا
 اگر سبیل دم گرم نو بر پرو جان
 سابقا دیگر مرا کار از سر و سامان کند ۵۱
 ساعی ده تاوان از غصه دوران کند
 ناله کرد آفر در دل آسمان از
 گشت کاف سینه من با کوشش لاله
 از سر تن تکی بر بال انسان کند
 همت پروانه زاندم که استغاثی
 سبیل اشکم بار بار دوا و دعا کند
 گریه فغانه ناموس از پاشد چه باک
 در بنده از سر جان میخون اسان کند
 ایتمه نشویشم از جوش در شکم
 تا تخیم طره اش بر سبیل در جان کند
 بوی اس از بوستان میاورد با و تمام
 فرغ آمال سبیل از سر و خورم است
 ابر حمت رفرار او مکرر ان کند
 یارب این برسیه دودان شد ۵۲
 وینیم و طوفان شرک از چشم کند
 نشو و زیامت در جهان بر یک
 ایند شور و شورا ز قافری غایت
 سینه را سوده سازد دیده را بیا
 این غبار سر رسا از داس صحرای

سبز و شاد است سر و کار و نوا
 هر طرف خلق چه چون برده با نوا
 این منون حشمت انکیز از دم سبای
 این محیط بر تمام کر طوفان است
 یارب از بیم شمع تنوع خون بالایی
 طوفان محبت این دیوانه در سحر است
 این بر خورشید شوره از سودای
 این چنین فرط صفا و لوی لالای
 خیره کرد دیده خورشید زلف
 تنک نال می نماید دست اوجان
 سبیل صحرایی ترا اندوه جان و سبای
 ای خوش آن بر دی که ز کز کز ۵۳
 زده دم زرق عالم مملو کوفت
 سبیل منی محمدا را شایان
 عین سی حدت محضت الکوفت
 کل شئی ملک تا وجهه فخر الانام
 صادق صدیق در اشتقاق نام
 صدق عالم شرح اسما و صفات حق
 این معمار اطرز نغز و انوار حشمت

شریک چون فی شرکست فقیه
شهر و صحرا پرزد گردستان یکت
مقت یعقوب از یعقوب گفان برترست
آستر اگر لفظ و معنی را بجای آورد
فقه خوان حسن او یعقوب را
تا که ترک یوسف و مصر دریا افتد

استان حسن یوسف گفت خوشنقص

کورچی شہم سودان سیل سواقت و رفت

و بهر آن محبت شیرین حرکات
 شو قش از تارک جان مردم
 دل دیوانه باد طلبش
 سوخت چندان تنب آتشش
 کشم اطراف جهان سراسر
 جستجو کرد خود در احوال
 و بهر آن که شکر گلشن شاخ نبات
 ساز آشفته گل تازه بویاخت
 نقد بوش و خرد و پیمان در با
 کین دل خون شده در سینه که آ
 هیچ عاشق چو تو دلدار نبافت
 تان و بهر مارانشناخت

سیل شوریدہ زننا کا معر

رفت از دست خجف سوزی در است

عشق جان مرا ز من بر خست ۵۵ آنچه بود از وجودم بود گدخت

شکرز شائع معیہ آخبر

و حکیم با فراق ساخته بود

وقت عشق من که در یک و

جوہر زبر و اصل و نگارہ

بجاء الامم منست مرد امم مهديان

مشرع عاشق نهادم اینست

زور سبیل بر شک و انازم

خانه صبر را از ما انداخت

فعلک یا شکر و قند و نبات ۵۶ بسته

منع لبس لخت و دل صید حرم

مستجو می بار دار و هر کس

مایه مغزوری و انواع عشب

سیل و بنیابی و درو و ضرب

التمهات جبر طي فذات

تو بخت عشق را در لوت و جنت
 ده چه سازم که چون فریادش
 خرد جان و دین و دل را جنت
 بجز در میان آب است جنت
 که در اقول قدم بجز در جنت
 دیدم در آردن ولی نشنید
 تا نامزم
 انداخت
 بسته باغ آفتاب یا آب جات
 آتش خنین و طبع با شرف آت
 زاهد اندر کعبه مرغ در سوات
 استعارات و کنایات شنید
 در وصف آب
 قی نداشت

عجوب العاشقین غارت
 مقامات الهی بابت
 غایب الهی نادت
 بروق و مضت سحر
 سبیل القیامت
 سبیل الهی سالت
 رحمت شواقم دارت
 بچون العارفین نارت
 حلمات المنی طارت
 نجوم الواصلین غارت
 شفا الهی نارت
 خیول الهی سالت

صیاء السیلة صحت

نجیبات الهی غارت

خون ناله شکیباز نیست
 شد قلب جوش بریزم کم
 عاشق به معشوق شود از عشق
 بازدم به سرخه نشوی که رخصت
 من برو آن بر مقام که این ارد
 سحر غرات کند و اعظم ویرت
 و یاد بی کرد که تاثیر نیست
 تصعید نفیقه و اکسیر نیست
 این سلسله صاحب تجربه نیست
 صدیر بجان خورد که تجربه نیست
 جرطل کران چاره و تجربه نیست
 جابل نقضا حکمت تقدیر نیست

در وادی ارباب حقیقت

دوین قلمین نفیقه و زور نیست

آتش زده لم شوق ستمکار نیست
 ایضا طارناش از غریزان نیست
 جالمه وصل پوشید بر سرش نیست
 سالها بر سر آن کوی که افشان نیست
 کل دیده از چیدم ز کلمات نیست
 در بیان طلب ای طلب کرم نیست
 سوخت مارا بر کوه و بار نیست
 کرد در دیده اغیار مرا خوار نیست
 رنجبار بر دلویش زن بهار نیست
 بامید کنی دیده خونبار نیست
 میگش در ره او سر زش غار نیست
 از کعبه نکرد دیندار نیست

میر و زار و سر اسیر نیست

روی بروادی او سیل ستمکار نیست

ترا چو بوقبل من چنین با نیست
 اگر بکنم افلاک شد ستاره نیست
 بهانه ازل قلم بغیر عشق مجوی
 چگونه جان بزم ز جور روزگار نیست
 که خود بنو میان من و تو کین با نیست
 عجب مار که بود آه آتش با نیست
 که در ملاک و انیت این با نیست
 آرا آسمان سبک کوفه زمین با نیست

نداشت و سبیلین از زانچ نمود
که بود نام تو بر صفی لکن باعث
به محفل نمود احتیاج شمع کاست
صبا ی بزم مرا یار و جین باعث
قیل و قول لب نشی درج دادم
که شد ملک مرا از هر واکسین باعث
نمود شکره رصبا و دلین صیدا
که شد بکشتن و ناله و این باعث
شد مرقم و عجم و فراق یار و نمود
نه اشتغال چو نیانه ترک بین باعث

اگر بلند نشد سبیل در کویت

عجب اگر که شد چشم سرمه کین باعث

تلخ شد کام و دمان از لعل جان
بر زبان میادم این در بر جان
مایه دوکان غم گشت صرف
از نو باشد بدل از کج جان
خو استم تا در مکان او که غم جان
ما نعم اندازان در کاه در جان
یاد آیم که در کوش مقامی دادم
حالی باید کشتیدن در دج جان
در جوارش چشم جان نشانی
هر نفس از روز و جوشان زندان جان
کشته رنگنه ام را طاقت طمان
از سر شک دیده بر موج و طوفان جان
مردم چشم اگر شد غرق خون عجب
طرح طوفان ریخت سبیل از کج جان

دیف العجم

در بزم ما بقل فلپا چه احتیاج
صاف محبت است بصبا چه احتیاج
پیکو بخار محبت کذا شستم
خواب مراد بستر خارا چه احتیاج
کوش فلک کست و صدای کلم
در کوی و بناله شهرها چه احتیاج
سر زبانی من به فیه محبت است
بدر ازلف جلیبا چه احتیاج
چون دوست حاضر است بنا شده
جان را به پای بادیه بیا چه احتیاج
در هر طرف جال خوش طبع بکند
برم حضور را بناسا چه احتیاج
چون سبش بدعی و آشنایی است
از هر وصل او تمنا چه احتیاج
افعی مراد دل چو ز دنیا کدشتن است
هر بقا بخضر و سیجا چه احتیاج
تا بر عشق دوست چو تمیل است
قلب عشق و در به دنیا چه احتیاج
ما با خیال قامت رعای او خوشیم
دیگر به وفات رعایا چه احتیاج

سبیل ترک من بعد از وی زمین گرفت

رقص بی تفرج در یا چه احتیاج

حسن تر ازلف محبت چه احتیاج
رو ی زاب و صد و ده چه احتیاج

در صفت عشق این از شوق است
عشق را به صفت چاهیتان
بجز از غم سوز و چه بسیم
در وصل با غم نبود چاهیتان
چون تشنه لب بر آتش فانی
در شرب با عذاب نگر چاهیتان
چون قدس ذات بر آتش فانی
دیگر کعبه در صفت چاهیتان
دانت و وصف فعل از چاهیتان
رض شوره را نظر بد چاهیتان

آورد سبیل و می بر آتش فانی

آورد غم و غم و غم و غم

جان را بختی تو دادیم و در هیچ
در قیال تو فدایم و در هیچ
بگو رسد در غم آن زلف چیا
صدقه زهر باران و در هیچ
بروشن کیش ما کن از آتش فانی
با داغ غلامی تو دادیم و در هیچ
شد تا سرم جلوه شمشیر بود
کردن کیم ترخ نهادیم و در هیچ
تا برن نگاه تو جان شعله کن شد
وفات حریفان چمن صفت شاد
شد بر دم چشم سبز تو روشن
مادامه نفس از بوی تو دادیم و در هیچ
سرتا قدم می سواریم و در هیچ

چون سبیل بر حلقه زلف است

از آده هر کوزه مرادیم و در هیچ

آنها التاف و کاس الصبوح ۱
آنها مفتاح ابواب الفوج
روح الارواح من ریحانها
روح زلفی ریح راجی بالصبوح
آنها بضای صافیة القوس
ضوء یابری علی کیم یلوح
سیرت اضرابی برین
یاسور میشود عالم زیوح
سینه عیسایان شد و می
یکه میاید کیم مرده روح
آن ذاقلی یان بینین
ام حمام البان من وجدینوح
آن لیلبا عشوقا ما لنا
لا یبال کیف یغده ام یروح
لو اباحوا فی هونها قلقتی
آن حوایی کجی لا یروح
قطع تو انم اسید از وصل دوست
از حبت سموح و سفوح

میکنند بنیاد بیدار قیاس

سبیل اشکم میشود حوفا نوح

قلبی عشوق و الهوی فضاخ ۲ و از روح من ذکر هموار ترناخ

و بومنی قلبی و غایتی سبیتی
 و هو هو للعاشقین صباح
 لو کنت بالحب الفدیم انصریبه
 ولو انکنت قد می سقا
 عینای فلک و الغرام شرعها
 و الذریع بک و المنی ملاح
 ل تبادن مرعاه مسرعتی
 و سنا سنا یه لی المصباح
 و الخد کا لقمه المیر ششع
 و الوجشش و الجبین صباح
 و القدر کل و العقال نصرتنا
 و الحظ من فوق العذار صباح

و التسلیل کنی من شفاء شفاء

سنة الشرح لیس فی المرضی صباح

قد اذن المودن حیو اعلی الخلاج
 من خالف الهوی هو بافقد الخراج
 فرصت است درین سیکون سحر
 حیو اعلی یسبح فقد السراج
 شربای غم رشده جام مدام خست
 و یک الصباح صبح الصباح الخراج
 هیچ سعادت است و سر خوشی زبانه
 با عشق لا تزیب لیه ام فلاح
 زندان خو نهاده برای طلوع غنیم
 اکام ضرار محرم شود صباح
 بستیم دیده از رخ ابایی و بکار
 باشد نظر عبور شامان صباح

کل کل کانت رکب یبارین صباح و ریح
 بر داشت لطف در صبا بر فک
 بلبل نرغند انداخت در چمن
 از خرف کبی در امیر صباح
 ما کبر فکر خویش بجا بان سپرده ایم
 تا قلم ظاهری نشود عازم کلخ
 در جام می طبیعت است با بود
 توان علاج مرده دکان البیض صباح
 ما حرف است با عبارات شنا خیم
 خوی صغاف با ش سانه صبح
 صاف محبت است که دل را صفا
 قوتان شجون صبح بلا مزاج

کردیم سیل چون دل از دیده باروان

روایت خلق کریم رانه سر و شنبوه خبر سماح

رسد صدای دگر زمانه را به صبح
 شود چو گوش فلک کز استماع صبح
 دل چو لاجل خوار و ریشانه قدس
 با ضرب بار و تمکیل افراخ
 چنان شمع زد و روشن آه دل از خورج
 بشور و غفلت آید چو شتر نجار
 بار بار تحمل کنم چو جذع نخیل
 شود اگر چه مرا جسم نتوان شمرخ
 من آن نیم که ز قریا که تورو نام
 تمام گوی طاعت به شسته سقاخ
 برای گشت محبت سر از قلب سلیم
 کرد از سبز کرد به سبک حاج و صباح

بیتد رود سر شک بر لب حلت بکر
 که چون قوی شود از خاک گدازد
 اگر برون شوم از بوستان طرد بک
 که گشت دشت وسیع سبزه باغ
 بر آفتابش نظرش ناید کرد
 مگر که چشمش را طغیان کند کشتاخ
 ثبات رسم حقیقت به نزد خود
 چه طبعش بر پا ایستد از شتاب
 اهل
 تو فلک کن مرا هیچ نظم فصیح
 بود ز لول سخن کینه استنخ
 که به چهره مقصود برده باز بفرم
 که چشمش بگریه و غنا سوراخ
 لیست حلت بکر با حضور جان ما
 بجز ناله نماند حاجت طلبان
 می که صورت محبتش ز دیده بمان
 رسید از جان از جان سبک آخ
 سوختم در دوی روی جان آخ
 نه شد دل رخ کسبوی جان آخ
 می گیر و بجز کجایان خم لغزش قرار
 تا سه سوزیه ام شد کوی جان آخ
 نشسته تا مان در میان طلب دار جان
 آب حیوان برود و جان آخ
 از قیاس عدان فاده در جادو
 و ز ترک مانع از حوی جان آخ
 کور کرد و دیده به جوق مرا شکم
 که شود روزی جدا از کوی جان آخ

دیده به جوق مرا شکم
 در کوی کشتن سینه
 میرو و برود هر سو بوی جان آخ
 کی توانسته راه شوق شد کسار
 میرو و سبیل بر شکم سویی جان آخ
 میوه سینا ام از شکر بجان سوراخ
 بجز از ناوک بجا در جان سوراخ
 باید از تنج جناسینه عشاق شفت
 میکند غمخیزم حبه جان سوراخ
 روزی است زده با بسوی کوی
 ستودار کوی روضه صفای رخ
 بیکدر را طلب سبب نیام
 کردم از فقر قدم در شمع جان آخ
 میکند در شب جهان نمنا بیصال
 اشک کرم بکر در جان سوراخ
 سدا راه طلب باشد که شت خصم
 میکند نیرنه آهیم صف عدوان سوراخ
 میرسد بر دل و بر دیده دشمن آهم
 آری الماس کند لولو و جان سوراخ
 راه آمد شد ما را عنوان است دوست
 ریف سبک است جان جان سوراخ
 غمزه روز آرایش عارت ایام کند
 صد هزاران کشور دل در نظر و جان آخ
 لعل روح از نای شکر خای و چشم بر کین
 مرده باز آید جان و زنده جان آخ

گشودند تا شود بنام نامیش
 نام او تیره و لبا ایچین سان کند
 که بایش ز کس برایش نشود
 عقد کو او آشکار از حق جان کند

چون زهند آرد در کوی و بروی
 سیکل کار کوی او دسوی هند کند

دل در هوای کوی آل آرام میباید
 در تیر زلف پریشان تیر آرد
 در جرم این دل غافل که در پیش
 بر آید آه ننگ بی نام میباید
 تا بر عشق من که دل نمی بینم
 در زلف تو و دست تو میباید
 که آتش تو عیان زهر جان است
 آویخته اندیده ز شام میباید
 آرام ناکرده دل خون چکان مرا
 بر آید آه ننگ بی نام میباید

سیل تو در هوای خیال وصال تو
 مرغیست بسته بال و پر کام میباید

دوش میدیدم که عالم عالم آوار بود
 دهره دهره اندران عالم بد کردار بود
 عاشقان حلقه دیدم که در کوی
 لیک از ایشان هر که دیدم که تیر آرد

رو بوی کوی او دیدم شلمان
 که چنان ره باده جامه وار و ناموار بود
 غافل دیدم سستیان بخاک آید
 غره او بود ساق ز کفش خار بود
 شمع شری که کند نمو یا معذور دار
 زانکه چشم باطنش در پرده بند بود
 گریه بند دیده دشمن کلمه های دو
 دوستان معذور در این کس در بند بود
 بر آید دیدم درین وادی سیر است
 خفته اندیش و بایز خوش بیدار بود

سیل در کیفیت جمعیت دشمن چو آید

مرشد او بود داعی عادتش انکار بود

هر کل نشان ز جلوه حسن اندام
 ورنه درین چمن از راز رنگ بود
 دان خیم بلبل و قمری و مادر یک
 از عشق بنمونه بد ایشان چه بود
 مارا نظر صفت صانع بود از صن
 زیر که نقش صحن جامه بس بود
 جوانی که بر صورت جان کنی چشم
 خانه کس بصورت و چشم خود کشود

بگذر ز دید و دیده و دربار و سیل و سیل

تا بنگری بصورت زیبای آن دود

بند و صنی دلم ز کف برود
 تیرم بگذر کافری خود

در این کوی و بروی
 که بایش ز کس برایش نشود
 عقد کو او آشکار از حق جان کند

از صحرای سینه زبانه
چون دید وصال او محال است
چنان طور به خود نه داشت
هر چند که هر دو دیده نم دارد
چون تو گشت گشت دل
بوی تو نقد جان سپردم

سبیل بچین دل جان است

تو ای گمان می سپردم

می و بیانه هر چه بادا باد
دشت و ویرانه هر چه بادا
سست سانه هر چه بادا
شست افسانه هر چه بادا
شیخ و پروانه هر چه بادا
طرد و روانه هر چه بادا

ما و میخانه هر چه بادا باد
بعد ازین ماه و اندیشه
کف و کف و غم و غم
روز و روز و کشت و کشت
سبیل و سبیل و سبیل
سبیل و سبیل و سبیل

بسیار از صحرای سینه زبانه
بوی بر این بوی و صبا میاید
چشم به چشم و کشت و کشت
بوی گشته از راه و صبا میاید
بیک بیک و انیم صبا میاید
خبر رفت اعدا و صبا میاید

سبیل صیت زده در وادی بهول

مضطرب حال سوی کوه صفا میاید

در کشتن من خطر نباشد
بر هم شک و غمش فک را
ما بهر چه خوش بایم
تو ای که وقت آبیاری
سردادن و درد سر عین
در عشق سفر خویش کردم

ز چاک سینه آه سوزناکم
بسی آتش بجان خشک تر کرد
صدای ناله زین وادی را قنار
موسیل از سر کوشش گذر کرد

نزل عشق بر خطر باشد ۱۲ مرد این راه بر حد باشد
قاصدی کو که تا پیام برد رهروی کو که راهبر باشد
عاشقانم دل ز کف داده عیبها پیش ما فر باشد
سفره عاشقان بیدل را جگر گرفته ما حاضر باشد
تشنه وادی محبت را آب فغانه جگر باشد
صبر کو که رخت بر بندد در دهر لحظه شیر باشد

شاد موسیل و شاد باش و بی

غم آلام در گذر باشد

این و افغان که بهید و نغم از و کند ۱۳ بینه اگر خوش ز چه رو گفتگو کند
دانه چه باید مژ تا مهران نمود که چاک سینه نام بستاند
کیرم که حق برست رفیقان بختی که همچون بر آه غلبت بگو کند

صد رود خون ز دیده ویدامان شود
تا عاشقان برای عبادت بگو کند
ما ساغر مرا و کبر و دشمن را دوریم
چنانچه راجه بچکان در سبک کند
تا طاعت و عمل توان فریاد
احلاص بادت که ترا در بگو کند

عشاق جان بکنش با و صابرند

روزی که سیل را طردست بگو کند

چندان جان در بدن باید غدا باشد ۱۴ زحمت رنج و تعب از نفع ابر باشد
نه گشته باشد منت مردان حق بیت مردان که باری از زن باشد
از گشت نبلی شود خون سیاوش آشکارا
فغانه آتش کلک حرکت ثانی شود که قصار صورت بیای بگو کند
چون موز و دیاک چاک سینه زنی گشت زشت بیدر دست عقل در سوزن گشت
چون نقد بر گیر در شسته از در قضا چاک چاک سینه که روزی بگو کند

صبر از انداز که شست و نشسته بجان تمام

کار سیل آخر شور و غفلت و شیون گشت

هر لحظه عشق آتش شوق بجان زند ۱۵ سوز دهن زار و بر استخوان زند

مان دیده اشک و قنداق کلاه
 حیدر کشش بودم دل در آتشکار
 ترکان بزو بازوی ابرو یکبارش
 ز نسیم کبیل اشک و کلاه و زلف
 چشمش ره ایمان همان زنند
 هر خطره رخ نماز به تیر و کمان زنند

سید رشید علی خان

رقسم شهر بخون هفت آسمانی

چون مجاز با حقیقت خیز شد ۱۶ آتش بنان شمر را بگیر شد
عشق شیرین خرم ظاهر بود است کاه فرا دو کوی پرور شد
چهره جان افروز و حسن سلو زلف مشک افشان و عنبر نیر شد
کام جانم تلخ دار و دانشک بزم کرب در جام ملاحظت بیز شد

باجیال لعل شیرین کا رحمت

فلک بر سپید مشد آفرید

هر که اطوار حقیقت را چو باطن میکند
 در بوی عالم ناستویان کی میکند
 مطرب فرزانة مادر مقام است
 شریفی را داد در نعمانی میکند
 تکیه بدستاق یا لایحه بدست خطیب
 دل درون سینه قصاصت می میکند

صورت محبوب در دیده می بینم
 آنکه در از نظر عشق لاشی می کند
 سید سرگردان سبوی و روزگار
 زانکه مجنون است و قصد دایمی میکند

۱۸ خدا ترا بجایان در امان نگهدارد
و از آنگوی تو نماند این گند محرم
رحمت زخم زنده زلفان نگهدارد
ترا از حشم رقیبین هفتان نگهدارد

و اما دل بنوازم شنیده اند که
شده مرا که خفا تو روز جزا هم

ترا امین خوشی و آمان
مرا که عاشق رویت را غم فروخت
بهار چار باغ جهان ای گل همیشه بهار
بهاال حسن ترا خزان بیکبار

اگر خدایا که شینان غم خیزان
 بهمت هست پرست چو جان

سرور عشق و شادی خوش و ناز
 فلک کجاست تو ما هر دو را کندار

نور صرف غرت مل شاد ما خورش

خدا کا نام نہ لے اور مان نہ کرے اور

سبح و در بای وحدت این ارادت ۱۹ و ترجمه های گوناگون همان آیه

تهر و ماه در او شرف ناسید و بهرام در ظل
 آت بر و ج در سارال تن فتنه
 خدای الله محمد خاتم جبل رسل
 دار عکس روی ادب و جوی ارجا
 خواست تا از خفته الماوی بای کرده
 خواست تا از سرده و طوطی مایه
 در شب بجان زبده طریقتان
 خواست تا بسل حقیقت را کند و سواغ نام
 حسن و بهر فتنه آخر زمان پیوسته
 ای انکه مرا کشی و کفتی که بجای
 ای که بچوشت بده مغفول از اران
 چه بچوشت و زار و گرفتار بند
 پیورده در که در پی در مان توان
 باز هم گفتی بچو قاتل که میراد
 تیر تیر بر و زمین آسمان آمد پدید
 آسمان آید و دار و دوستان آید
 در نخستین جلوه نورش میان آید
 در محاد است و عکس از جهان آید
 صورت نهایی آن زیبا جان آید
 قامت رعنائی آن زین میان آید
 اشک این چاره در دهان آید
 ستم است اگر کشی و کفتی که بجای
 در حیل مان قاعده مهر کی شد
 مرغی که بدام تو در افتاد و رها شد
 در تو بجان آمد و در دود شد
 حاجت من از خج خور و رها شد

اگر کشی مندم بر سر کوی تو چه هست
 خرم گفتی بی نایان که کشا شد
 دیگر بود حاجت شریف و کیش
 تا خاک است بر سر سبیل باشد
 از سر صفاق تو از من نشان غایب
 جسم اگر کم داشتی نوال کجای غایب
 بسته بر رخ در کوی شین و خلق
 دیگر زبان کوه و لطف و بیان غایب
 یا آله سرده ما از اثر فست د
 با خود نشان مهر در رخ کجای غایب
 چنان بروی سینه خد که شجاعت
 جان برای مان در ارمان غایب
 در بر دشنه طاعت آه و دعای غایب
 رفتم و حیف که از کتب و از کون
 از مان بجهده بر سبیل غایب
 افسانه حکایت طوفان عالمی
 نه و استان سبیل نه در میان غایب
 سالی است بهت بجان به پای
 ساق و بر می در مان که جان بهر
 شوق و در سر را و در شکست از ختم
 ناله ای تا مانه با فراد و افغان بهر
 در میان بوی دل بجهده را بهر
 محمد لعل که از کور جان بهر

پیشین بخت نخل تخیل می رود
نخل این طوقه کوایان شش تابان
روزگار از وصال تو در و جان
حق جانی ده که جان به بیان میرسد
از بی خبری ملک دل که نرسد بکا
شکر دلو ایکی با سار و سامان میرسد
سوره لکس بجه زخم جان
موت با واد در سیل کون بد بمان

است به آه مار و سوی جان میرود

سبب اینک فاد یک ل جان میرود

این نامه ای زار من روزی ناکار
آهیم ز گوی بار من بر جرح کردان
خوابه دل بردی از دیده میرسد
آن کم سوی کمر غمی مالان شتابان
داعی الی بر می خوابه میرسد
خوابه بزان می روی عیان
در آفاق ششتری از بزم بزم
ایک سر شکست جری را از دانا
زاوشن بمرج مایان کیر و بزم
از یوسف سیمین بن اوسوی
از یوسف سیمین بن اوسوی

ناله شود بر مرده دل آید بجهان

از اضطراب خون چهل سیله سلطان میرود

با حال دلم در کون شد
خون شد و زود و بد و بد
ما کرد عاشق کریان را
تا سبیل شود که جبین شد
اشق عشق تا بدل جا کرد
شوق زود اشق که آردن شد
بدنم نخست شد در کجای تار
ساز عشقم در جان بدن شد
خفته بودم نیاز غافل دست
به خوابم فسانه افسون شد
دور از لام و دم و عین تیان
الف سر و قاتم تون شد
در حال غدار کنگو نش
لاکه دل پالیه خون شد
غنی بستر لبش کیش
لعل رخشان عقیق کلگون شد
عرا نعل دل در آتش ماند
در سپید شش شاره افروتن شد

دیده اشکبار را نازم

و آن سبیل بود همچون

سهل است اگر عاشقی در دم در دانا
باید بر لبش عشق را از خوش جان گذرد
دور از تو بر شام و سحر از دست تو
آهیم که درون بر خورد شکم ز طوفان گذرد
گر چشمم خن لا م را لعل و ماند جدا
ترسم که خنای جان از جیب و مان گذرد

آه غمت آسمان در قفس آید بجان
که ماه من بسنگ تان در صحن بگذرد
گوید حکیم که دان بگذر رسد ای جان
از جان میوه کس چون جان بگذرد
کرد و رسد و جان بسیمین بجان
که بر زالی ناکان در ملک این بگذرد
زاهدان جان جان مجید از حق جان
غافل که جوابی شان بپایر از کف بگذرد

بخواهد این سبیل روان از بخت مخ خوان

دیگر بر جسم چاکران صفت عاقلان بگذرد

از صفایان راحت جان میرسد
راحت جان از صفایان میرسد
بماند جانم تا رقصش
تازه جان از وصل عاقلان میرسد
دشمنان بخش عفو برین
بوی بر این نو کفان میرسد
کوری چشم حدود و تیسری
یار باران پریشان میرسد
در قران زاروشن و زار و بخت
یوسف مصری بکفان میرسد
از شیم جد غیر بنزد دوست
در دهروران بدوران میرسد
درین زصوره جان خواهه رسید
عسیر از گردون گردان میرسد
آزادی خاطر مشکلی پسند
که چاکران رفت آسان میرسد

فر

حجت غایت غایت اعظم

کار سبیل از وی آسان ببرد

کار من دلم را خسته دارد
در راحت برویم بپایر
چو دانه حال شکسته دلان را
بنی که خاطر شکسته دارد
بجگر بست رویش بپایر
که روی او بسی بکشد دارد
کسی که عاشق روی جان است
به محنت خاطر و است دارد
رسد که ترش تر کانش بدیده
برابر ویش نظر بپایر دارد
بند شربت کبکی نباشد
کسی که خاطر و است دارد

که سواد و کاه صراغ سبیل

که چندین معنی بر جسته دارد

داغ تو ماند بر دل و دل بر میان
غم جایی دل گرفت که اندک باشد
در بخت زان تو چندین که انجم
که جسم نتوان اثر استخوان باشد
از فیض بدنه تو در کفان جان
در سر و پای زلفت آردان باشد
یکصدی که گوش را فسانه ام ده
در خوابگاه و در زیر پرده جان باشد

روسیل کی بابت ابن کلدی فر
صاحبہ سخن شنوی مکرر بیان

۲۹
 که ز خون گشت بخاری بود
 هر که گشت لاله زاری بود
 بر ریش هر که که خاری بود
 باغ حسن تر بهاری بود
 کاکل و روی گل عذاری بود
 آن هم ای دوست دروکاری بود

۳۰ در میان اهل صفا سرورید
در سینه دل شوق جان افروزید
هر علاج بر برگ جان شفاورید
شتم در شیشه ز شوق خون
بان مبدل ز بال هما شفاورید
ن هر و از بیاورید باری خداورید
سپه فداورید دست دعاورید

کیل که بود و غم و کدک
 از بهر درد دوست دل و کدک آید
 بهر دهن فکر از مدح ابو الحسن
 از لفظ آید از درد و کدک آید

سے ہوا عشق ہی جہ نعت دل
دل را در کجی کسی کتر آوریہ

در شام جان من بوی ز جانان
۳۱ یا که جم ناتوان را مژده جان
افزون شستی که گوشت ختم ترخت
ناله شسته های جهان با یکوان
در قرآن او شنو نماید که درخت
روزگار محنت جهان بر میان
تیره شام محنت جهان شود چشمال
اختلاف روزگار ان بین که در میان
کو چشیم چنان دیده عذبه روا
نیرد بر درم نبوش وصل در گوشت
دور وصل دوست آید که در میان
میشود نور روز و روزید وصل ظهور
از محرم دیده خنایار و فصل

المؤمنين الذين آمنوا وجاهدوا في سبيل الله فمما نزلنا من آياتنا

۳۱ فاش در سر قیامت میکند
 این قیامت سرفاقت میکند
 عشق در صفتها اقامت میکند
 ترک محراب است میکند
 قایم در کوی ملاقت میکند

سبیل شد سر حلقه صاحبان

در وصف زمان اقامت میکند

۳۲ رومی که قامت تو فاق میکند
 تیغ تو حق خون شهیدان ادا کند
 عینک اندر زنده به یقین تو کار
 تاجیر حسن بوسیف کلک تو کار
 مشکلم از دامن محبت پاک کند
 کس عاشقی به کافیه خود پاک کند

سبیل با بواهی محبت نهاده رو

تا حریفش را به تیر آتشنا کند

۳۳ این را غنچه بر طبع
 خاخر تو چوهای به دامن
 بعدین بر کوی تو نشانی
 از سر تربت من لاله دامن

۳۴ ایقان شوق نکردن گرم بر در
 کوشه پرده میان ماست خلق
 آتش از تربت من شعله زان خلق
 و صف نیل او در زبان جگر

کرب فرسدم حوذا ز جام صال

سبیل بر شاز نو پرست جان بود

۳۵ رومی که صبح وصل مشرق میکند
 در کار زوی بدن در شوق گفتگو
 زدیگشت که قالی خط که گنم تنی
 شاید کار را گذر افتد خاکین
 جان من در بیغ مکن وصل چنان
 که مرده قدم ترا بنوم بکمر

را از درون به جو نماند این

در بر سبیل نقشه آستان شود

دلی من ناخسته سر درون خواب
 حسن تو را برده عیان خواب
 آتش از تربت من شعله زان خلق
 و صف نیل او در زبان جگر
 کرب فرسدم حوذا ز جام صال
 سبیل بر شاز نو پرست جان بود
 رومی که صبح وصل مشرق میکند
 در کار زوی بدن در شوق گفتگو
 زدیگشت که قالی خط که گنم تنی
 شاید کار را گذر افتد خاکین
 جان من در بیغ مکن وصل چنان
 که مرده قدم ترا بنوم بکمر
 را از درون به جو نماند این
 در بر سبیل نقشه آستان شود

در این صفتی غماز خالی میکند
 نیزه بختیم دست فکاکو زلف
 دانی از هر چه بیاید رون دلی
 عیسای بدستی نمی آید که بختیم
 آری صحتی موی دریاورد
 در حال سوس سوس زوریده
 آری موی موکت طایفه خالی میکند

خوش است گفت که باری باشد
 خوش است سیر کل و در و مکار
 در این صفتی موی کویان صید
 نام من بود و جو سوس سوس
 شدم جو سوس و در و مکار
 کویان صید و مکتوب و مکتوب
 در این صفتی موی کویان صید
 نام من بود و جو سوس سوس
 شدم جو سوس و در و مکار
 کویان صید و مکتوب و مکتوب

سبیل هر چه رسد از خالی او سبیل
 که در دو کس سبیل بخار من باشد

سینه جگر شد و دل از خورده سینه
 لاله داری شده از شت غلام
 سینه پاپان خاصه دل جگر
 شکل از بند تو صید و لم اسوده
 ترک شت و کسید از نادره بکار
 دل شیرین بدو ناک او گشته
 قامت سر و خراشده و شکام
 کشت خورشید و خورشید از دل

شده در نظم حدوت سبیل
 شکام شکام سبیل و دایان
 صد رود خون بر دیده و در دل
 دشتی از آملی که کند رم رسای

سبیل هر چه رسد از خالی او سبیل
 که در دو کس سبیل بخار من باشد
 سینه جگر شد و دل از خورده سینه
 لاله داری شده از شت غلام
 سینه پاپان خاصه دل جگر
 شکل از بند تو صید و لم اسوده
 ترک شت و کسید از نادره بکار
 دل شیرین بدو ناک او گشته
 قامت سر و خراشده و شکام
 کشت خورشید و خورشید از دل
 شده در نظم حدوت سبیل
 شکام شکام سبیل و دایان
 صد رود خون بر دیده و در دل
 دشتی از آملی که کند رم رسای

ای که از شکاف لبم سر بر کنی
 برقی از آن بخت آسمان شود
 آتش زان سبیل و انگشتان شود
 در بر عشق اگر شکی به میان شود
 خاکسترم غبار در دستان شود
 کردی روان بجا کل غمشان شود
 راز زبان سبیل که تا دستان شود
 این داستان مروج عشق تان شود
 تو خدی پیش و مکر و زکران شود
 در صورتی که مانی از آن در گمان شود
 استوب عقل و فتنه آخر مان شود
 ما از و بخواهش جان سپرده ایم
 اری هر چه دوست بخواهد همان شود
 یکدم طریقه عشق بیابان چند
 که هر کام در آن کم شد حیران چند
 ساقی فکر می کشد دل این
 چیده ام مغل شوق تو لبان چند

من جدا صبر جدا این دل می کشد
 بر سر کوی بسته ریش ز چند
 دست جدا در بر آوازه در دوزخ
 دور از کوی تو ز خاک کسب چند
 غمت و دشت و جوان و غنائی
 بر سر سفره دل آمده کجا چند
 دلم آه صبر و بعد از نظر جسم جان
 مانده در گوشه جوان تو غم چند
 سبیل پروانه صفت و بخت سوز و کار
 چند باشی صنایع بسته است چند
 چون ضایع دل تو کشته عاشق
 رای مایه ترین شیوه موافق
 که رضا لازم عاشق صادق باشد
 گوشه کلبه مادر شوق باشد
 کمن اندیش زبید از دوا و مال من
 شکره از جور عشاق نه لاس من
 شانه بر زلف من تا که پریشان شوم
 حاضر زلف تو ملاصق باشد
 مرا هر چند آگاهی از این و آن باشد
 خیار را از مکنون در و جان باشد
 دل چون در هوای نوز روی دو
 همین دلم که خیزد از این و آن باشد

ما نقل فی جوابی سنگ قبر
فان صلیت لا موالید

در دشت کشته و فزونی
کی توانی رست ازین ای خط
قافله سالار تن اعلی بود
ساربان نفس را حول البصر
احوال اعلی چنان در شوم
کاهدین به کشت حیران نظر
کی توان از باریدن راه دور
میکوین این راه را از قفس سیر
رقص از سر معنی دارد خشی
اندین به معنی از سر در گذر
دین کشتن از سر نفس کشان
لی سرتن کمان نباشد معتبر
بوالش چو در پویشی جنت
باجت خدایت عین اسیر
کشت در زندان دنیا بدست
وای اگر طغیانی کشتی را سیر

از سر نفس دل بکشد شست

چون کشت سبیل از سر سم آید

کشته نماند پرده از روی کار
روح یار شده اندر ان اشکار
چو دیدم خود آن پرده من بواهم
که در زیر آن بود پنهان نگار

وای

ندان برده فرموده و هم بود
ندان یار فریار مردم شکار
هم آن برده از یار ما بوده است
هم او بود در زیر آن پرده دار
کشتن از خوشی رسیدن بدست

باینده از سبیل در روزگار

خرچند شغول این مرغزار
چه اندک لذات یار یار
به انگار عاشق کشت این دل
که غیر از علف کوکل و کو بهار
جای درون آتش نمانده
نه اندک سر این لاله زار
رقص یار است رنگ چمن
از رنگ چمن بهار اشکار
صفا شیشه از رنگ صبا گرفت

صفا یافت چون سبیل از رنگ یار

دل کوای می دهد الدار سیاه در
کافور عاشق کشت خوشوار میاید در
کو در جی چشم و دان بر اسید شکان
در مقام دلوازی یار میاید در
از کار محنت و اندوه ما سر سبز
خرم زخم دل انگار سیاید در
مردم باد ابلیل کستان سزای
چرخ بر سر گل سوی گلزار سیاید در

آندید مصر لوی برین برخواست
کاروان مصر از آثار سیاه در
چشم اسیدم سوی هرین بود کشید
روز کار و عده دیدار سیاه در
سبیل از کسار و حدت خارج بر بهار

کو آفتابان سوی دریا بار سیاه در

به جوان کارستان بر سو کشید
کف می طاقی جیب تحمل را در بهار
جاک حسرت نونیدی بر باد کشید
قدم فرسود و جان را در و کل وصل کشید
برآید وصال چشمه زرخش کشید
مر از دیده جان با فطره نعل کشید
خود ارم جان با تبه وصال زوی کشید
بیا موعده وصل از لعل کشید
ز بس تا بندن یک حال از زال کشید
نشان خط سیر از چشمه کور کشید
بهار که شد سیاه محروم کشید
بیم در خلوت اندیشه لعل کشید

طبیعت نهایی بی در پای قدم و رسودن به

بکمان جان شیرین را در سبیل آرمید آفر

در وقت عاشقان را می بخار
دل پر از خون است و دیده اشک
نهان نیست تمیج صد
شوق جان یک شد از اجار

و که این دیر اندر بر فساد
سخت باوای سکون جای قرار
راه عشق است این نه راه بدر
سردین رو کرده سامان بهار
بار در کل شورش سودا بر
بای ز فقای نه ولی دست کار
از پس فرشت و پاست و جوش
جیل طفلان از بین فرسار
فن هواران رحم بر افتاده کان
سخت جایی ماندن و بای قرار
سخت نارسد و نوری شومند
سخت عشق من و حسن بخار
خاربت خویش را آتش زدم
فصل کل مکذبت و ایام بهار

سبیل را در وادی از در قدم

کرد اول نقد دین و دل شمار

بر پوشش از سر غمزه دل در کار
میکشد شور خون جان بهار
باقدم شده و موسی سفید و رخ زرد
قدم دلم در خم آن زلف کردار
سر و فضل و کمال و خرد و زین
بافت در داغ و اول افکار در
بر دین و دل و آرام و سکون ازین
میکشد از سرم فرقت خود خوار در
از طبعان افغان چارم در دم نشود
در دهنی است در عاشق بخار در

در او در دل من مونس و غمخوار دل
نیست جز درد و غمش مونس و غمخوار دل
که چش کور مرادیده بشبهای زلف
شد ز سپهر اسن اولوز پدیدار دل

یوسف از صخره جان گفتار آید

قسمت سیل شود نعمت ویدار دل

دوش جور استغری غلام شکار ۱۱ بر سمنه نیکون بیکر سوار
از قضا افتاده بودم بر سرش گاد قشادش بر من سیل گذار
چون مراد خاک و خون آلوده بود روی برین کرد و حجت بردار
گفت ای سیل چه بخواهی بگو که ترا خوش است در سر کوشتار
گفتش که چاره دهمی در نظر حاجتم از خجسته خویش برار
گفت ای بی از خود بکار در فزون عاشقی ناکرده کار
گفتش که شیره تسلیم و رضا گشتش نتوان پیچ آید ار
گفتش که چیت درمان لم گفت تسلیم خیر الاضیاء
پند دل نباشن بجان تاثیر کرد رقت از رسم عنان اختیار
عشق بازی کار هزار مرتب سیل اگر زان مردانه وار

چون رخ خودش به دخی نمود

نقد جان و دل ناب روی نشان

تو سیال در کرون دیده روشن بود ۱۲ ز فیض خدمت این کجاست منش بود
بر آرم تا که خوار از پای شتافان کوی مرا بر تن بر روی سوزن بود
چه حاصل آید از گشت امید لالان که بر فراه مانده دش خرمش بود
کم که پیش کس نهاد ابرج سوزن انان را نام از نعل بر کس سوزن بود
گند چون بوی یوسف دینه به غنیمت چراغ دیده ام را از شک زلفش بود
بیای دلیز زیا که تا جان بفریاست که شتافان چه جمع آید شون بود
فزون ای منفس هر عاشقانی گشتام مراب روی و کز ار کهنش بود
بماند وصال و نیاید شدن بمن جدا بشد ای او چون قابل مشن بود

ز عریان چه باکی سیل را در وادی همان

ز خاک راه او چون جابه برتن میشود آخر

نعل نو در دست قی می یار ۱۳ تا شمارم بر تو در روزگار
سینه دارم چو لاله خون دیده از گریه رشک جویبار

عزم کردی و ناموس با خون
 دل چو مرغ آتش پاک کرده است
 گفتش من در محراب خوشتر
 بستم فراشته اندر دوست
 ناکهان روزی در آمد از درم
 عاشق خود را بر آه انتظار
 گفت رحمت بر تو ای مرد طریق
 چون بدیدم گفتش با شکوه گفت
 : الله سبیل را چنانچه گشت بند
 در خم بر سر آزاران ل شکار
 از شرق جان منور خوش بیدار
 کردید خشن بشی در هر وقت
 تا بید از رخسار تو مرغی بر جان
 من زنده از جان من جان بده

سیر میکردم بای اضطرار
 فرمودی او نمیکرد قرار
 گفت ای لیک پیش پای بار
 میگشاید هر سو که میخواید مزار
 دلباشش کش مردم شکار
 دل بر از خون دید و دیده بکار
 کردی آخر جان خود بر ما شمار
 اتی شایسته بدرافق الهاد

نهاد از طاعت منور شد بدین
 هر چند برین خود گوی منور بود
 چون آفتاب مغرب طالع شد از خنجر
 کرد دشت نور و بر خاک از جگر
 سبیل را گشت زاده غسان بر کرد در سبیل
 این شود رشک جان کرد چو خاقان جلوه

این چه خلیفه است کانداز کار ۱۵
 دوستی خست با هر دوست
 چون شود از سرش معارض با همه
 از هر یک بدشتن من نیست طار
 می نکردی از بل خدمت کزین
 از برای مال و جان و فکرت نام
 ناز او نورست و درش امین
 مار او را جلد میدانیم نور
 کردی آتش نام و فکرت بیش
 و اعطاء و فکر کا خوش کن
 کار هر افنده و حجاج نیست
 دست بردارم ز نفس خاقان یار
 دوست میدارم همه خوش و تیار
 از هر یک بدشتن من نیست طار
 اگر نمودم در طاعت استوار
 آنخانی استخوانم کرد خوار
 جان فدای سحرش از کار
 نور اغیار است از دیرینه مار
 در صفا و سحر پای دار
 کار ما از بار ما باید قرار
 کمر از خنجر بودن شرم دار

فتح شهر و دعوی لی مغر او
 در نظر کریم جملها بد م
 روز اول درس محنت خوانده ام
 گویش با برق بر طوس فکن
 عشق لعل کارمندان بوده است
 عشقانی کار در ناز و دیت
 فی ترس از قدی بی از رقیب
 هر که خواهد کویا بر کس خواهد
 بنده شاه شهید شهادت
 سبیل اجل قیامت جهان دوز

برده بردار و بعد از آن بی و جانا

تا شود خون شاه سبیل در وادی بار

۱۰ وقت آن شد که ناله لشکر
 برگردانید عدو ازین
 قصد دشمن گشته بخت بر
 کورسانه کوشش جریغ نیر

ناب دشمن کجا و بخت من
 کجاست و دشمن تر تقدیر است
 بنده تقدیر را نهیم کس
 توان بست راه سبیل با
 سبیل را کرده پای بندوی
 در خرابات عشوه د لکیر

۱۰ زیر سایه نارنج و نار و بید کمال
 نه گشته است و کرد و فلک کمال
 که کرده است حکیم زمانه را بنیجر
 باغ و هر هزار هزار پیشه حین
 کون که مرغ بهشتی در افتاده
 کجوش پوش از و راز را مکان
 صلی که مراد در عاشق داده است
 چو بار نیست کس از فن و لیری گاه
 کجا و در میان و پیچ شیر
 جریغ را کو عطار دست و پیر
 بر دم حلقه های این زنجیر
 هر زنجیر رشته تقدیر
 کجا و در حسین کجا خوش فکار
 جاکو گشت کجا و توای حید فکار
 برای تربیت تو و زقر اسرار
 بدست طفل تو از کجاست شکار
 صدای را صفا صحتش غنیمت
 به نغمه های غم افروزی بی و خوار
 روز و در برین خلق بر تو کرد رخسار
 چو سبیل نیست کس از سر و سکار

هر آفرین نگاهدار دل شکار
در زرم دل کند گشت کل روزگار
خروج آفتاب و شمس از طبع جان
از غیض و اهل دل سبب تاج افروز
آید برون بلبخ و خجالی در بزم
بالعل و جحش و زبان کنشمار
هر گشت بگلش با میدی تها و بود
از بهر استفاده اسرارش شمار
آورد و بخت بر در و دلش باری
ضج مرا که آب حیوانی رخ شکار
در جرم نم که خج سبب روی بره را
در بر نام و نوده مرا از بهر دل شکار
آری زمانه دشمن در برینه من است
بالفصل دشمنی دست ستمدار

شکوه مدار سیل از آن شاه دلباز

آباد کی است شیوه خوبان روزگار

ایها استوری سزاگوار
آسمان نفع تا تو آستین دور
عاشقان پرواز سنا جان میده
هر گجا روشن شود آن شمع طور
فتاده تو روز قیام
کرد جلا نگاه تو خور نشور
آتشین خسار و خال غیری
هر زلفست سبب محو
می نماید در غنیمت و حق
چون زلال حسد در حوض بلور

عبود جانان و بد جانانک
لا یطیب الوقت الا بال حضور
جسم جانان قیام روی شمشاد
خواه از زینت شده خواه دور
اشک شده روز طرب بر کم
میکنند آری شادی روز مسور
مرو جانان شهبازی بجان در فغان
لا یصح الذی یک لانی استور

مذعی میگفت بقیات سیل

آفری انما علی صیت صبور

بستم جهان من گشت عبود جانان
خاطر خود جگر زلف پریشان
بیه برون کن ز کوشش و جوش
زنگ درون برزد از خرابان
بدم میان آینه رتبه حد کردن
دست عابر گشت از حسد طمان
باز قدم زنگ کرد بر سر بهار خوش
گور جی چشم ز قیام لطف طمان

در ره جانان جان سیل مر شکوان

از دل دین در گذشت صمدان

بطرف عارض احوال غمیرین
زطل بهر متور شده فرین
حال و هر مقدار شده برادج حال
حال آردی مارا احوالین

نور من مستیز کرد تاب
ز نور عارض اقبالش چنین بگر
آه صد کن از این چشم غمخوار
بسته است کاخدار و کین بگر
سجده باغ لب لعل در دانه اش
بجام سیل روان شیر و انگبین بگر

۲۱ برای قتل جانده می بندد کمر
یا برای جان ستان کارستان
عشق میاید بی تعلیم این طفل صغیر
هم عاشق نکر راه بس در و بار
باز به صید دل صیادی بندد کمر
باز دیگر از ره بندادی بندد کمر
باز به تربیت استاد می بندد کمر
از دیار سستی بی زاد می بندد کمر
ما به نام مصیبت و سوختگی

۲۲ سبیل از شهر جان آوری بندد کمر
کمر وصال یار خوانی ترک جان پاک
در رمال خوانی از قید جان فضیل
در ره کام و جوی دیگر می کام
عشق میگوید که هر که حلیه و احوال کمر
از می صانع طبع کاسه مال کمر
محل او در نظر آورده دنبال کمر
عشق میگوید که هر که حلیه و احوال کمر

رو در اول دم قدم از سر کن بگر
چون گذشتی از سر که ترک کمال کمر
چشم جان دل منور کن با نور العین
سبیل این راهی جویشی سر بگر

۲۳ من گیم جفا بدوی یار
آتش دوریم کوفه بجان
من گیم دین و دل کف داده
من گیم نام و ننگ ز قیام
من گیم بر زار کفایت
بهرت عشق سوختن ز من
سکه افروخته شدم آتش
کعبه و در بر دو بود حجاب
این بودست اعتبار است
هستی من را چه حد و چه قید
ذات حق بر تر از صفات
من گیم جفا بدوی یار
آتش دوریم کوفه بجان
من گیم دین و دل کف داده
من گیم نام و ننگ ز قیام
من گیم بر زار کفایت
بهرت عشق سوختن ز من
سکه افروخته شدم آتش
کعبه و در بر دو بود حجاب
این بودست اعتبار است
هستی من را چه حد و چه قید
ذات حق بر تر از صفات

۲۰۴

تازم و عارضی نیست
 از حق بقی بود قائم
 پروا آفتاب چه وجود
 به جود یکتا نظر
 نیست موجود غیر حق وجود
 لاهوت آهوی اولی الالبصار

سبیل می بیند آنچه گفت حکیم

لبس از آمار عمره دمار

۱۵۰
 کمال الله فی کل خاطر
 بهجت المرأة فی کل جانب
 و ذلک نور المستطی سده لور
 فشیع و شیاع اهل طریقه
 و کون انعکاس اهل مقام
 و دارت نجوم و سده لور
 و دقت طباع و استمع طاهر
 و ذلک تغیر العزیز و لم یزل
 فاصح منظور الی کل خاطر
 فاحر مثالا کثیر المظاهر
 و سادنا و الالبصار الاکابر
 و صفت لریکته فی المناظر
 مثال شبل من سکن سائر
 و ترجع ارباع البروج الزواهر
 و قامت موالید و سده لور
 حکیم لا یعون لوریر الشاوار

۲۰۴

و قد ترجع الالبصار الی عود الکما
 و برزت انیران و الوزن کما
 و سبیلک یا مولای الالبصار
 لیسیرت و النفوس الکلوا فر

۱۶۰

و تعبانه کالابان او کصبر
 و کجک اقر المیر بغایت
 و بفرنگ المکول صتیاد الطبی
 و بحاجب مثل الملال اذ ابدا
 و منطبق عذب صبح رائق
 و برنگ الالبصار المعین علی الظاهر
 ان لمرارة من ضاک لذبذبه

و بعد اجمک یا حبیب ناگزیر

۱۷۰
 و شفاک از فزون سده لور
 قل لایاتجی الصبر و لایاتجی لی

و قد ترجع الالبصار الی عود الکما
 و برزت انیران و الوزن کما
 و سبیلک یا مولای الالبصار
 لیسیرت و النفوس الکلوا فر
 و تعبانه کالابان او کصبر
 و کجک اقر المیر بغایت
 و بفرنگ المکول صتیاد الطبی
 و بحاجب مثل الملال اذ ابدا
 و منطبق عذب صبح رائق
 و برنگ الالبصار المعین علی الظاهر
 ان لمرارة من ضاک لذبذبه
 و بعد اجمک یا حبیب ناگزیر
 و شفاک از فزون سده لور
 قل لایاتجی الصبر و لایاتجی لی

دلی سالیس مبع و دخت سبیل را

در موی ز جالی گشت رسوا از دور

مخ دل بر شنگنج بخر آه
شتر صبر بر کسب و خفت مراد
گشت جان سوار حمل باز
گشت بر جامه نه داستان
گشت بر جامه نه داستان

نقصه سبیل و کوه و دشت هلا

ست بر پیش از خار راه هلا
چشم بر دور از حال شاه هلا
کینه در شیشه جالبش نه چشم عالم
مکتب از خیر بداد و سبک به مرا
که بر باد از کوه عشق خسته و میگم

راه

سرخ روی عشق باز آنم بیا طاعت

نقد به بر حساب بر و میرد شمع و شب

باحت در دوزخش سبیل اشک به قرار

دیف مکتب با بغرای دعوی بکین منور استین

دور رسم بخازن بل و فایرس ۱

بیش زلف و حرف خنک کوی

پرس از طوطا طوار سنجیده

از و نقل حدیث آشپرس

از سر گشته مینی بهامون

ز آه سینه راه آسمان را

رسال اشک راه که بایرس

ای رخسار تو هر دماه را تو شب ۲

بدر میخانه مستانه در جوش و فوش

سین کی از خاک و مان در بجا نام

آینه در تمام محو در گشت و گشت

بجوود مدحش سرچشمه بخت
 آفتاب لایق باشد عاشق دیوانه
 باک لاش زیاد و شکرش کید
 آرمیر مهر تو ز نو دارم القاس
 غلغله تو بود و صدق از دانه
 می کشاید کرد نور صدق بطلان

نقش تو زینت خورشید جان را

سبیل از تار و پود معرفت در بر

ترباید عشق کار افسوس ۳
 سر تابده زادی بوسف
 عشق حق بود و دل میجا
 دل فکارانه دوش میباید
 چشم میل نیده جلوه کل
 سر پای طلب کفایت مرا
 راه وصل اندک در دوا
 حق حیرت جزوه کشت امید
 کشت کرد و ن حکام مدعیان
 کور شد چشم انتظار افسوس
 غم غیب زور کار افسوس
 راز بهمان شد انتظار افسوس
 در شکیبایی نفس هزار افسوس
 غم شد سوگسمنه افسوس
 بر گمان بود نوک کار افسوس
 زخمهای دل فکار افسوس
 شد غم خرم شد افسوس
 کز سبیل رفت بار افسوس

در

آفتاب فیض است صبا کشت
 آرمیر مهر تو ز نو دارم القاس
 آفتاب لایق باشد عاشق دیوانه
 آرمیر مهر تو ز نو دارم القاس
 غلغله تو بود و صدق از دانه
 می کشاید کرد نور صدق بطلان

سبیل در دشت طریقت چو احوال

نقش های راه هدی شده ابروی

کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس ۵
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس

کاشی آفتاب کشت چمن ز افسوس
 کرد و عشق دل خون شده افسوس
 کشت راز دلم افسانه بار افسوس
 کشت راز دلم افسانه بار افسوس
 کشت راز دلم افسانه بار افسوس
 کشت راز دلم افسانه بار افسوس

سبیل در دشت طریقت چو احوال
 نقش های راه هدی شده ابروی
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس
 کشت بار ابرسم کافور کوا افسوس

عشق شد دفتر قدیس بر باری شکر
گشتم از خوشی از آن بهر دایه

تا دام از شرف قمار افسوس

خوشم را شرف قمار افسوس

دل دیوانه ام بر جانان
آنکه گشت چشم بر رویش
و آنکه گشتید جود از جانش
بر لبش من پس از قلم
آنکه از گوی دوست پر گردید
سین آوازه ای جان

سین آوازه ای جان

بکر کار قمار افسوس

مردن خوشی است بیک کجای خوشی
خوشی ساختیم با خوشی خوشی
عزیز زدیم کام و فاد در وفای
غافل که بود منزل در کار خوشی

خوش منزل است مجلس و خط و صورت
تا صبح بکا و کا دل من بکار خوش

در خانه و میکده شد صاحبان

تا داد دل بسبیل قمار اعتبار خوش

عقل میفرمایم در کار خوشی
مار تار زلف جان بند بر باله
من که ترک شدت بند و ستان
من که نقد دین و دل از گوی در خیم
صبر صبری از سر گذشت عاشقان
در رقت چون که ناچار از قطع

سیل از دست خفیه و خوی طوفان

کو این موج بلا عالم غریب انداز باش

بکر کار خوشی بهر دور کار خوشی
از خوشی بهر پیش جهان دل خوشی
از کار از کار خائف من شاکت
از کس پس سفل شود از حکم پیش

مجلس و خط و صورت
تا صبح بکا و کا دل من بکار خوش

لیک یک سوی من چاکر مانور
 خسته کوه است و فضا بزم کیش
 ناسید را بزم نو جان سپهر گیم
 کوه بکر رسد خدایک تیره کیش
 آواز زلف شسته زمار بسته ام
 ناکر دست عشق بازم ز قید کیش
 بر خجست حلال بود خون خجرم
 نقشش با خواست مکن از آتش

عناطین وادی این خدای را

نسبت صحنی نو بکشد ز کیش

زین خدایک است مرا سپهر کیش
 که مرغ صده زین است این دل کیش
 به قدم که بر است که آتم دل بود
 که می طپد و کوی سید و پیکر کیش
 بکش سوز و دیده بر مو افشارم
 که دوست و اوستای بود و پیکر کیش
 زمار زلفش تار بر کردارم
 شدم حاضر بند کینه و کیش
 بجز تو چه است خون جگرین
 اگر ز کشتن ناحق ترا بود ز کیش
 ز دست تو نام اگر چلی بالم
 که داده چهل بازم سزای کرده کیش

مگر روح نظری رسیدن سبیل

که جوی در درویش ز فکر دور کیش

زین یکم که در بند من این کیش
 هر چه باشی باش اما اگر بشا کیش
 که می چشم معاذ طغنه بر عاف کیش
 در محبت کوش خوش قمار کیش
 که دل و اندیشه آری مبار کیش
 لی خجاستین خجرف کوه و آمار کیش
 دشمن از غلج ماراج ستار و خنده
 با جدر از کید و مکر دشمن عدا کیش
 تیغ تیرت را برو کیش از غلج کیش
 آری برای مردم آزادان خجوش کیش
 دوش خواندم خجرا کمال کیش
 سبیل عذر را بود و دیو دل کیش

سبیل در کوی تو از دشمن کشید از کیش

روی تیرت که سوی بکر کوز خا کیش

میرم و میروم سبیل کیش
 تاناز که کم نظیر بود کیش
 من خدی زلف و ستارم
 آری بر افضای کیش
 زان دست بدست میردم
 بر دوش کشیده ام کیش
 کردند تار جان شیرین
 عشاق با استیج کیش
 در زلفش شونده زنده
 صد مرده دلان کوش کیش
 کردم شکاف سبیل کیش
 شاید ز زخمه کند ز کوش کیش

نم ریخت مرا به کاس
یک جود دردی که ویش
از کعبه ویر طرف بستم
چون سبیل روان شدم بگویش

دیگر زرقبت ترسم

ردیف تا کم بود زبانی و دهوش

دل چو باد آلودار و خصاص
تیم جان از سر لغزش
از جفای او جان آمد دلم
با صلیله دلته این لغزش
کوس و خیل سگان کوی بود
میت بار عام در بزم خوش
قانه دل قف خاص مراد
نیک میدان این را عام خوش
خوش خونم از خیال گشت
میت این معنی در غنا خوش
خورد و بودم خون زخم گون
مخور و خون دل من در غنا
از صاص از کیمیا از رنگند
من بزم او کم زرار صاص

سبیل بجای سبیل در دام دلت

تیم ممکن از گند و خلاص

میت دل را ز سر طره آلودار
راه کم کرده نباید بدست

که چسبند بارانین در دهانم کردند
میت این بارانین در دهانم کردند
در دجین که زهر در دوزخ باشد
کی شود از الماش خاطر افکار صاص
مکر ازادی از ان لطف پریشان کنم
نشود بندی آن کاغذ و کوزه صاص
نوشه از و کند چاره بیمار روان
آدم مرگ شود عاشق بیمار صاص
بوی بر این یوسف خوشدلت
میت و دیده ز محرومی دیدار صاص

سبیل در داری توحید و آرام گرفت

ردیف یافت از کنگش سحر و زنا خلاص

تقد دل در گفتم ارم سید جهان
نرخ لبوس از زبان کن جان
چشم در کنگش لغت بخوابد خوش
مکرانده ناله خواهم افغان خوش
حبس لغت را خیر از غم شستم
از سر شک ارم بر دارم دامن خوش
کرمان از کوشا بود بودم بوس
تیر و دوش از سر حسن شستم خوش
کرنا و ابر بر گشت ایسم کو مبار
میت و در غم من شک این دامن خوش
حکیم لغت را که در بزم خوش شستم
خوشی از کوی او دارم دامن خوش
کرمان از کوشا بود بودم بوس
سبیل از بزم این قلب جان خوش

نیست عارالمی و ساقی و بخت
 است از دامن بدین او جان در
 باد را طره پریشانی و غم
 مریدان که منزل حایان سپرد
 دل پریشان شدیم آزار بویگان
 بی که گشت مرا بحر و بی و دهنم
 بر دم نه زبون و حسنه و درویش
 بود کج نفس دوست جو مطربان

کچھ غزلت ہو دھڑن کچھ غزلت

دیف سیکل است درین منزلت عرض

تسبیح الی حسین علیه السلام
 تسبیح نغمه یست از زبان پاکوبه
 تامل دلدار است که بی پایه
 بر قصه خود مرقم طعن و تو خیم کن

سود و بود خویش دانستن این
 تسبیح آرد که برباق عشق عطا
 طبع سخن روزن برآین و صابر غلط
 خط ابطال صحیح و آغاز باغ فلا

نخست بدر کشت احکامه مایور نشد
آستان خرم درین تنگه فغانه
راحت لیتی دروغ و سحر غیر از
دل نشان تو صید زبان جانم دل
مردان عاشق بر آه افشار و صبح

فکره بر خلاص از دام جانم غلط
فکر آسان نیست درین برآید غلط
مخمل آرائی بر آید غلط
رنگه کان بر آید غلط
و غده وصل از زبان باری روا غلط

لی سرو پا در میان دوست دروادی اسلام

سکین را در شش خروشن مار و غوغا عاقل
 در آن جان است در گوی بوجا
 با وجود دشمنان اردو که آید
 آبرو برای پرده پوشی خاک را بر آید
 در سر و بار مونسیت خدای آید
 دل باید است بر غوغا آید
 سکه نعمتهای الوان بر زهر آید
 چون بیاورد و زهر است و آلودگی
 در طریق عشق بانی ایسان
 است در شرح محبت و ایسان
 میکند از جانی زهر و جان
 شکر کردن نیست زلف و جان
 میکند عارف که نفس و جان
 میکند همان ناما که جان
 سکین را در لاف و اهل این ایسان

دگر آن مایه اندوه و نشانه
 ز نورده دی از دل بیرون
 نزال دست سرافنده جان
 ز تن جان چون کرم غم جیل
 قطع ساقم بدم تیغ اجل
 دست جلا و قضا عقد نیاط

سبیل صحای حقیقت آرد

رویف تند خون برین بر صا و صراط الظاهر

مخ جگر را نیست دور از یاد کفر خط
 آفتاب روی اندام در شعله روشن
 چون نشان چشم شمع بار دارد در صفت
 گوش را لب نه باند مرغان قصص
 عشق بر در دست و پیا فرود گشته
 و عشق غیر از کوه و ایمان دیگر است
 باده قوی در جام مستان ز

کوه باد حشت و شور بیا علی گشت
 آرد قدش زلف از فانیار خط
 جانی اشک از دیده دل خلد سیاه برون
 سبیل دارد در غمت از چشم آتش با خط

شق با بود ز کلمات بار و خط
 کوشش میوه بیوای غنای غنای
 عقد سخن کوشش و نعلین تو کوشش
 ناله معرفت نبود در دل ای فقیه
 با طبع ناکجا کار صا و صا ساز کار
 در هر نفس روح عمرت با راج میبرد
 در شمع کله کار کند بار بار و خط
 دارد خطیب هر زلف از فانیار خط

سبیل در آن دیده درین درخت بکران

رویف دارد در شور و غفلت خود آشکار و عطف العین

نقد القبر یا طبعی القاع
 دل سبیل کلاه آب جلد
 میروید بار و میبرد جانم
 آرد مجلس غم و دواع

سخن سستی بباغین زاده
 مستحارم بانه مستفاد
 باده دیگرست در جام
 که در آن نیستی نه ضداغ
 نافت نوش ز راه دیده بدل
 قد از در نه بکانه شفاع
 ساقی نوش می و در تاس
 چشم بد در باد این اوضاع
 مردم و کام دل نه حاصل
 نایه عرکت صرف صباغ
 سر به صحرای دم کام طلب
 این بملک باقیم القاع
 آبرو برد آب دیده مرا
 ذراع تری من العین و شاع
 چشم چادوست یا طلسم
 یا آهو دل چو شیر شجاع
 برت سبیل سبب مخزن علم
 بود اندر دوش غرض مصرع
 زخم جان ز دست چون آبرود
 می گزید از هر اغما و اخر انواع
 مادر جان ابروی صلا آن هم
 توفیقش را نمود روز و ماه
 بود جانان گرم رفتن اشک کرم آن
 دیدم از حسرت که میگردم کام و داغ
 کوش بر آواز میل میده کل درین
 نیست زانرا به بند شمع و دوحه آسمان

در عقیده هر دو سینه بی فیه
 این یکی به کوش جاه و آن در نفع
 بر جسم از شر جوی نایب پرورش
 است از استبان مع طفل معنی اوضاع
 سبیل دل و نفس جان که در شفاع خلق
 در عین آن قلبی کان تقاضا مسلح لا یباع العین
 کوه دل بکادماغ که کیم خود سراغ
 ساقی غنای کن و می بریزد دماغ
 دوش کنید بر سر لوح نازین
 بر رسم باد کار ز خون جگر چراغ
 قیام بهدی نه رفیق موافقه
 تنها چه فیض دار فی و هتاف
 بنام وی دوست ماکل و کلین چشیم
 ما راست تا خیال خض از چرخ فراغ
 همه هم از انون تماشای کشت
 خاطر گرفته را چکاید دماغ و داغ
 یکسان بود نفیقت جانان کشتن
 صورت هزار فالتی با کشتن
 کوه طاله را کمداری کن ای نثار
 لاله در آرزوی تود را بسینه داغ
 ناصح ز کا و کا و دل مایه ار دست
 دیگر کجنگوی تو بنود مرا داغ
 یاد آمدن سبیل جادیده باریب
 شد تفسیر جویبل سوزیده باطلغ

داده ام دل سبب شوخ شکر درین
 میکشم از دل خستید درین
 با فضل و منزه و نجابت که است
 چند بشم نعم هر کفار درین
 میروم تا که کوشه غزلت کرم
 چند از جوهر فیض کشم از درین
 باید از ساد و خانی بشم و فاکوین
 که بخشند کل نازه هر خار درین
 قدر عشاق نه اند و جفا باشند
 می نشیند خلوت که اعیان درین
 رسته کل بر فراخ جفا کوس
 در سوراخ جعل ناله تار درین
 راز پنهان که از آن غیر خبر دارند
 کشافیه هر کوه و بازار درین

رقت از کشور ایران بسوی ادبینه

سبیل کسار و فایه کبریا درین

و عده مرده و فایه از کسار درین
 رفتن نوعی از کوی توای درین
 مانند من هر کوه اغیار کرافت
 رستن دقش بحر کفار درین
 از خدای خیر اند کرده ظنست
 فاش گویند هر کوه و بازار درین
 خلق را دشمن اینا می خفتند از
 سبب این که انار و لا اله الا درین
 بر سر نیزه زور برانید و هند
 تیر این دعا و عده دیار درین

بده بر چنان پیش که زنی شد
 کشند از اصولی و فخر دروغ
 میر و خرم اغیار تبارج آخر

دروغ بود و غلغله سبیل کسار دروغ

چون خوشتر ای قایم برهنگ
 که نسبت قیام است تا کلف
 درین که روی تو جنت بود دروغ
 درین که خنی تو باشم خیم خفاف
 در صورت قیامش به آید دروغ
 خفاف که در درو آید خفاف
 قیامی صل بر اندام کس باید راست
 بکار کا چون جابه خیال سبب
 چو کوه راحت وصلش نه نصیب
 مع از قیامی من جلی خفاف
 چاک از لطف خرسیده خون جگر دروغ
 ز تاب روی تو آید مراد دیده رفا
 زبده را کشا از رخ و زلف میر
 که پیش دیده است پرده آفتاب
 فقیه کرد که انکار حسن و عجب
 در آفتابش که کور دیده شفاف
 یعقوب و در بناد یوسف
 داده دل و دین سبب یوسف
 کردید سبب چشم یعقوب
 در آرزوی سواد یوسف
 آسان نبود این درخت
 باشد زری ترا یوسف

سبیل کسار و فایه کبریا درین
 رقت از کشور ایران بسوی ادبینه
 عده مرده و فایه از کسار درین
 رفتن نوعی از کوی توای درین
 مانند من هر کوه اغیار کرافت
 رستن دقش بحر کفار درین
 از خدای خیر اند کرده ظنست
 فاش گویند هر کوه و بازار درین
 خلق را دشمن اینا می خفتند از
 سبب این که انار و لا اله الا درین
 بر سر نیزه زور برانید و هند
 تیر این دعا و عده دیار درین

شد آفتاب و صبا
بجز خود چنان بود و تعلیم
بخت ضیاء دیده کور
آید ز مصر باد بوسف

دل نکی سیل است در مان

از قامت و لکشت بوسف

دل از بار آتش بار بوسف ۳
ز لیل با خشت نقد نک و ناموس
بجز خود از هم در وقت دوست
بود عاشق کشتن و خواب بوسف
مراشد دیده بعقبی چو کردید
ز کید عاندان آواره بوسف
خدا صبری بد یعقوب مارا
که دایم بر زبان سواره بوسف

به تو چاه جا بکنید چون سیل

چو باغ این شد به کار بوسف

هر چند که در دست بوسف ۴
از لعل لب و دمان و دندان
صیاد شکار است بوسف
نقل و می و شکر است بوسف

در

خساره ز نور حسن روشن
روشن ز جمال او است بزم
بارش عرق بروی رخشان
از بوسف مصر و بوسف شهر
نشان زبان باین جانش
از ناطقه بر ترست بوسف

ببند دل سیل کمر عفان

در بحر شناور است بوسف

در آرزوی دیدن جانان ۵
میباید از دلم زبان بار بار جیف
یعقوب ز کارم و دور از حال
شد گور دیده ام به انتظار جیف
بیل ندیده جلین کل طرف خیار
بگذشت فصل عشق و وفا جیف
با عارفان دوست جانان مانع
با اهل علم دشمنی روزگار جیف
در راه دوست نقد دل و تن شمع
از دست بر عشق مخور زینار جیف
آین و هر چه هست در آن دفع کل
ما و دل شکسته و کج مزار جیف
کردن حکام مدعیان کشت و زکار
بستند صای کل سیل طار جیف

صدا صد فکر این طره ماجر آن
آفتاد ناکامی در بند دام عاشق
کوثری بر در شکست چشم بد فلک
عاشق جوهرام شده او گشت عالم
باشد بر دجلان از راه در بانی
باد خوش بهاری باری بهارم عاشق

مانند در بار کردنش مهر

شد کام سیل دیده به تمام عشق

متمم حق بر خطایه و دار عشق
شکل تو آن کشیده بدین صفت عشق
کلمه شگفت حق دین دیده در
برجاست بر دست آمد بهار عشق
ازین حال است که مرغ نگرانی
در گنج غار است چمن شد شکار عشق
در راه درست تا قدم به جوریم
کردم نقد شیخ و برین شاعر عشق
ناله ز کعبه برین از در شد برین
از دست برد دیده زینهار عشق

سکه که سالها به حرم بود جای او

در باغ حاصل دو جهان در غایت عشق

چشم است بانه اشکار عشق
چون دست یار که خود را بشکست عشق
نی شکم و دیده مهر حق پایدل
باشد مرا کباب کبابه مار عشق

مهر

بیانیم شوق ز آتش نازده است
دارم جوصل یار دل نزار عشق
عقوبت روزگارم و در فصل نو بهار
دارم بدین رخ دوستم زار عشق
کحل شگفت کلین تیسیر بلبلان
دارم بدین کل حسرت نزار عشق
آه مرا به خاطر طایب نزاره راه
در راه انتظار ناید کجا عشق

دریا شود و در دوری کلین رشت

رو بلف سار و زمان سیل اگر آشکار عشق

مانند قلندیم و بی باک
سینه صد چاکت دیده نازک
داریم باط پادشاهی
بستر ز ماد و افسر نازک
طلوع بخیاں در نیاریم
تا بر سر ماست سبایه نازک
این باره که شیخ منکر است
در شرب عاشقان بود نازک
از دست عشق ز نیم مردم
بر جیب قبا می صبر صد نازک
ما آنش شوق بر فردا زیم
کو برق زند بهشت خاشاک
روزی رقصای آسمانی
غار کرموش ترکش نازک
میان حسد و ربابان
باعثه و ناز چیت چاک

صد فاطمه دل ازین باد
 سرخوش ز می غمور بسته
 من بر سر راه او نشسته
 خندان خندان به صد لطف
 لک شود قلع و آتش کند
 بر تو کب کب سعیدش
 شستیم خون جگر و دیدیم
 در کاسه سبیل نیت کردون

در نرم رقیب آید پاک
 از دست برد خیر تو ای نو جوان
 در سر عوای خضر و بنای ریح
 دینی که دست برد اجل ای جان
 چو من از فرشتان نامدار
 در آرزوی لوت شیرین مستون
 بر سر خوشام سرگرم آه و فغان
 خوش کرده ام منزل خود در جهان
 انور که شت کمال عارفان
 کردون دون بود بر چرخان
 شد ملوکام کوکب و لب کران

باشد قفل سجد به منان بماند
 کردون دون قفل فرار و کون غم
 هر جا که پاکد است برین خاک
 خوش می کشیم خاتم از آن خاک
 در جستجوی قامت غمناک
 روگرد سبیل از خاک و رو پاک

تایه مان به قلاب خاکستان پاک
 دارم به عشق پاکت پاک
 در عشق پاک عاشق پاکیزه لازم
 در چنین پاک بت پاکیزه من
 ما و سر نیاز برین آستان پاک
 دل پاک و دیده پاک و کف پاک
 بر بار پاک شستند از دل پاک
 آردستان پاکت خود ستان پاک
 پاکیزه کی چو لازم پاکیزه طبعی است
 روگرد سبیل سوگند یار وین پاک

عجرت کج و سینه پاک
 ناله زار و آه آتش بار
 دل بجز ویرانی تبان
 میکند عشق دست عاشق
 خانه دشنه و ری جارک
 چهره زرد و دیده غماک
 سر بر شور بر از افلاک
 ز شیبک بر اوج سماک

در جستجوی قامت غمناک
 روگرد سبیل از خاک و رو پاک
 در سر خوشام سرگرم آه و فغان
 خوش کرده ام منزل خود در جهان
 انور که شت کمال عارفان
 کردون دون بود بر چرخان
 شد ملوکام کوکب و لب کران
 در آرزوی لوت شیرین مستون
 چو من از فرشتان نامدار
 دینی که دست برد اجل ای جان
 در سر عوای خضر و بنای ریح
 از دست برد خیر تو ای نو جوان
 در نرم رقیب آید پاک

چون حسرت در خبان
چو ریت همه امید نجات
بجو عالم سراب موج و حباب
ناگوارست بنو آب حیات

میت این درانی از کف خاک
شام زلفت تمام بیم بیاک
بانو اریستی غیر چه باک
بانو طعم غل و دزد زیاک

سخنے جرمادل میں اب

لحمه اسيل وطاقه خشاك

وقت آن شد که از آواز جیل
بارنده رفیقان عزیز
تا یک تکیه اطراف خود
نمود از شسته شعله طور

نقشه صورت ده اسرافیل
به طوف عجم رب حلیل
به رازده افلاک و خیل
کوه دیاخون و گلستان خلیل

سکس شوریده بقربانکه دوست

نیامدند و زار و قتل

شماره ۱۰۰۰
تاریخ ۱۳۰۰
محل ۱۰۰۰
کلاس ۱۰۰۰
نوع ۱۰۰۰
موضوع ۱۰۰۰
محل ۱۰۰۰
کلاس ۱۰۰۰
نوع ۱۰۰۰
موضوع ۱۰۰۰

تغیب متوان رفت امده از آن دینک متوجه او نشین

که بر او فکر دارم که گوید حال این
 هزاره این تدبیر تا چند سال درین
 دهره رانجو و علما جی برود و از انج
 قاصد جانان آمد با نوید و صلاد
 و غده ها تا این نور صدف در رخسار

عمر یحییٰ کنڈسل ازہر و جمل و ہریان

کتاب آخر صرف بحران نقد و ارزانه سال

۱۰۸۱ سنه شمس الثانی

چهارم نهمستین باضمه دل

مراد بکثر رسوائی چه پاک است

در البیت چه حاجت نانو را

چو آنهر و وفاداری نشانیست

خدا را گویند بر هر صبیاد

طریق عشقنا این را و السلام

الحق في كل حال

۲۰۰۰

چه خواند میگذرد

که شد افسانه امر

که باشد از بی آر

عم دل میں اور

بجنابہی گذر

ککر دم بار بار

معاذ الله

ولی بر هر دو نشانی مشک
که دل از آبرو آهنگ جلاجل

چو جان روز و شب اندر گذار آ

پہ حاصل اسل ازین بحصل حاصل

صاف نیست خوشتر از مل

سینا زو زلفہ نسلا

زافین تو می کند قضا و ال

زلف و خط و حال چشم و کاکل

حقیقت طره ای سنبل

فتیٰ بوزارجہ تھنیل

در عهد حسن کند تکفیل

در پیرخت کند تو غل

بنامه رخ تو در تقابل

مشتبه شده غلام در قمار

شاہجہان کیل کا یا تے من برکت کھنم تو تکل

شد سبیل روان بسوی مولی

گوراست سزا اولایت کل

۵. محمد باقر و مطهر صبی ازل
کاکل او کرده طول امل

سید بن کلین فروخته

کیف تظنی ہا قلبی باقی

آن عینی اعظمی سلمہا   تنقل الامجار من علیا جیل

تَنْقَضِي لَمْ يَطِقْ : آءِ الْوَفَاقِ   كَيْفَ تَحْمِلُ نَهْزَةً حَمْلُ الْجَمَلِ

اول رقيب شد غشرا فقام مقام
الاول الالين بود نعم العبد

مهراد در میانند لایزال

هر چه را جلیل از نومی است
از ذائق و مانیه خلل

ہرآن جیالاک و مترا لیس واز

راہ عشق است این بسی چو دایم

دین و دال و ایم و اکثون فارغیم

کامل و کردہ طویل اعلیٰ

ویدہ من بحر عمان فی الشل

و معنی فی شو تک عالم تسل

تغفل الامام جابر بن عبد الله

کیف نمل نمل حمل الجمل

المَدِينَةُ الْيَمِينُ بِوَدْنِ نَعْمِ الْبَدَلِ

آن خشتی مثل حسن بن علی بن ابراهیم

این را حق و مافیه صل

بارکی ملک و مسافر کو روضہ

فاسکو بالیہ فیض امن ریل

سیکنے واعظ چرایا بدل

برینج آن کجایک جو

بسیال میکند فضل لعل

بی در بر طاق ابرو سیل شوق

چون برین سجده در پیش نعل

ستایم غمت غنی یا غلیل

بر آیم گرمی بازار طر

بهری صبر ز دل دل از دهن

بهری نشن بکان سوخت

عزوبان اجنا بود حسن

در چوکت کشتن عاشق روتا

آدم بر درکت فاصه نیاز

گشته خور جشم کعبین

راه عشق است صراط استقیم

بهر عاشقان خباب کوی دوست

جان من از آنکه زارم رنج

سود نقض سیل منی و یویل

در گشت که کند دان سود و نعل

آی آفتاب پرده زرخ برکش لعل

حق تملی الصبیح صبا و علم به

از کوی دوست برسی ای کجاست

حق کوی وصل نه اردا که وصل

شمری کین ز غرض شهیدان بکنیم

صدای سیل را که بدو تو سیل است

نود سینه جایی دل از گشت نعل

دایم مرا به بیم و امید طر و حال

ای مسک از گوشه ابرو تو فانیست

در عهد چشم است توشه با ده حرام

روز از دل زلف تو بستم عقد دل

چون ساقیم با بد دنیا در کار

خواهید تو فانی یا تو در کنار

فرمان الهی و شوق الی الی

کز بحر مهر روی توشه بدین نعل

چون خون من پیش جبین تو

این عقد است در سر زلف تو نعل

بعد حق کوی چو اسکینه جدال

یا خود تو یا ز خوشبختی دیده و نعل

چون خاک است باین پیر نشان شده
چون سیل از غلغله بحر جان سال

چهره یار طوی یا شمع زهر لایزال
چشم بر فتنه آهوی چمن یا کجاده خشن
آبروی یار است با قوس فرخ یا تیغ نیر
یا جبین یا غره صبح سواد است یا قر
و لعل یا یا رسید یار و زکار عاشقان
یا به خیاستی یا آفتاب زوال
غره صید و کشت یا بود و حوطلا
یا راجع آسمان حسن یا نام بدل
مطلع نور آبی آفتاب زوال
یا بود و کل الضای و بده ارباب حال

و سیل لاله در است یا صید حرم

یا دل سیل است که در میان شبنم

بصورتی بخت کم کرده ام دل
چو خمیازه بر لبم در هر طرف کلام
چون بر من خواجه که خواهی
ببیند اکنون بغیر که چو کردی
نرسد از دل غفلت و ان که فردا
در دل فتنه آهوی یا شمع زهر لایزال
درین صحرایم کم کشت محل
بنا به خدا بپونده مکمل
مرا ایا که همه از بسیل
از آنکس که ای این قاتل

کاهم آشنای باروی یا بخت

دل از فتنه پستان کشت حاصل

خدا را تیغ خون آلوده خویش

چون بر گردن سبک است حاصل

ناله آتش تو ای دوست یا شمع زهر لایزال
من و فتنه و درت در دهن آهوا
دانه حال مرا عقه شده و کشتیا
فرع عشق تو به شد دل من سرکشید
دل از فتنه پستان کشت حاصل
دل از فتنه پستان کشت حاصل
دل از فتنه پستان کشت حاصل
دل از فتنه پستان کشت حاصل

سیل و بصورتی بخت حاصل

تدعی را از سر کوی نور اندن شکل

آای نور بخش خانه دل
بیا جان بشی در بزم زندان
بازار خون کردم خریدار
مفرغ صد زلف سلسل
کشم در زلف شانه دل
دری بر بزرگ بیانه دل
دعاش کوشش کن ایانه دل
درین سودا دهم بیانه دل
کشم در کردن و توان دل
کشم در زلف شانه دل

فرد که به جان شمع بختی برافش کند پروانه دل

چو در کج بین کج بقایت

کند راسیل بر و برانه دل

بهار آرد و نقل عاشق خون برود از دل ۱۲ که از ذکر ما با هر چون برود از دل

بسیار از فزون محبت که شود برین از دل نه عشق است آنکه از تاثیر فزون برود

نایب که در سلطان عشق آن بری نعل از دل خیال ما سوی آینه جلوه برین برود از دل

سرم را که بود از خاک کوی بستانش از دل خیال گشت گشت که ده با من برود از دل

رمح بود طوفان سبیل بر کردن نیرنگ

که او را رو خون بر دم چون برود از دل

گشتم خیال لغت و بر کردار دل ۱۳ عمری باشم زنده شدم آید از دل

بند شستم که نقل امیدم ده نثر غافل که بود میوه او خاکی از دل

از آتش شمع حیرت که از جان بر لب بر گوش چرخ رسد نینار از دل

کل کل شگفت ناله صرست بر تنم از قیاس رخ حرمت جبار دل

خوش فایم بر سر سودای کوی خان این گشت و رفت وین از دل

هر دم ز رنگار جوانان جگه بوی آید خدنگ غمزه برای شکار دل

جامه فدای دلم و فزده غافل من گریک نگاه ساخت هر کار از دل

فرگاه زو سرج حلست و عاودن

لیکن بخوار سبیل و نایب بهار دل

دلبر آن خوشنویسی تمثال ۱۵ غرض صاحب و برهه دل

ساز و طشتش از باوه حسن کرده ساقصا مال مال

هر که بنده رخ او میگوید حقه اخلاق او جل جلال

نیت از نوع بشه طغیان ملک آرد و ملک تعال

نیرود غفل از رخ سوی صحر کارون دل جان در و تنال

خیال و لمار پیش چو برود رتو نور حیلست حال

سبیل تقیر زبان شکفتن

دور از یوسف رخساره جمال

شش شند از دل آه آت یار ۱۶ نیت بر دم که شمع المای زار دل

میشود در درون راه راه از دیار کوی طبعی تا نایب بر بهار دل

ما سید از زنده کانی دل بر بدن دادیم
 که توان در صحرای سبزه نشین
 دانه خویش است سر تابی دل دور
 کرد روزی دین و دوش در جهان
 اشک زین روز و شب در گوشه بیت الحزن
 سبزه تقدیس دارد سبیل از زنده دل

دل دارم چو دل چرخ لعل
 قضا جان مرا از من جدا کرد
 هزاران محنت از ایام دیدم
 بکار کج و نمکس جانم
 هزاران محنت از دست بر جان
 بیدان تا توانی تا توان
 محبت دوزخ روحانی است
 غریب تا توان دوزخ و در بخور

و کسب آن مای در بای حال
 هر که بیند او میگوید
 مادر که گفتم و میگوید
 نسبت به بیشتر توان داد
 انصاف است و لی توان گفت
 اشک است در دهرت حق
 روز رخسار و زلف بهم
 شده محسوس مجرّد از روی

است پرستیده بشهرهای ذوق
 سبیل می بخواه سبیل

یا من موفی الش از یل
 الجسم بیفیه ذبیح
 والد هر موجد نصیر
 غری بوجاه که شبیه

یا من موفی الله و خیل
 و ارق جسمه فیتل
 و آن بجه طویل
 موی بر اندام شکیل

و جبري و صباقي كشيده	صبري و بخودي قبيل
و القدر من امون برسته	و القلب من الهوى بيل
و قايه مني و شويته	و شك في الهوى جيل
و انكست بهجتي و در وجه	و بل كوك شرفي بيل
و في جرك لوعتي فلفطه	و من ديدك من سبيل
و نايك كجتي و طوفني	و عدي بوجبه و ليل
و النرج خللك عدال	و بهايك خيل

الفتى زراست سخاوت

لتشيل بظنه منيل

و القدر من شمع الزمان شمع	و النجم من شمع بستان
و القدر من شمع الزمان شمع	و القلب من شمع جواهر بستان
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع

و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع

التي سرع الي وادي الحى

و دونه لدماء غشا

و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع
و القدر من شمع الزمان شمع	و القدر من شمع الزمان شمع

Handwritten marginal notes in Persian script, likely commentary or additional verses related to the main text.

پروال مراکش باری

سبیل آدم بادل لعل لبش

کرچه خون بخورم دل مشام

درواری جان مر حله بای خونم	۲	آغشته بخوابه اشک است جفونم
در بزم خرابات صفا صد گزینم		هر چه که در دیده اغیار زبونم
حاجت بی کینه قمار ندارم		بر بر من بود جام درونم
سوق دانه است مراد به چنین		هر چه بن غرقه در بای شیونم
از وحدت محضت را سباده دارم		پوشیده بخت ظاهر از خویش کونم
آهون دم بخت دران کوی چه پاک		شد خنده لاله کار خیزه بخونم

سبیل بر سینه زانیم و بایستد

چون غفل باز بجز اگر ان رکونم

دور از تو دوریت چنانم	۳	که در دلب رسیده جامم
بهاست که چرخ چنانست		خواهم که بی بران رسانم
شاید که صبار بکویت		نه خاک نه نو استخوانم

روزانه بکوی تو مقیم

از زلف سیه سیاه بچشم

پوشیده سراغ بایر کبرم

چون سبیل بسوی رود انم

تجربت الا و بوم و لعل نامم	۴	و کل عدم انداخته بلیق قائم
رجعت شیدا و اشتی شادان		فمنی غنیمه و اشتی دایم
تسلیت الا غدا لی الکنون دانا		ولاد ال ظلی للظلال عالم
لدانست ال عین و العین ثابت		فما بر فیتیم و نحن عدا لم
علا که آثاره و فحاله		واوصافه بعبیره لا القمام
لدوده جلت و غمت غفلت		و کرمنا انما و الجرائم

و سبیلک با توحید سال مودا

و ایقظه عن شرک و هو تائم

که عشق تو عصیان است من خصایم

در طاعت و محاسن منافع عالم

صهباى تو ميتو شدم در جام تو ديدم
 شور تو براى گيرم در زلف تو آوردم
 حاتم و حاتم الله حسين تو ستايد
 مارت همه نوزان صفت برداشته
 از صورت زيباى تو قاتل غنا
 در اسم بري گشتم در رسم بري گشتم
 از علم و عمل رستم در قيد خل گشتم
 في جسم و جفاى تو دم و در و جان
 عشقم چه مجارى نيست اين منجه داني
 سكرم به شيارى است شرم به زور گويي
 اين روضه اشو آداني چه بود جان
 سبيل نو در باي ميل تو و صحرائ
 در و اوى رسواي شوريد و نالام
 شك خاطر و رگشته بخت و مجرم
 چو دست عاشق از ان زلف بگرم

بگشتم لا شگسته بر جگر
 تر صيف مرا تا آب بار جان
 سگت دم سرد در غم
 چو سبيل خاکت افتاد گشتم
 اگر غبار باي نشت من در دم
 غمت سلمي و الهاد منتم
 غاب الحبيب بت محبوا
 جاد الزمان و صا در ذلک و يدا
 اشکو الى الله و ليس الشك
 با غيرة الايام طال تر شقه
 يال الحبيب و سيشنى نو اظري
 و سبيل بوى بعدى و اوى الحى
 و حصار كبره كاسدين بدم
 كوي بر من طرفه نرلى دارم
 بيش بغيگان منبلا دل دارم

چو زلف تو بر من
 چو زلف تو بر من
 چو زلف تو بر من

که بقصد کشت آن رسد خدا جان
 باده می بفرستد کشتگان قاتل
 در آرزوی جنتم به وقت کشتیدن
 نگاه گرم دی برق من جان کن
 بکشت هزار امیدم چه حاجت جان
 چه کنم رسیل اجل کشتی و چه دریا

کمن امید کانی ساجلی دارم

خرد ملک دلم باج کجافان نهیم
 تاسد ما باده چار و دو دست نهیم
 شیش خورده چقدر است که در راه
 نقد جان کر ملک الموت کند دروغ
 خاتم دولت دین دایمین نهیم
 دامن از سر زشت خار معیان نهیم
 کوس بریده خورده خندان نهیم
 جرمیدار جمال شد جان نهیم

شربت صافی کشتی کشتی

قطار کسبیل بر چشمت جان نهیم

اگر می بفرستد آن غم سفر دارم ۱۰ جرمی جودی دستی دیگر نه دارم

کمن ابرو نه دارم دور از رخ نگارم
 دل را بدوست دارم در راه افکارم
 اند با لبه نوشم در سوز می بچشم
 فارغ ز قید و بندم بر تاشی سیدم
 در صحن شور و ششم بسته زکو و نیم
 در بای بکندم لم بریزد یارم

چه آنجا کشتی العیون مقیم

والقلب من الما انراق سقیم

ناز مطلق فی خشی لبیسا
 لاشطی لوعات جگنه لاش
 شجی النظام البایات من النوی
 نقص البایات الفواد نفیحه
 و عذابها لعاثقین الیم
 و العظم فی ضلک اللحد ریم
 لوسب من شوق الوصال سیم
 لمری بهما لعاثقین شیم
 طیف نهی بکراوات علیم
 و الوعد سون انت کریم

بال لطیف الیه العطف منظره
و لطیف عیشی و النراق ذم
قصا در حکم و مود و جنة
ان الحفا لو تعلمون عظیم
سبیل الدمع سبیل فی وادی الود
شفاف تجلک و العوار سبیل

آه من دوزی که در محبت بر میانستم ۱۲
نگاه بایشان را بر جان بستانستم
که غم انگیز بر جان میانه جدت
سند گشتم و در نخل آتش آستانستم
سزای آنکه در صحنی الفت که در حیرتم
دل دیوانه را بر چارمغ آستانستم
برسم با کاری در نخل پرورده خود را
بسکام و دایع از گوی او بر آستانستم
برای محبت صاحب دلان از صبر خیزان
جگر بر کمال صد جاگ بر آستانستم
هر آید رسید از چشم زخم زده را
نگاه آتشنا از صورت جوان بستانستم

ز نرس ندی روشن بر بزم سبیل شامان

بر آفت دلیبری نقد دل سبیل بستانستم
آه دوی تو با دلدل با کام نشستم ۱۳
چون مرغ بر سیر یا بید کا به
دروغی سیر و سر بختام نشستم
از غلبت لب بر نام نشستم

ز شوق تو آتش بر و بال فنا
بابل و پر سوخته در دلم نشستم
بر کف ز قاصد گوی تو دل آرام
راضی ز جوابه دیشتم نشستم
در گوی و قبا بادل آشفته چو موت
بر وعده دو شیر تو نشستم

چون سبیل صید غفل و افکار هت

خاموش ز نا وانی آتاشتم

کاروان غم پای برسد در خالدم ۱۴
از غمت بیت الحزن شد گوشه کاشان
قبیل دل کعبه جان نام بر وی آت
نیت اندر سروای کعبه و تاجان
با حدیث زنده داران تا مهر و زده
محل و فانوس و شمع از شعله بر دارم
در حرابت محبت داده و دم جا خوش
محل کج قاصد کج خون و بر دارم

می نذر در راه در و در نام سبیل فنا

کر زلال چشمه خضر بر میانم

قطره زن شد بر رحمت بر کشیدم ۱۵
نوع و وس فخر ز در حلقه کتی قدم
میوز با دهباری مدید مد طرب
سیطه در سینه ام دل در بویانم
روز باز از شاطعت و رواج نقد
جمع شسته ابرو بلبان و می ساقی ام
که کار است مخلص که کار از این

بابل و پر سوخته در دلم نشستم
راضی ز جوابه دیشتم نشستم
بر وعده دو شیر تو نشستم
چون سبیل صید غفل و افکار هت
خاموش ز نا وانی آتاشتم
کاروان غم پای برسد در خالدم
از غمت بیت الحزن شد گوشه کاشان
قبیل دل کعبه جان نام بر وی آت
نیت اندر سروای کعبه و تاجان
با حدیث زنده داران تا مهر و زده
محل و فانوس و شمع از شعله بر دارم
در حرابت محبت داده و دم جا خوش
محل کج قاصد کج خون و بر دارم
می نذر در راه در و در نام سبیل فنا
کر زلال چشمه خضر بر میانم
قطره زن شد بر رحمت بر کشیدم
نوع و وس فخر ز در حلقه کتی قدم
میوز با دهباری مدید مد طرب
سیطه در سینه ام دل در بویانم
جمع شسته ابرو بلبان و می ساقی ام
که کار است مخلص که کار از این

انگشتانی دوران دهریاستیم
 قتل و زهر و دین و دینش شد چهره
 کبکبانی چه سبب غری چه و سبب کلام
 می ندانم غیر مد آن به پر و چش
 خرد و دهر ایمن قصیر کف جو
 مری اعیان و عالم تیر بر کجند کم
 بادشا کسور ملل مدح و دو کم
 ماه در زینت آفتاب در سب
 صورت حق در جی و صاحب علم
 دالی بر اس و جان و کعبه و رک و دم
 سبیل ملک قاتل خلق او الی حساب
 منتهی حذر اکانت و کرسی و لوح و قلم
 باین خدای باین داری که دور
 اند دل و ارم بدین فرم مکرر جم جان
 الای او نور و زنی خدای اسوی و کور
 که سر جانی راه آفتاب در مکان ارم
 بر سبب کسیدن بار غم را ماتن بویل
 سرخ دل کین و مکی آن نیا جوانم
 بر امان کو غم را سبب کوه بار دل کون
 نشان دل و لی در خاک یک صفتان ارم
 اگر کم شد خدکی از کت و آن کج و کور
 کون در سینه صد خاک خدای و فی ارم
 باشد مزاج امید ما حاجت بران
 کز آن کج کم خود در بحر او دور ارم
 کز آن کج کم خود در بحر او دور ارم

کشیدیم محنت نام جهان تا دوستم
 کشتن از صبر و وفا تا بی بی دلم
 طبع نهایی دل بر جان کرده ارم
 بر و دستان ناله از ارمان ارم
 برین محنت بر اینان دقت و دین
 درون گشته انجان خدشت توان ارم
 زنهانی چه پای سیل در کسور اریان
 سبب غرضی مری توان بهمان ارم
 نهم نادر شاه جهان نرسش ارم
 مرا توشه دادن من گمای ارم
 در کسیرم به نهم طوری طوبی
 نه آتشیم طویلی شجره اللهم
 نهم گنبد سبک آستان در کدو
 کدو است ماهن و من مشاع آن ارم
 اگر ترا طلب که وفات سیرخ است
 بیا که بدیدم و ز غریب است کاه ارم
 نشان او طلب کس رضی ارم
 قدم ز خوشی من نه که بر سر ارم
 اگر نگاه برین کجی جواب ارم
 در کون کدوی انجان که مجوا ارم
 رسی محبت طایف کشتی ناده وصل
 جان سبیل بلی کین از د کاه ارم
 این صبر است جان که کشیدیم
 از روز حال دوست دیدیم
 کز آن کج کم خود در بحر او دور ارم
 کز آن کج کم خود در بحر او دور ارم

کشتن از صبر و وفا تا بی بی دلم
 طبع نهایی دل بر جان کرده ارم
 برین محنت بر اینان دقت و دین
 درون گشته انجان خدشت توان ارم
 زنهانی چه پای سیل در کسور اریان
 سبب غرضی مری توان بهمان ارم
 نهم نادر شاه جهان نرسش ارم
 مرا توشه دادن من گمای ارم
 در کسیرم به نهم طوری طوبی
 نه آتشیم طویلی شجره اللهم
 نهم گنبد سبک آستان در کدو
 کدو است ماهن و من مشاع آن ارم
 اگر ترا طلب که وفات سیرخ است
 بیا که بدیدم و ز غریب است کاه ارم
 نشان او طلب کس رضی ارم
 قدم ز خوشی من نه که بر سر ارم
 اگر نگاه برین کجی جواب ارم
 در کون کدوی انجان که مجوا ارم
 رسی محبت طایف کشتی ناده وصل
 جان سبیل بلی کین از د کاه ارم
 این صبر است جان که کشیدیم
 از روز حال دوست دیدیم
 کز آن کج کم خود در بحر او دور ارم
 کز آن کج کم خود در بحر او دور ارم

این دانه که در زمانه گفتیم
آن برده که بود در میان
در چار تکی پایست
بهر هفت و نه دوازده را
زان چار یکی که بود کمون
بهر هفت و نه دوازده را
چون خضر طریق را بر شد
چون سبیل به دست آشناسد

چون سبیل به دست آشناسد

ما روی بوا پیش رویدیم

ستم و دردی بر پیش رویدیم
بر سر کوی میفرودش آواره گشت
کریم و در روز کارلی او شود مردار
من که در کسبم طار از روز و رقت
سبیل از کوه سار روی نمکوی کار
کادخه چین کنم گاه علی زخم
ست و خراب آواره خوشی کلام
ماد علی کنم شمار و هم رنجی زخم
سینه بیاغوه یلی زخم
من بر برای ز قمار لاف بر دل زخم

ال

زخمی ز خدای که صد جان فروشم
من شکست و ز خرابات مغایم
لخت دل صد پاره زبید او گشت
مهر دل آزاد بود جای عزیزان
بنیاد شود دیده تاریک ز بویست
ارکف ندیم دامن امید و صفا
دوری که است به درمان فروشم
کوه زلف تو به ایمان فروشم
یکبار به بسی پاره قرآن فروشم
من بوسف تو را بر خوان فروشم
ماری قیصر تو بکفان فروشم
دوری من ازیر عابد بر رخ فروشم

دروادی شوق تو روان بر شکم
یک قطره این اشک طوفان فروشم

چشم از صورت زیبای چشم می
دل فریاد شده از دشنه جوانم
تشنه شد که آواره بیداد دلم
میروم از سر کوی تو زبید از لب
مدعی را چو بگویت تو آنم دیدن
ناشنه ماری و نمیا و سانی محرم
کحل نویدی این بخت تو می
عاجیان ده که احرام حرم می
لخت لخت جگر خود به علم می
بر دل از دشمن دون راه می
راه آمد شد گویت قدم می
چشم دل از کوه ساغر می

شقایبم در از تهت انداختم
بار بر سر ملک عدم می بندم
بهر کجایات غم اندوز فراق
لحنت دل را بر نوک ظلم می بندم
سبیل از این روز که دل در کف جانم
عمد کلمه غم و درد و الم می بندم
بیا و برده زرخ برکت که مجورم
بر جرم عاشقی از فیض صحبت دوم
اگر چه نیست مرا با محفل صفت
چنین که معکفم بر در تو سرورم
مرا به تیغ جان کن دوا که میدانم
دوا آفر کند در رخ جگر خورم
کمی حکیم کنی و خون در کف جان
باین صفات به خلق نامه میورم
چو جانان نشناسند سر منی را
بر تو خوشترین از قول زده میورم
گوشه و هم و زجای صیاد منی
شکست باج مرغ شکسته در تو من
جانا به تو رفعت روشن نهانم
در تو رخسار جو و لاله کن در ایام
خورشید خزان می نشیند من
من در هوای روی تو کینه که بودم
در حدت سنانا و نفس سانی
عالم باریت داده ام در عاشقی فریادم

بودم فدا طون زمان در جوت
تا این محفل کراں گویم گویا
در طایفه ارفا این را سبب بود
که عاشق آشفته دل که در جوت ایام
ایستاقی در خنده خوشگین خط خور
از جوف صبا می سوزد بر کن میایم
تا یکم پس بر شکران درم رخ آسمان
برم درها و روزمان فارغ ز دام و دام
هیبت زیبا می بین بر من سودا
دور از تو دوزخ جای من در کفانی
من سبیل در پای تو ام سرست صبا تو ام
محو تماشای تو ام در سینه و میخانه ام
بار قریب رسد تا بار خود را دیدم
۲۳ بجز بار زلف او بر جنتین مجیدم
نقطه حال که باشد در غدا این کار
بار ما چون دانه بر گردن کرده ام
ماندم خاک ره مستمور و لبران
از کجای رشتنه بهر جان امیدم
نسبت که هست با گوی بران فرد
سهر خود را تا بعد و مجر او بچیده ام
تا سرم را خاک پای تو من او تر
یک سر و گردن میان عاشقان بیده ام
خون دل ناپدید میاید و بن بسیل اشک
دور از کوتید امان خوش سالی چیده ام

در راه انتظار تو ای ماه سوختم ۲۵ آیم ز درانه دمن آه سوختم
 غافل بودم از شر آه نوزادک که سوختم ز شوق تو آگاه سوختم
 تیرماه سوخت تشنه شوق بهار من با درون خون شده بهار سوختم
 از بس که گرم سیراب به طلب شدیم خاشاک و خار بادید و راه سوختم
 یعقوب روزگارم دار شوق بوی کمان و مصر و قافه و چاه سوختم
 بودم در انتظار که جانان گذر کند ز درق شوق بر دل آگاه سوختم

ارسال اشک گرم ز درون دلم

دلن کدا و بار کشته سوختم

در عشق دوست بخواهم ۲۶ نکته آموز این دبستانم
 عشق زگرش نمی شاید بده تو مطیع فرما نیم
 مدعی گو گو بد ما را هر چه ستیم از آن بمانیم
 سر سامان با پریشانی تبه که کل پریش نیم
 آه لعلی ز ما چه می پرسد سکن در کافه ستانیم
 ترخیص و معنی مطلق که تمامد کاه تبه نیم

زده و در گشت ایشماره نیست سون ز کسیم دلا و کل
 سون ز کسیم دلا و کل عیان و قریم و برادرانه
 که گاهیم و گاه پادشاهیم که گاهیم و گاه خنده نمان
 گاه کران و گاه خنده نمان گاه کران و گاه خنده نمان
 بستن و تبه و تبه کیم بستن و تبه و تبه کیم
 دیو و قیس و تبه و تبه دیو و قیس و تبه و تبه
 بستن و تبه و تبه کیم بستن و تبه و تبه کیم
 جرج زنگار کون بخاوش ما جرج زنگار کون بخاوش ما
 شکل ضیاء پنج و بن کیم شکل ضیاء پنج و بن کیم
 حق ما تبه و تبه و تبه حق ما تبه و تبه و تبه
 حق و باطل از هم جدایم حق و باطل از هم جدایم
 حاصل کار کاه و تبه و تبه حاصل کار کاه و تبه و تبه
 کرد و چشم و تبه و تبه کرد و چشم و تبه و تبه

کج میگویم و در زبانه نیم کج میگویم و در زبانه نیم
 سر و در کاین و تبه و تبه سر و در کاین و تبه و تبه
 کاه خاموشن کاه و تبه کاه خاموشن کاه و تبه
 کاه و در و کهن کاه و تبه کاه و در و کهن کاه و تبه
 کاه و تبه و کاه و تبه کاه و تبه و کاه و تبه
 بدیان چه ز کاه و تبه بدیان چه ز کاه و تبه
 سالک سبیل عرفانیم سالک سبیل عرفانیم
 پروان علی عرفانیم پروان علی عرفانیم
 کرد و در و کهن کاه و تبه کرد و در و کهن کاه و تبه
 موت خدای ای جانیم موت خدای ای جانیم
 محض و تبه و تبه و تبه محض و تبه و تبه و تبه
 تبه و تبه و تبه و تبه تبه و تبه و تبه و تبه
 از تبه و تبه و تبه و تبه از تبه و تبه و تبه و تبه
 در صفت سر و تبه و تبه در صفت سر و تبه و تبه

سکه درگاه خواجه عالم بونگس سرور خراسانی

سبیل این بخت حسن خل

که درگاه دوست در بایتم

طبیعی علی جان ندانم ۲۷ که در دوست زارمان ندانم

همین دانه که در صلح دوست دلیل محبت و بران ندانم

من آن ندانم که در وفات بجز آن گوشت زندان ندانم

کجا یارب برم دادار جان که در برده سلطان ندانم

شان وادی لیلی چه پرسی من مجنون نشان آن ندانم

نه هیچ فغانی قاضی شهر بنیر از شربستان ندانم

سوی زخم بیکانش بهمان به کمال دولت خندان ندانم

همچو سیم تا بر تو خوانم افندی کنه کردن ندانم

چو بخت است سنان و برین سنجشیه اسر و سامان ندانم

چو حاصل سبیل الزامه را ندانم

ره برون این صدا این ندانم

از رشک چرخ سفله بل کشانم ۲۸ کرده است ابدان جهان افشانم

چون کرده رحیم در اوجدا مرا کردن ندانم که در بل کشانم

دانی که داشت بر بل اندم که بایست لویی کباب خنده آید زیند ام

بر چند دوام از دولت سرش آفرین مهر و غلام کینه ام

بایست که صفت حاجتم تر شود شایع جوهر و بسوی و بایست سفیانم

سبیل خاثر شکنده مخری وصال

هر چند است جام خیال شبنام

سپاه بخت و خیال تو در نظر دارم ۲۹ ز حال زلف تو من بخت تیره دارم

دلی نامده مرا در غمت که کار آمد و گرنه کو کهن عهدم و هنر دارم

بناغ تو دم و حال خزان ندانم کمن ز آواز تو چه بپر دارم

بر صبرم که می در دولت نردم راه ز غم ابدت رشتن بر کمر دارم

ندال شو هسته او از غلامه گری آن بر سینه همان ناله دگر دارم

دستین را غ فراق و زوده خون جگر نعل مهرش ندانم این شر دارم

شدم ز آه شر بار خوش خاکستر همان موده خاکسترم شر دارم

مرا کج خرابات منزل بودست / عشق در به درم خاک غم بردارم

مرا آبرو کی بخت خویش شود ماند

کیم چو سبیل عایمی بی اثر دارم

مرا کن برین صبا دیند که میرم / کیم مرغ غم به کل جو کرده ام مگر دارم

بکشتن آبروی کل کن دویم بسوی کل / دهم آهین بوی کل که از کل کشته خیرم

ز آب تیغ و نیک سیرابم بی تر / شدم از شنگی سوار این پسند دارم

بدانست که چه نیام طبع است / بدست لطف در بایم بخت شیرم

دلی بگذر بایم که از دست کل چیم / هر تبت آئینم که ناکه در چیم

این دیرینه آبادی نخواهد ماند سیاهی

چو سبیل درین دی نباید که از کج تریم

انصاف نه دارم اینان بدارم / میرم بر طبع از توانشی در خانه ام

بخت برکت و جان را یک شدم / آنگه نهان از طبع صورت جانم

دل نباید بخت بر صورت که با خیال / در ره بان کشته نا پرده کاشانم

خوشترم با چو شورش آینه خون آشام / زیر بارش که درون نیست شام

بسته صبا دیند بر بال / من نه آن مرغ که در آغوش دادم دارم

بخت ساقی دوران کرده از آدم خوش / بخت هر غمت ایام در جهانم

شعشع امید مرا گشته در بزم وصل / بایدم گشون کفن کرد از پر بردارم

از شکست هر که دکارهای من درست

سبیل آبادان غایب منزل و دیرانه ام

عزیزان دل نگارم دل نگارم / سر در سینه دور از دی ندارم

رقیب چشیده غم در رکعت / ز درد دوری جانان زارم

خدا را ای جیب از ناکه تیر / مگر حاجات این سبیل برارم

ز عالم بگذرم درستی شوق / بیا پیش نقد جان اول سپارم

مساع دین و جان بدل برایش / بگویم خاک در پیش که دارم

بجو مردن نهانم چاره خویش / مگر چاره کند پروردگارم

فغان و کین و زیاده غفل

بیاید سبیل در جهان به کارم

مريض غم و درمان ندارم / تن مهر از جانان ندارم

مرا آتش بجان افروخت شوی که غیر از سوختن در مان ندارم
 قضا بچیده دست فکر و تدبیر من بجز دسرس و سامان ندارم
 نمی آید بجز ارادان ریخ و اندوه عطا بر نوی از جان ندارم
 کون باید کیاست لکبدین که جگر کف جگر جوان ندارم
 عزیزی بر این غمگساری درین جمع ملکشان ندارم
 بجز شیون که باشد بدم بیل
 به دست جود هستان ندارم

سراپا خل آتش شدیم با نذر درم ۳۵ درو کینه از اکل نعل بزرگ دارم
 سمنه شرم تقصص غمگسارم چو روانه بخت بوضع چنین ندارم
 ردول آتش از نور درم بدو در جگرم به جانها کوشش از نرم درین ندارم
 لبالب کن باغم را زین روشن دارم معطر کن باغم را که شور نوشیدم
 اسیر بند خود کلام خلاصی انجام رفی بر بزرگ جهانم که با عشق تر دارم
 نقاب از صورت بکشت جانم جیشتم جلوه فرما که من تاب ندارم
 جوا هم شلوه در دهان برادر دارم اصفان را بجز که آتش در جگر دارم

اگر بال و پر افت از من بود بگرد جانم از آتشهای بنام که ز زبان دارم
 نشان دادی جانان بپرس از نوی عین نشان دادی جانان بپرس از نوی عین
 که من بچسبیل سرگردان دلیل و دلیل دارم

از شراب شوق به هر ششم غمگسارم ۳۵ با نذران خرد خاوشم غمگسارم
 بی اثر آب شسته دشت و بر سر خوش در خم توجیه بچشم غمگسارم
 عشق مشکویه ز خود بگذر خدا در جودین در طلب از خود فراموش غمگسارم
 از رخسار مستی جو موم تا خالی شدم از می جو جو موم غمگسارم
 مشکیم از بر لباس نفی و ناموس و تنگ حقه بجز بچشم غمگسارم
 که حال خود نماید شاهد از رخسار دین بیک دیده بود غمگسارم

موبد بزرگ بودم حالیا دیوانه ام سبیل ازین گفت در گوشم غمگسارم
 با واد و بسین و فاد و فال دارم ۳۵ همچو جان در میان من مقام
 در شام جان غمگسارم دوست از وصالش صید مردم بام
 پرده از رخ بکشت ای ملک بار لکابا و سرای ل غمگسارم

نمود باقدنه انصاف تو دست
که نسبت تو بخوار راه جاکردیم
هر چه بود ز ما سر بر خطا نود
آه از خطا که برونست خطا کردیم

کنون ز کوی تو ناهربان بشور و فغان

چو سیل و دیوی وادی فنا کردیم

بر اندر سیرت نوجوان شدم ۴۰
تا من و نکدام بیکباره باختم
بودم فقیر در سرخ خانه
طامات و شید و زرق و باطل شدم
دانی که گشت بر منان و چیده
آرام نایده سوختم و بعد سوختن
ساقی حسن بیاده و محبت باله دل
در راه او طلاق و رسیدن و سست
گشتم نهان گشت نهالی بدوستان
بیدگان که قید و خان زمانه بود

خواست نام سنی مهرم از زبان
مطلق شدم بجز رسیدم خزان
دیگر نامه جای شادست صحن جدو
من دوست دوست من بگویم حکم

ارسیل غیر محضت آن نامه

اطلاق و قید سوخت که من بیان شدم

در خوابات محبت انیل بدو ۴۱
که جزرت در شینا صفا آید
عز من که من رفیق و آسمان بود
عز من عقل و نفس کسی تر از جان
عین نایب و من بر من شمع
سیس جلیبستی که توانی شدم
آزاد در بحر منی غوطه کشتم بسی
مصطفی یحیای در البسمه اتم الکتاب
این من از من منیت از ناکه
گاهه ایس لعین کا چلو من کشن

۴۱ در طریق عشقاری ابر و نهان شدم
در مقام و احدثت زدی اقام شدم
آتش و باد و جهم و جنت امانی شدم
و جواس فرشتا و کثور و دریای شدم
دار قاضی و صفت و مظهر اسماء شدم
استادم که شدم سلاطین شدم
در جواس ظاهر و باطن جهان شدم
در کتاب حق شناسی آیت شدم
هر منی راه که گوید حق و منی شدم
گاهه مار و گاهه آدمشده خوانم
گلزار و گلزار و گلزار

در خوابات محبت انیل بدو
که جزرت در شینا صفا آید
عز من که من رفیق و آسمان بود
عز من عقل و نفس کسی تر از جان
عین نایب و من بر من شمع
سیس جلیبستی که توانی شدم
آزاد در بحر منی غوطه کشتم بسی
مصطفی یحیای در البسمه اتم الکتاب
این من از من منیت از ناکه
گاهه ایس لعین کا چلو من کشن

۲۷۲ اینجی از دشت فاخته در طایفان

سویج این در پای از فسیل ابلجی نام

الشون

کشته بار بجای خوش جامه جانان	کاز می شو که کی سلسله کی جانان
دل آشفته ناله کند آزاد ز بند	که بر آید از او جان سیه یک جانان
کورشده دیده یعقوب شهبازی	نگه درم چرا بر رخ جانان
چهره بار کجا گلین و کلزار کجا	بست از صورت خوش خورشید جانان
چهره و کاظم لبش کجاست	بدن نازک سپین سر جانان
باکم از دوری صوری کجاست	میکنه در نظرم جلوه بر سر جانان

ساخت با دقیاں به دل از آرمی

که با سبیل کجاست و خسته بکوه جانان

بسته نام دران سبیل جانان	کرده ام روی بر گل جانان
منع دیوانگی مکن که مرا	کشته دل بند کاظم جانان
ست محو و تیره و مدهوش	سر پرشور از گل جانان
شد زده در شمع جانان	از صفای تخیل جانان

ل

لشت عشاق دل بر خون را ۲۷۳

بصیا کشت دیده دل من

است دلم بغیر از افغان

سبیل آشفته لبیل جانان

سخت نهان من سوخته جانان	کرده یوانه همه برده جانان
سخت از آتش محراب دل جانان	ساخت بی برده عیان از جانان
کورشده دیده یعقوب شهبازی	کرد مار یک بر عشاق جانان
میکنه از دل آشفته ماران افغان	میو از دجبت در آن جانان
ماویا به بر خون ز کف ساقی هر	میگشاید باران رطل از جانان
کشته طاهر ز سر گردن او در تن جانان	شد بیان معنی عمر کدران جانان
خاوری بابل از زلف سیه کردید	کستاسوی دم سبیل روان جانان

آوردت دلم بهار جانان

آید خبر از دیار جانان

تجشید ضیاء دیده کور

آورد صبا عیار جانان

شده شام جان یعقوب
 خوش وقت کسی که کرد در عشق
 از رشک در این ایام
 میوه دانه بر کفان
 آرزو شکبار جانان
 جان در دل درین کار جانان
 مکتب خاره کار جانان
 گل کرد رخ بهار جانان
 این سبیل بر شکب جوهر دست
 رجواست ز کوه سار جانان

فرستاد دل گرفتار جفا کار جانان
 دماغ جان شش تاق عجز بر میگرد
 باد رکعت شش بار ساعی غوط
 سر کشته قمار در جان چه تاثیر
 برکت این خالرم از سجده تابستان جانان
 که جیب دامن داکت لب بر زان جانان
 هزاران آستان بنو سوزن شل جانان
 سوزنده خویش روح پاک جانان جانان
 روان سبیل بر شکب بر کفان بهر آرد
 کند بر کوس کردن راز شور و فعل جانان

دلستان بهر است باشد جانان
 صوفیه حیات و جان به کانا
 روانم فری دانه بود در روان جانان
 بود عاشق چه جسم در جوش جانان

تغییل جلوه یار است ایجاد عالم
 بر آبر کفان شنو سحر محبت را
 مراد خود و خوان انتفات لیستان
 مثل شد به شکل بر کفان سر ایام
 جهان جوان است بر وقت و زمان
 که جان نیر از عشق است باشد جانان
 جنم صورت دشمن نیم جادو جانان
 اران روزی که شد در روح جانان

ظراوت در کاستان جهان از حسن عفت
 که عاشق سبیل عرفان است و بکر جانان

در آتش انتظار جانان
 در فصل خزان عهد جانان
 خد صید فراق بیل زار
 ریحی نه کمال زار ما کرد
 اروغم از شرار جانان
 گل کرده بدیده خار جانان
 نادیده گل از بهار جانان
 بی ریحی بین شعار جانان
 آتش زدن است کار جانان
 شوریده و سوزار جانان

در سبیل بر شکب چشم امید
 شد تیره بر روز کار جانان

شد خون دلم شکار جانان ۱
 بر جا کردی دل فکارتی
 نبود دل امل دل بدوران
 در هر قدمی به نشسته
 با این همه حسن آفرینش
 کز ابرو چشم به عقوب
 در دیر سبیل دشت لغت

بایسته حبت دیار جانان

شد مرغ دلم شکار جانان ۱
 میسوزم ز آرد میگردانم
 از لبت جگر چربید امان
 از چهره زرد و اشک کلنگ
 در شرب عشق بکبارم
 شد سبیل سزنگ بر لبان
 در طره نایب ار جانان
 پیچید در تن جانان
 کل بخت لا ادر جانان
 کل دروغ بهار جانان
 کرده دل جان شاد جانان
 در غم از سر جانان

دوغ آنجی در کار جانان ۱
 سوخت ز آتش عجز آن خورشید
 حباب غمزه آن ز کس خار نیم
 شدیم راه طلب خاک و آرزو ندیم
 نسیم برین از صحرای کجاست
 شدیم غبار ره افتخار عدم دست
 ز کار و بار جانان یادگار شدیم
 کل حبت بهار جانان
 شهاب آتش برق و شرار جانان
 سراسر داده و سکر و خمار جانان
 مگر که از کند بر زار جانان
 چرا که از کند بر دیار جانان
 نمیکند گداز بر غبار جانان
 بهار حیف نایب جانان

دل کداحیه ام سبیل اشک شد کنون

بیا بین برست رو بار جانان

کوش از دیده ام نهان جانان ۱۱
 فامش در خیال جلوه کردست
 خوش گذشت ز جان تابسانیه
 چون گذشتن مستوان از دست
 جانان جان خود جان چه ضرور
 یار گیتی باین جهان جانان
 صورتش میان جانان
 بگذرم نیز این جهان جانان
 خوش بود ترک جان جانان
 جان جان جان طو و جان جانان

بدی جسم و جان نمیداند

سپیل از جسم جان چو کد شتم

جان شدم بکده جان چو کد جان

به ظاهر که چو شد از دیده ظاهر جانان ۱۱
 بهر حال با خیالت خلوتی مدعی دلم
 نه میداری که نه نامانده ام در کوچه
 شدی از دیده ام نهان شده دور
 درین دشت سر امارت باد از روی سخن
 معالجه سخن و سخن بهای بدی هم
 صراحی سینه زنی بماند مطربان
 اگر خواهی که دانی حال را از خیر امان
 ششمان در میان طالع غلغل و سخن
 روان در وادی شوق تان سپیل جانان

که شتم دوش با جبهت بسوی من
 سر آوده کان دیدم بجای است
 کسان

چو جان به روش غیب سبب نهان

بود امروز غیب و زاری بکد شتم

بکد من کد که دو رقم بر جان

رنگ من صد ابرو خواست بکد

عد و اسبیت تقصیری که قلمم

خوبان هر باری که کفتم کبیت مید

مرا از مهر او هر لحظه جان تازه

صدار آمد شد دانا چه دار است

خوش مغرب از مشرق خوش نهان

زنی نهان ای پدای منی چو رشید

وزیر حضرت انقی طهر فزانه

طکسم جامع اسماء ظهور الله را بر

مولای قول مولای خود موالباطن

اول المؤمن بوقیف بولین

که وصف لاله و یکت محبوبی

کوزیا جانی دل کشی از جین دمان

که اگر کشته نازت این کشته عدل

کشد که شتم نازبان و آنچه نهان

بازی وقت جان ضایع سخن دمان

صفی الدین و الدینا و جلیه و الله

مرا بیا و او هر دم سرور تازه

که جان و نهان را در مشتافان

خوش شاهی خفا و خوش نامی

رجو خاک آن خاتم جسم جانان

امین و الله ای هر که کشته

ولی الله مولای خود بر سر جسم جان

موازا بر و ابابره و الله و الله

مولای شاهی خفا و خوش نامی

مولای شاهی خفا و خوش نامی

چو جان به روش غیب سبب نهان
 بود امروز غیب و زاری بکد شتم
 بکد من کد که دو رقم بر جان
 رنگ من صد ابرو خواست بکد
 عد و اسبیت تقصیری که قلمم
 خوبان هر باری که کفتم کبیت مید
 مرا از مهر او هر لحظه جان تازه
 صدار آمد شد دانا چه دار است
 خوش مغرب از مشرق خوش نهان
 زنی نهان ای پدای منی چو رشید
 وزیر حضرت انقی طهر فزانه
 طکسم جامع اسماء ظهور الله را بر
 مولای قول مولای خود موالباطن
 اول المؤمن بوقیف بولین
 که وصف لاله و یکت محبوبی
 کوزیا جانی دل کشی از جین دمان
 که اگر کشته نازت این کشته عدل
 کشد که شتم نازبان و آنچه نهان
 بازی وقت جان ضایع سخن دمان
 صفی الدین و الدینا و جلیه و الله
 مرا بیا و او هر دم سرور تازه
 که جان و نهان را در مشتافان
 خوش شاهی خفا و خوش نامی
 رجو خاک آن خاتم جسم جانان
 امین و الله ای هر که کشته
 ولی الله مولای خود بر سر جسم جان
 موازا بر و ابابره و الله و الله
 مولای شاهی خفا و خوش نامی
 مولای شاهی خفا و خوش نامی

ایه اشکی شکوای نشی الخرن و البکو
 لا التی من الاعداء فی سیکل الحزن
 آلا یا لایحی جلا الایمانی منی
 اذ انا جالضرت الی الله ان ارجو

دلبر آمد دلبر آمد دلبر سیمین بدن ۱۴
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سرور و روان
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر طوطی و طوطی
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر اوش و اوش
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر عاشق کده ار
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر نوحه و حال
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر اسب و اسب
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر دشمن و دشمن
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر اسب و اسب
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر اسب و اسب
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر اسب و اسب
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر اسب و اسب

بیهام و آلهی در سحر و سحر ۱۵
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر
 دلبر آمد دلبر آمد دلبر سحر و سحر

بر طریق اهل رودی نفروفا
 سبیل کما حقیقت میر و سحر و سحر

خدای خدای مصطفی دان ۱۶
 رسول واجب کرد کار است
 امام ما امیر المؤمنین است
 اصول ما کلی و بو صنف
 شریعت ما طریقت با حقیقت
 حقیقت است سراج نوریت
 خدای تعالی ما هوای دان
 رسول و قیام و ارتدادان
 امام اصول استیادان
 طریق دشمن شیر خدادان
 جبر و غر و نور و ضلالتان
 طریقت باطن شرع و بدی دان

شرکت بر تو شمس نوت
 طاعت نور شاه اولیادان
 کشف استار الهی
 چشم نورین اصفا دان
 برای حق کدشتن از سر غیر
 طریق و مذہب سیل صفادان

جوان من و ان من سار تو ایمن ۱۷
 حبیب من نجیب من ادرین
 حال من حال من حال کمال من
 به طاری دل رکف بر ملک من
 مرا فرزند دل بندی کرد و دوست
 مرا چشم منم خا کار و بار و جان
 حسین از تو خدا راضی بی نقصان
 بسوی دجله و سورا یاد و برینیا
 روان هر چشم غما لا شود انکس و ان

درین دای که میکردم صد غصه در دم
 نسوی تو و ان مردم شود سیل و ان من

دار و درون سینه دل خسته شورین ۱۸
 بنی اصفیاء میکشم سوزی خوشتر
 بدم ز دست نقد دل و دین عمل
 خوش میرند طاعت صبر و توای
 از جان منده به کوشش ال جبین
 دارم بشوق کوی تو با غایه المنی
 در آرزوی دین و دین خوش حسین
 سیدی که بوستان از این
 آن دستان و لبر و دل و نورین
 اردمش و شاد جان کاطین
 آید وای ناله این البیب این
 سعی صفای مرده و اشعار شورین

جان دلم تست با برسان و دم خود رسل
 و رض مضیق تست بخون ارای دین

زخم دل کل کرده بر اعضای من ۱۹
 زخم انگشت شهادت شایه است
 چشم بر ره کوش بر آوار پای
 بر تو سوگند است ای باد صبا
 برش آن یوسف که دل در بند تو
 بر طریق انظار از زخم و داغ
 کلین زخم هست بر تپایی من
 بر سر انگشتان شهبای من
 دل گرفتار محبت و ای من
 محرم کوی است زنبای من
 کوی از مهر دل سودای من
 دیده واکرده است بر تپایی من

فم با نون کوی بر مقام گذر
بردار عسایه کان آرم و جاب
منوان کردار سخن احیای من
بی تو سبها ملک نامای من

بعد قلم در خون بر زمین
گوشه کربل بر تو نمای من

۲۰
برداشت دوش ز یکدیگر بر کف
سوز و حجاب از نامش روشن شود و آواز
نار افتد و نور شود اسباب شوی
کوید که بوی بوی من شد بر زبان
ای تلسی بهر دین روشن گردین
نویس و اسند نامی جمع و قیل و یای
کوید دلیل راه حق آن قوه اکلین
کای نامر نامایان پرسید از من
این استوای معنوی باشد فی معنوی
روای من یقین بنوا کسبیلین

تا جوده کرد و دفع میانش در طبع
مست و محکمت بی باغچه در زمین
قریب آید دوری شود در چرخ
دوار توای ز باد رس زبان کی و کویان
به جوده دی این ماده کجایان
ما آفتاب حال نامم شب تاریک
به زنده مستحق آن کشف سر نما
پیش از رحیم از جهان کجایان
غیر لغای معنوی کو طالع را زمین
احلی چشیر و اکسین و شتر از خر الدان

۲۱
محرکه حسه و شیرین دمان
کای بدیل چه میخوای بغما

تا جام عقد دندان چون لالی
کای از شش دندان برده صدل
باو گفتم که ای سر خیل خبان
اگر چه سیم حسن القبولی

نورمان آتشی را تا بسوزد
شود چون سبیل در کوی تو زبان

۲۲
ای ماه مصری اده کان موسی و کنیا
من گشتن تو ام آنی برین بودید
تو به صید عاشقان بهاده ناکان
از هر چشم کافوی و ز نوش خند شوی
هر ترا دارم کجای که اسکار اکنان
کندم دل از پر و جان کجاست مقدم

بالتین من آید شاد و خندان
بگفتم نوش بهمانش دندان
نمود از خمر جان نمایان
کای از نوش لب کشیده صمدان
به کویت جان دل لیک کویان
دل الطیف تو بهیاستدراوان

از چشم خون زیرت فغان در زمین
آن تو دار عالمی ای عالمی مارین
صاحبان با صیدان در هر طرف
که میری جان از بون کسبیدی در جان
در محفل صاحبان این آم در میان
در سوق سودای جان سودای تو زبان

بالتین من آید شاد و خندان
بگفتم نوش بهمانش دندان
نمود از خمر جان نمایان
کای از نوش لب کشیده صمدان
به کویت جان دل لیک کویان
دل الطیف تو بهیاستدراوان
از چشم خون زیرت فغان در زمین
آن تو دار عالمی ای عالمی مارین
صاحبان با صیدان در هر طرف
که میری جان از بون کسبیدی در جان
در محفل صاحبان این آم در میان
در سوق سودای جان سودای تو زبان

سبیل که دارد در توشه مختلف از بهر تو
در کوشه از شهر تو از روی کل و در این

شد تو پیشکش ناله وفا کوهر این ۲۲ کشته عین یقین حق یقین از این
مرا با جورده دانه خفیه از این
بنام کس و فال از ده کی که این
لیکن که پس آشتی نه بود

ردی چون بی کد بر سبیل این
برای روشن شدن در این

در آمد در آمد در کفایان ۲۳ میوه برانه بر خفته گشتان چون
کوهری چشم خندان می بر این
بچ میوه عباد العنبر این
یوسف خندان که بودی شهر
کعبه بسف میوه که در این
یوسفی کرد مثل چون کشته فال

صفتی را می بیند چو در سر خفت
بدان می بود از کوهی چشم خود
کشت موهر را با دانه خفیه
اشترک از شرک جز در کد

سبیل از دست خفیه می بر خفت

میرود در وادی کفین حق طبع اللسان

عشق خود کامت من کام ۲۵ این سخن را در بنده اهلان
پیش از آن که تو بر دانه جهان
تبع و میرین سخن و دست روزگار
به آن منزل از این کد باط
کشته کت مجنون حبیب
را که زین است خرافه
جان حال دست دارد نظر
از نظر داری اگر وصل نکار

آه از دانه اهلان

دست و پا می شود از هر صورت
بست کوهی از بندنی اگر خفیه
خو محض باطل صرف این
لا شکر یک بود بران و حدی
این سخن را در بنده اهلان
دست و پا می شود از هر صورت
بست کوهی از بندنی اگر خفیه
خو محض باطل صرف این
لا شکر یک بود بران و حدی
این سخن را در بنده اهلان
دست و پا می شود از هر صورت
بست کوهی از بندنی اگر خفیه
خو محض باطل صرف این
لا شکر یک بود بران و حدی
این سخن را در بنده اهلان

من کز فارغ غریبان مشکین جان
 این ایام جوانی و آن زمان
 کز در اقصای اقصای عالم
 من کجا و بند جسم و جان کجا
 بند طغیان بند عصیان بند کفر و فتنه
 ز چاه اظلم فی ازلم خلا جان
 کشته طاعون غرق است در بحر کوه
 از دل بچست این کدو و کدو
 سنگ تپش حرالیه و الهوی
 دستخدا باشد من و سوا طغیان

سیل دروادی ایران شیخی اند در کرب

مسلم اند کوفه و موسی میان طغیان

از حق دیده و دل در موسی بهار
 دارم جوی و جان کلک لاله زار
 بر پرده های دیده کز نفس غریبانه
 کلک خیال ز طرح حال ایران
 در وقت کندی جان فرما و کجاست
 از آله لوی شیرین بر کرد کوهستان
 بر روع امیدم ای کرم نثار
 کردیده در حق آن سر نه کجاست
 گویا کشید جان منی طغیان
 سرو جان حمیده بر طوفان
 خون بند بر سینه دلهاران
 ریحی کجاست کلان ای خسرو کلان
 سیل آمد و اران دروادی غنا
 با لعلی و اوق کجاست از کالان

تا در دستان همدین می آید و دوی
 باد بهاری از جن بر دم سیم برین
 عقیق حبشی که در کف کعبه
 بوس خورشید کند بر باد است
 مصر خود و این شور از نهان
 جان طفل ایچ خوان خود را بگوید
 ای کلک جان نور از کوه جان
 بوس عقیق کعبه در جملک کلک
 یوسف بر غم حاسد ان بر دم سیم
 بقیق ثارنا توان یا بد طغیان
 بحر دلم در جوش از ویش دلم را کوه
 سمع دلم حاشوش از و او جان
 جام دلم بریز خون بوس و در جوش
 زهر از و دی فون او غشی برین

سیل دروادی ایران شیخی اند در کرب

دروادی ریح و عقب بر باد آن جهان شکن

در بستم غنم دندان را چو سار
 میباید بر توش در باد بکس از کرب
 ز اقلطاط غنم باد بهاری ز کعبه
 بر کل خساره از کعبه شود غیر نشان
 بخور میباید از بنا کوش و جبین
 سید هدایت در کجاست از کعبه
 غنم لب از فضا اقلطاط دمسکل
 سیتقا فطره ماور در کرد دمان
 کرد و چشم حارین نیرینه خیمه
 وزیران غنم دار و دار و درین

دانه خوی رخ ابرو ز تالیناب
میدرخشد از صفای خون خمر گلشن

دیده دل عاشرت از لاله نور حال

سیل انجمنی روشن بکشد در جان

فدای طاعت آن سرو سیمین ۳۰ جهان و جلیان ایمان دل دین

فادرم تا بدم بند زلفش نه دینی دارم ای ناصح نه آئین

مرا در بهر یار و دوستی نیست جز آه آتشین و اشک خیمین

جفا باشد روا بر عاشقانست دل آزار انگار آغایندین

ز بس خون ریخت از دیده بدامان

بود دامن سیل آسمان کلچین

کند زای زاده از کون و مکان ۳۱ تپان چشمت صافی دلاان

بشت بازن بر همه مال و منال یادگیر این صفت ازاده کان

یک قدم از تزلزل تو نیست چشم بند و پای بردار ای جوان

در نصیحت ره نیاید در سرت زور و کشت خور از ایمان

باج و آلت غفلت دست از روی در گره و هر دو ان شوهر گران

از لاله

از جهان گذر رویش کن نظر
اعتباری پیش خود این جهان

از تو خلق جهان بدرود بار

سیل و ارستی از حد این

اشوب جانها نازد شد از دوری ۳۲ از دوری زبیا جوان بازه شود آتش

عشق آتش جان است دل و فوج از آن سیران ز سوسن منگل آن شمع و کون

انگشت توری در سرمه ز آتش در بکرم اکنون تمام اظلم از دوش عشق جان

باشد سمندر بنده ام قفسش کشته شده ام از آب آتش زنده ام و فوج بودم

در آفتاب شتری شد جان من از تن آید برسم و لبری اندر وانش دلستان

بوی رسد از سپهر باد آورده وطن بقد بر لبه محض روشن کن چشمی از آن

تیرین به کام کوکب آید خزان در چمن از نود جان من سازد جانش را یان

عشق سب و رسوائی همیشه در شیدا

سیل است و سودا به دروادی تو خوش

ای فدای زکریاست تو من ۳۳ از سر زلفت فحل شکستن

از حجاب پیش ویتای ای هری می پرد از چهره زک یا سخن

بهرش طور فانی و سر خیال
تا درون پاشی دلم برود
مرع روحم را شبان تن پر
سبیل از خود در ره جانان گذشت
که تو رمی بگذر از خود جان من

ای صبا مرده به برغان برسان ۳۴
حال یوسف بر یعقوب بگوی
نقد جان از من آشفته بگیر
طوقیان را اشک و قدح دست
از وفا حال انوار ببر
در آرومی دیده صاحب نظران
عزت عال که این ضعیف
که گدای درخشان را شاد
فصل سیل بر بار کوب
خبر کل به گلستان برسان
قصه مصر به کفان برسان
بر آن طره پریشان برسان
باده طبع بهستان برسان
در گرم خرد به درمان برسان
سرمه از خاک صفای برسان
بر سلطان خراسان برسان
بر کن آرمند به ایران برسان
عصا موری به سلیمان برسان

از خط سبز و چهره گلگون ۳۵
دل سبیل ز دشت تو جدا
بر سر خنیمت ایران
باشد از لخت دل کباب مرا
سخت بر آتش فراق مرا
سرمه نماره دطن کیم
داده سرمه بهار به قلمون
میگردد نفس به خاک و عین
تا در اگر مهبان کرده ن
در سزناک ستاده گلگون
جگر و دل به طرزه کوناگون
کوه باشد به راه با مامون

سبیل ستورده در ره جانان

سیر در دو بوادی مجنون

سرمه ترک صبری نوش من ۳۶
سرمه دیگر صدای آشنای
در قشانه که باید در سخن
بر دازگفت نقد ایمان مرا
با آتشی که یار نازنین
میگردد شتی سرت در یکده خیم
از بی تاراج عقل و دوش من
از لب بیگانه کان در گوش من
در بیا صد زبان خاموش من
کافیه دست گلگون پوش من
بود دوشش زینت آغوش من
دان که از بخودی بر دوش من

در دم افلاک بر لب خون بس

مخوَر دوش در کار جوش من

دارم بی تاب و بی سبب ^{۳۷} بوی گل
رویش نگارستان ^{۳۸} چو بوی گل
رویش چو شمع ^{۳۹} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۰} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۱} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۲} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۳} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۴} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۵} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۶} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۷} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۸} بوی گل
رویش چو شمع ^{۴۹} بوی گل
رویش چو شمع ^{۵۰} بوی گل

جان غریب بنوا بر جور و زور و مکت

ترک نشسته کند پای و سخن ضعیف جان

قدوسیان در آستان سیل و ان دقت جان

محبوب به دشت تاربان از خاک این کوکبان

وادی سبناست اینجا ساربان ^{۳۸} نافه را بهر دشت آسته ران

بارک لنگست و نزل پس از ^{۳۹} خود چه سازم تا رسم با کاروان

چون کند عشق تیان در سینه جا ^{۴۰} برده بند از سوز در میان

بر حشمتش آتش خرم شود ^{۴۱} از خود و بود مکه از دشتان

ناگهان پیش نظر ظاهر شود ^{۴۲} نور مال مال او در جام جان

از خیال ماسوی فارغ کنند ^{۴۳} برده بردارند از راز نهان

چو حال دوست باید در نظر ^{۴۴} از نقیب ماند در خیال گمان

عشق بالا دست بر فن میکند ^{۴۵} مایه آدر کسوت عاشق عیان

عشق غیرت است او سبیل را

و از مایه از قیود این دان

بیایم هم کمال دل نظر کن
 بهم در دوان ز درد ما خبر کن
 به پیش شمع سوخته سر کن
 بجانان کو که به عاشق گذر کن
 آید جانان تا به جبهه بر کن
 به آید زمانی به زنگال
 ز بیدار خود از این مقام
 خدارا کو آن بی رحم صیاد
 بگویم بهی که عقیق است
 به پیش از کشتن می روی دوست
 بکش آبی ز چاک سبیل
 قضای آسمان را بر سر کن

پر تو رویت عیان شد در دوان عاشقان
 دلم را می تواند بوسه داد و عزیز
 بوی صفا بهمان از دیده گفتم این
 که خالی بهم بقیه از نشان عاشقان
 ۴۰ مکرر روشن شد رویت بهم عاشقان
 حبس جان در این اوان از دکان عاشقان

از

می بخیزد طوطا در قضای آسمان
 دست در دوان میکند بچشم بیرون
 آتش بچون بود سوزان تر از نارجم
 لب بر از گشت بهاران غفلت شود
 میرود در وادای سبیل روان عاشقان

را حجابی و جانان خوشتر از جان
 ساینه خات تو جلوه طوبی دارد
 شکر شده شدم از سر زین عقل صفا
 ناکه دل در غم آن لطف پیشان کنم
 ساینه وصل تو هر چند که بر سر دارم
 زهر بچون نوشیست پس از دوان
 دل بر لعل جوان خا بهیسه شد
 رفته در تو شهبان را کرد اسیر
 حالیا که گوید فاد تو ندارد اتری
 ۴۱ نسبت روی تو بار و صفه نسو آن
 جبریل دل را است در این بهر مکان
 برده پیش از سر من خفته به چشم
 به از این عشق هر گشته به چشم
 لیک از خفته بچون بهلم تر لایمان
 توان بهی که این پیش از دوان
 لطف بهمان نه شد بافت مهر بران
 ورنه در بر این بار کجا بگوشتان
 میرود از سر کوی تو بفریاد و فغان

بند تقدیر بر بارش افت بکلو
 دایع حومان به جگر کند سرخسایان
 مع لیل نفس این همه بیدارند
 مع کل رنجش این همه از حیران
 عسل بوضه قدسم نودیدم بیدار
 کل نوازه خلدم سده خارج خزان
 داد بیدار تو باد اور عالم دارم
 بهرم شکوه جور تو بر پرده جان
 طوطی سبیل آینه به کفاره آمد

بی زبان بودم و مهر تو مرا داد این

مردن آسان ترست دادن جان
 ۳۱ بیک با بجز رستن توان
 بار سازگار و بخت نزنند
 دیده کرمان و سنیام سوزان
 بدل حال از قوی و عواست
 هر که نادیده کو بین آسان
 طاقتم برد از بازوی عشق
 جگرم سوخت در بوی در زمان
 ز طیب به نه محرم و نه رفیق
 با که بایه نمود از از رهان
 نمی جوهر حسدیم و باز
 میگویم میل صحت خو بان
 عاشق شد که عقل و عشق بهم
 جمع آید در سر انسان
 عقل شاد و عشق ناکش
 آن صندین کیف کیمیا ن

جور قضا و عشق برده در دست
 جان من باین من بیاستان
 چشم از تو غمتوان پوشید
 میتوان دل گرفت از تو چنان

آن خست بزم سبیل در شرح
 چو صفایان ز نقد تو جان

۳۳ عشوه آموزگ من کینه اندر کین

ای عشق از دورک من جان دل سوزان
 غیرت هر دوری از بهر عری
 مرده را زنده که دل آناشیکه
 آتشم آتشی بی آبرو و زکین
 این بستانج بری غام و قیام بری
 روزنهان باج بری شاه فیروز کین
 به صفت مصروفی رنگ بر کین
 بنده خودی هست از تو کین
 خفته بیدار کین مست سیر کین
 بیدار لای خوار کین بیک کین

سبیل رسته کنی بخاسته کنی
 به وفا بسته کنی غیر من تو کین

۳۴ بجا که افاده آهوی خست من

بتا بهر خدا بر حال من بین

مردن آسان ترست دادن جان
 بیک با بجز رستن توان
 بار سازگار و بخت نزنند
 دیده کرمان و سنیام سوزان
 بدل حال از قوی و عواست
 هر که نادیده کو بین آسان
 طاقتم برد از بازوی عشق
 جگرم سوخت در بوی در زمان
 ز طیب به نه محرم و نه رفیق
 با که بایه نمود از از رهان
 نمی جوهر حسدیم و باز
 میگویم میل صحت خو بان
 عاشق شد که عقل و عشق بهم
 جمع آید در سر انسان
 عقل شاد و عشق ناکش
 آن صندین کیف کیمیا ن

مردن آسان ترست دادن جان
 بیک با بجز رستن توان
 بار سازگار و بخت نزنند
 دیده کرمان و سنیام سوزان
 بدل حال از قوی و عواست
 هر که نادیده کو بین آسان
 طاقتم برد از بازوی عشق
 جگرم سوخت در بوی در زمان
 ز طیب به نه محرم و نه رفیق
 با که بایه نمود از از رهان
 نمی جوهر حسدیم و باز
 میگویم میل صحت خو بان
 عاشق شد که عقل و عشق بهم
 جمع آید در سر انسان
 عقل شاد و عشق ناکش
 آن صندین کیف کیمیا ن

اگر داری شکفت از حال قری
 بهستان جلوه سرو چمن
 بهار لاله و سیر سمن
 تو سیرین کاری این کوکب
 سرشوریده در جاک کفن
 به سقا را این گزافان

نوامی غفلت سیلِ فتن میں

فانست این نهاد را چو گلستان ۴۵
یا ستون عرش اعظم یا دوشاد
آه مشتاقان بود یا کرد و مرد
سبیل ز کشته کرد و خیمه پوشیده
در میان سبزه جنت فردوان
آتش نمویی شد به رخ نخل
افغان اسب را گرفته نعل
عقد لولو از شکاف لعل باکو
آباد ده سبیل طوی رخت در جهان
روان
یا صبور یا سیه سر و تبار و ج
صورت فکر است یا از روی
یا از آتش خانه خاور شده ظاهر دامن
یا به گرد آتش سوزان بود و در دامن
چو خنجر کشته بر بزار سبایان
بروز از جهان ماه نو کشته غایب
ماه می مرجان درون چشمه حوالت

سبیل و خاقانی بهم فراوند آمار و کار
منزل آن کرد و عارض شهران

۴۵
 عارف قدس از قدیم تر را با خود داشتن
 رشت از بال جهان پیرای جان خواهد
 مردن تن زنده و کامل هر با خود داشتن
 تمام ناسوتیان و عشرت قدوسان

پروانه او نام گلشنی نو بر معرفت
وصافانست از ماسر سنجی مجرب

کرد اسکان برفشاند از محال الانزال

لاستبرخو خواه یافت ستر این سخن

شکارین گفت که گوید که صفای آن

داستان عشق مجنون کرواں شد دوست

داستان سبیل نامم ماجر او خواهد شدن

کریه سیدمدر ابر جان از خوشین ۴۷
یار از من در حجاب و من را خوشین
خلق با من به طمان و یار از من را خوشین
ویده هر دم خوش و من را خوشین

خلق باطنی و یار باطنی

سهرم خیز زین طنابست ۲۵۵ زنده و ماه دارم سخن و زرقان
 بود زین سفید و چهره زرد بجاییم دور تو جیه سامان
 بلال کشته تخرق است بلال زور و دوری آن ماه تابان

ای جان من جان من سرود و کلان ۵۰ هر دو مد تابان من ای دوست کلان
 در صدر دل فرمان ای کرد و چشم بچشم ترسم قطره از دریای تو
 غلو کلاه دل افق کردم ز بیم تدعی تا بر سر من پاهای جانکی در جان من
 شاه تبار ای صنم سرور و من ای صنم ایام جان ای صنم در دین و دستان
 سر و جان بر زلف جوی من خجسته از فرست تو با به کل هر گرم از زینان
 در عشق سرا آمدم مددش و شیدم خوانم به زبان مکرر تو دیده کران من
 در کوی تو قربان شوم بر آتش زین شوم

در و ب چون سبیل گردان منوم لعل لعل سرور الواد
 ای جان وفا خراب از تو آتش جان شمع و شایه تو
 بر خاتم کیه زده که هست فکرت و کایت کتاب از تو

اعظم موم را چه لفظ و کلام هم کلام از تو و خطاب از تو
 نیست خراج در میان زمین هم سوال از تو و جواب از تو
 زنده کی خواب غر تعبیرش هست تعبیر خواب از تو

سبیل را ای تو نسیب و توان
 که توان با تو هست و تاب از تو

ای جهان یک قطره از دریای تو جان با جان خاک اندر پای تو
 کور و کورانه من اندر جستجوی کور و کورانه من ای میان به ده دل جایی تو
 ای دل جان کاروان در کاروان ای نشان در ساحت صوای تو
 ای زین تا پا به حسن و جمال دلکش افتاده است سر بلای تو
 ای روان عاشقان را به دستان بیج و تابت لطف غریبی تو
 ای ضیا آینه امل نظر آفتاب روی مهر افزای تو
 ای به گشت عقل کل نازده عاقلان یوانه و شید تو
 تاب طاقت صبر و ارام و کون بر و آرم دلچهره زیبای تو
 قدر و مقداری نباشد سرورا پیش سرور و قیامت غای تو

ای جان با جان خاک اندر پای تو
 ای میان به ده دل جایی تو
 ای نشان در ساحت صوای تو
 دلکش افتاده است سر بلای تو
 بیج و تابت لطف غریبی تو
 آفتاب روی مهر افزای تو
 عاقلان یوانه و شید تو
 بر و آرم دلچهره زیبای تو
 پیش سرور و قیامت غای تو

کوه عالم را بطلاند ز جایی
سیل دریا بر طوفان می تو

خوش ساختیم باغم و در دقاق او
دیگر بکنیم بی وصل جستجو
هر قدم موکب خیل خیال است
کردم را شک نشود دیده فرست
راز دیده و عرق غلغله گناه
کردیم ناله غلغله شست و شست
جان را ز دوری بست غم درین پاک
دل راست با خیال لب را گفتگو
هر چند سوخت ز آتش شوق و تنگم
آوردم آب تازه ز خون جگر جو
در حیرت که با جبین من اقبال
از هر جبین این بهر زبردند خو
جامم بر آرزو به بنانه میشود
ساقی غنچه کن و بکش سبزه
جانا اگر مرا بکشی بهز یاد کار
در خون لاجرم مرا بکش کنده
خونم صاف باد اگر بعد شستم
این گشته ضعیف پاری بخار کو

بشنیدم سیل را که نوید قدم دوست

در داد جان بناله جان بوز این هو

بجو و زور سرم سودا چراغ آرزو
۴ بر صهای محبت کن ایام آرزو

کند ساز و مردم کا فوری وصل
سیل اندازد اگر بر سر بهایی وصل
رنگ بوی این گشتان غم می تو
دل میدانی بوالهوس سر باغ آرزو

سیل نقد دین و دل در دوا اول نیست

بوالهوس میکشد از سبیل سر باغ آرزو

بنار و غمزه دل را زار بود و جان
۵ بناب ناله بجان ماند دل فغان
بگو چه چاره زمین سخت آسمان
فغان ز دست زمین آسمان
چگونه محل لعلی رسد بواستی
نماند ناله بجان نه ساربان بر دو
سنان عاشق شوریده از چرخ آ
نماند بیل منی ناله صیان بر دو
بهر خیال جلال تو مونس جان است
درین جهان خواب و جان بر دو
ز آرد و فرقه دارند ز رخسار
خدا نگذرد صید فلک بجان بر دو

رسم عاشق و عشق سیل اندوس

که کرده خدمت میخانه و معان بر دو

شوق دیدارم بر کن فغان آرزو
۶ آفتاب بنادر دل شب کسبو

08/1

نَدَامِغِ بَاغِ دَارِغِ مَسَرِ بَاغِ بَادِه - نَهْ نَظَرِ بَهْ كُلِ كَسَامِغِ مَجَرِ خَانِ سَادِه

[illegible]

منم و دل پر خون بکشد و جان
 بآید بوی جان بره صبا سواد
 من ادا نم مصاحبت محرم
 بجای اصل بدم دل خود در دشت
 دل من در آرزوی یک کد که بوی
 تو سوار با پای دوست بره باده
 بدیم جانش ای برت به کوی
 بهوای ای دوست هر جای فاده
 غم سبیل عشق بمن چون بهم گشت روزی
 شکم آید و نه افزون که تو ادم انداده
 دیده ام دور از رخ آنکه تابان
 زخم دل غم می روی خوش ناصور
 داروی در تمام در دل در میان
 در دلی در میان او افران شمع در بر
 مصداق چن نیست یاری یار
 چشم تو بر دایره خوش محرم
 دور از حسرت لعل لب بر لب
 در مذاق تمام شمع کان شور
 جز شمع خبر نمایه یا خبر دغا
 دل و هم بران این شکلی که در
 چند پنهان میوان که دل سر
 بر هر دایره حقیقت جلوه منصور
 کوی چشم حرفان غم آنفاده
 درستان سبیل حسن استبان شهور

تو کان کفایت دل
 که در آرزوی نیست چشم

ای که دل جان زلف غنچه افشان
 برآمد دانه در دام با افتاده
 فکر سر از سر برون کن سر نه بر پای
 که بکشد انتظار باده استاده
 نه جان آشکارا کن ترس از دست
 که برای سرش در درش آمده
 دل و دل بر سید و عده وصل
 در کوه عشق از آن نموده
 مانده ای سبیل سرگردان برین وادی
 تو ایوس بر سرش ای که مست باده
 در دم از در مان گذشت ای
 چاره در دل از جان دل آواره
 کوهم تا نگردد ازین دلاری کند
 بود در وقتی آن هم غم صبار
 بعد ازین از فکر در مان طریقه
 و آون جان اگر غم در غمش کار
 دل و دل انداختم در راه هر ساقم
 به فضل در او از سینه ام کوهانه
 هر قلی را دلبری دادند دل را بوق
 و لیری به دل کافور خون خواره
 قوت از روز ازل بر شد بایده
 با غم و درد و محبت تا که سازد جا
 سبیل در دشت طلبان خودشان روز
 در طریق عشق بازی ثباتی سیاره

ای که دل جان زلف غنچه افشان
 برآمد دانه در دام با افتاده
 فکر سر از سر برون کن سر نه بر پای
 که بکشد انتظار باده استاده
 نه جان آشکارا کن ترس از دست
 که برای سرش در درش آمده
 دل و دل بر سید و عده وصل
 در کوه عشق از آن نموده
 مانده ای سبیل سرگردان برین وادی
 تو ایوس بر سرش ای که مست باده
 در دم از در مان گذشت ای
 چاره در دل از جان دل آواره
 کوهم تا نگردد ازین دلاری کند
 بود در وقتی آن هم غم صبار
 بعد ازین از فکر در مان طریقه
 و آون جان اگر غم در غمش کار
 دل و دل انداختم در راه هر ساقم
 به فضل در او از سینه ام کوهانه
 هر قلی را دلبری دادند دل را بوق
 و لیری به دل کافور خون خواره
 قوت از روز ازل بر شد بایده
 با غم و درد و محبت تا که سازد جا
 سبیل در دشت طلبان خودشان روز
 در طریق عشق بازی ثباتی سیاره

در بصره چون تو نظر اند به جگر کرده
 در آرزو کردی به جگر آشتی دل بجا
 در آرزو تو ای در آشتی نام آفریده
 در آشتی ای پس زبان و جگر کرده
 در آرزو تو سر عالم به نظر
 از کبر و دامن را خوشتر کردی کرده

سبیل است صحرای بیم و روز بیم و غم

روایت در آرزوی لعل لب سرت سید کرده ای

حسین آینه صنع آینه
 نمایان در شال عیش و طرب
 لب لعل و خط لبش نموده
 که بیان در دوات برایش
 مرشد گشتی بهر دانه دین
 سرشک خورشید و چهره آرد
 قدر دانی افروز بر حبیب
 او به نامی بی حبس و سبیل
 کمال صورت اسماء کجاست
 مثال صنع از مد نامی
 مثل آب جویان در سبیل
 منزه از سواهی ترشای
 بهر فان فراق او تباهی
 و بهر رحمتش تان کوهای
 مرآت استنوی و العنای
 رعایتی و الدوامی

مرشد

تکلفی دارم رسید که دارم
 امیدم زان ترک سبیل

تو برادر شایسته شایسته
 حالت در جلاب غمناک
 ریش این سوزان روی خوش
 زلفها صفاتش عقل محراب
 تعلق با لایق ناز سبیل
 راکشتم برای جستجویش
 ز عقل و شرع و طبع و عارف
 نه شیخ فاضل نه فی شهر
 نمایان شد محضت در مرایا
 محضت را سوزن نیست ممکن
 منزله بود چون ارقیه و اطلاق
 تو را هر حسن جز بهاشق
 تاملش در جلاب جلاب
 بود یاد ملک لایزال
 به تامل و تشبیه خیال
 قد اوصف عن الادراک عالی
 تبلبل با لایق بلال باب
 زنده عرضی و جان و مال
 بکرم عشق که دم خانه خای
 ستم ازاده رند لا باب
 به اطلاق و تفتید باطل
 تعالی نه عن قیل و قال
 نمایان شد به جلاب باب
 به تشبیه اشکال الکمال

تأملش در جلاب جلاب
 بود یاد ملک لایزال
 به تامل و تشبیه خیال
 قد اوصف عن الادراک عالی
 تبلبل با لایق بلال باب
 زنده عرضی و جان و مال
 بکرم عشق که دم خانه خای
 ستم ازاده رند لا باب
 به اطلاق و تفتید باطل
 تعالی نه عن قیل و قال
 نمایان شد به جلاب باب
 به تشبیه اشکال الکمال

کودیده قاروی بخت کند کسی
آیا وضع دست نماشا کند کسی
بالذات خیال که وصلی وصال
کی تیر وصال تنها کند کسی
از کیش هنریت پخت نموده
خود را جواب هر تیر سو کند کسی
من قد دان گفت تنهای شتری
کو حسن بی زوال سو کند کسی
کی برق حسن فرصت نظاره کرد
ناروده را بروی نوینا کند کسی
نوبان شهر کردل و دین افروخت
رو را جواب کجای صحرای کند کسی

من سبیل رشت و خدمت و روسوی بگر

کی منع سبیل رشت دریا کند کسی

تضع بنیان القل و البی
و عاقل و هری و آن لا ادري
و فخری عند الوشاة مدسعه
و اظهر سترى عند خضر القدر
خفیه فی بوکست مرغینه
بها جبرنی ندکولما دمی بجوی
تثام عینی بوح بها فی
یدوب الباقلی افوح لها انثر
نابا قلنی نوا اما کثیره
یتح بها صدهی یجور بها دهر
نظرت لها نظرة عند فحها
و شوتها لافضل اضری من الحری

عسی فخرتها تبت علی انثری
فخر بها العظم الرتم الالحری
و بالینی قدمت قبل فراها
ولما سرت عیس محبوه البدر

و اما سبیل سائل نحو جتها

ستار عمارداری ساهلها فیری

سیوز دماز باد قمار سی
هر اطلاند تیر نار سی
بچه شهادت میور مفقار
آن نه سزی شکان فوندار
شخص مفقار بر سر مفتاد
جل آیه با مر جبار سی
وزن شیطان و شافع دقایق
لشکندیش های دادار سی
کر بهی نور مر اسرارم
ز بهار از خوان نکه دار سی
ز سبیل از ان کوشن فرار
بنده کان فی لیل و بنار سی
ناسزا و ارا بر سر ا کرد
سبیل در ره ادبی و فاداری

از محبت ما کنار دار سی

در عاشق خویش غار دار سی

کیم پیشین که لب بستم
آرشکوه اگر تو بار دار سی

عقل و دل و دین و ملک و ناس
 و بر دی و هنوز کار سی
 از چهره و زلف تاب داده
 خوش ایل و عجب ناز دارد سی
 از روی تو چشم بر نگرم
 هر چند علم فکار دارد سی
 آبی باد صبا گذر خدا را
 بر دوست اگر گذارد سی

آسم و شام سبیل از تو

لای که از تنار داری

جانم لب سیده است که چشمت
 آن شوخی و فکار ایام و فنا
 در جان باری از نایب قدری
 از دلبران صفا و قدوسان صفا
 در تیر چو شمشیر که کرده ایم دل
 از روی لطیف ناله بخت و بجا
 هر جا روم به این دل بودم و کور
 هر در عاشق در دلم بودم و کور

سبیل تو از د و عالم در شرم

بیکانه گشت آفر از بر آستان

موی کل با فادام ای باد صبا
 من که کرده ام ای راسد این هر خدا
 محبت بیکان و این طوفان
 درین دریا ای زابان که حاصل کلاه

دلی کان صید بسمل بر زمین قمار دیم
 که تو قیض خداوندی برادر دارند
 برستی و شش دیم آن شکر ترک خور
 بهستی خود بر سینه عاشق صدا
 به کوی میفرودش آن سبیل در بنام جان دن
 بهستی و نه سوز بکف آن بهر عادت

چشم ازین بودم با تو ناری
 ۱۲ ربه که کوی تو ناری سبیل
 داشت از لطف ناز عین کسری
 چشم خود تو در دیده ناری سبیل
 این دل ناخست یک عین و سالی
 ناسخ از لب میگوئی ناری سبیل
 رشتن بهت کار دل شد رضا
 عین نظر که کوی از این سبیل
 میزنه در شب بچران تو نصرت
 از کف خیال خفته ساری
 مانبا شیم تو باشی و حریفان کوی
 بنده بود عجب نه نوازی عجب

سبیل مرغالی اشک است به دریا می رفت

عجب شد خف بر خج ناری عجب

دید و دل من در شش بحر طوفان
 آن چنان بگری گران مرطوبه در
 روی آزادی به بند در میان
 مرد کل در خم آن اخلاص

در این کوی تو ناری سبیل
 چشم خود تو در دیده ناری سبیل
 ناسخ از لب میگوئی ناری سبیل
 عین نظر که کوی از این سبیل
 میزنه در شب بچران تو نصرت
 از کف خیال خفته ساری
 مانبا شیم تو باشی و حریفان کوی
 بنده بود عجب نه نوازی عجب

فتنه ارباب دانش آفت صید لایان
چهره یار هر جان از دریا به نام
این همه غوغای عام و این شوخ و شور
ناصحتها اندر سر مرا سودا و
مال و افغان و زاری در دین و شوق
راهد ازین چه بگریزانی
ما من از دیده ما هر چند نهان
شور عاشق را نه غری تو ای ب

کره اول او نقدین بدل اسیر حاجت

عین فتنه خوان که او در پناه و رسوا

مرا چون زنده کانی تو در میان
سرم را از خیال برد و فانی
مکن آلوده تینت را به خون باخمی
تا بپسند برین تو شک و سلا

نور

تساوت و بهاران راجه دانه لیل
که جان در بند طهور زار است
عین بیدم بیکستان در دوشم
مرا از اشک غمین چهره طرار
کشم بیداد بچران ترا خدایک
ایمان از روزگار اسیر غار

حیث است انکه قطع طریق فنا کنی
اما از کوی خوشن جحر است کنی
عمری به از روی نفس بل میزوم
دردش و دانت فکرو دشتی
دل که چشیده عشق قیستی
یعنی که هست نفس مستی فنا کنی

سیل از برای خوش کنی نشسته از خدای خوش

کافور باد انکه صاف صد کنی

کمان ای نهال شادمانی
برکت ای بهار زنده کانی
اجل برکت حسن نه دشتی
توانم در جوانی بروی از جان

نور

نایبم کم و مرگ خود دیدم
فغان دارم ز دست نخت جان

ناله سبیل از بیدار کردن

همی ناله ز باریان زبانی

بلبل شیفه شویا به کلستان
۱۰ باش قمری که بان سر و خماران
بوی پیر این یوسف شویا
تبعان شو جیبا ناکه کفیان
دو جیباست به ره جان جهان
کد از جان جهان ناکه کافان
سرم شویا آیت قرآن
از سبیل کد ز تابلیان
خاک شیرازگان نیک طاب
جسم پادشاهان کد جان
ره منزل نیر از کد اراد بهر
خضر باید که بستر چو آن

سبیل را خاک نشینی نده بهر سوی

رزه شویا شریف و خشان بری

کویار من این قدر جفا کار بود
۲۰ درت عیش خاطر و فکار بود
سیر کل و معجی شاه زیا
حوتی بود که رخت و ابر بود
گل کشت حنن فصل گل و لاله
حوتی بود که رخت و ابر بود

از کوی تو چون نقش قدم ز شکم
کریم رفته بازار نو دی
میداشت قنای خلاصی لای
کردم زلف کفایت نو دی
این جور و جفا را که کشیدی تو ظلم
که عاشق دل خسته نه او را بودی

کس مونس و غوار دل ابل گشتی

کر ناله و فریاد از باری بودی

دخست آباد دل دارم و پر شور
۱۹ غیر از این نیست مایع کمال
حارّه در دمن از لطف تو میاید
عاج و غنم سر زت از دوری
ناله دل در خم آن زلف شیر گشت
ایح از این عاشق شویا به سبیل
شکر نده شدم از سر زلف غلظت
براد هوش از سر غنم حارّه

می ندام صبر سبیل سر سبیلی

دیده بودم نقش بلبل ای ای بری

بست میا نایاقش ندی
۲۰ منت عطا نایاقش ندی
آن دمی عارض شمع
معتبه سالت و اطل صیتی
اجنبی قلبی بودی ملک الحی
معتبه قلبی بودی لای تختی

ایام آت فلانست بعضی
 اصبح القاب المعنی مد تقا
 صرت شیفا فانیامد و د با
 بل عود الدبر لوما باله
 ان لی جبا غشوما جاذبا
 یا ابیاتی فلانست بعضی
 شات اسی و الذم شیتی
 باغادی کیف لم تاذیل
 یا منی قلبی و اقصى مطلبی
 ذاع سرتی منه و انفع الخبی

سبیل دمی سال فی واری الی
 عن سوی تکلم الهمی لم رغبی

بی یا ایشر جلاستی ۲۱
 آقا بیت طلعت طابان
 بی خوش کن زلفش هم روی
 آیه غیر از کاری بیستم
 ساری صل بر تو از ان
 شیخ رازین سخن جد استی
 کش کوف و هم دوستی
 آن نفس ند که شفاستی
 و هم یا جواب یا جلاستی
 قمر عاشقان مد استی

سبیل از عودی ریا کردی
 در ره عاشقی کماستی

بقی نیست صورتی جوانی ۲۲
 با کمان دهد جان و برنجور شفا
 من و سر شکیباز و خود و دوری
 متاع مصر را در شهر ما بود خردار
 سرم را کی هوای سایه ای باشد
 که دارد آشیان در سایه او

اکل در ضول اغفاد استیج سالکی
 به جاد و در آفر کس سر کار کفالی

بر آه افلاش شد بیابان ۲۳
 ریس از هر دو دم شد خاکش کجاست
 باشد نستی لیلی نمون ابیلازم
 بیاسد بر احسان از غافلان می
 سر را چشم شد اعضای من در شانی
 مبر و در کرب بر لبان کج او آمد
 که در بر کام شد خاکش از بیم خرم
 بیابان شد بر آه افلاش کجاست
 که چو نیت لیلی مراد بر آید
 که کمان ای جان است بر دم خط
 ندارد آشتی و امین صبح شرح
 که دارد و برین مداح جان

سبیل سر کشیده ام در پای
 سبیل سر کشیده ام در پای

سیر یی دابت معنی و نوادی ۲۴ و مالت نهما قصیدی مرادی
 سیری بانست استبان سینه خفا مروری نون و مرادی
 جزی تدقی الحب و قد فی حشا مصاح ربان از مرندی
 لفظی امیب الشوق و القلض و اخوق می سلون و مرادی
 اراغی خواب و التالیال طویله شکوان قلبی بعویل بیادی
 ایاضفه العیش الذی و منزل تروی ندرک انا غلیل صوادی
 تعود لیال قد مضت و معاشه ترفل و بله النفوس مرادی
 و کیف بعد الوصل العزیز و سبیل بهالت خال وادی
 و آن لطیف العیش و قمری و صارت بهای اهورا رادی
 و این خیال از روز بعد عواصف
 عفت رسم داری فانی مرادی
 بگویند میان کم و مرطوفانی ۲۵ حجاب آساده چشمه عوید از مرادی
 مرا در لب کوی خوش جوانی رقیبت سید کم کسان مرادی
 و می رخ ستان قافل می کدیم علاج بسمل لطف نهالی مرادی

من از روزی که دل به عهد بستم سر و سامان نخت من مرادی
 بقیم بود و در از نو خواهم روزی کون بایند عمر من مرادی
 سلمان بودم و دل به چشمه کاروان کون این من مرادی
 کون عاشقان از سیکال لاله مرادی
 که انداس و کاکل شک و خط فغان رحیم سبیل مرادی
 خط روشن بکر صفی خاریا دور خار و دوانی مرادی
 کوی به دست و کوی جان خاریا مبان از راه کفایت مرادی
 زخم خون فشان کیل نوسید مرادی
 نزلت مبارک یاری سواد طغری ۲۶ دیده و دل را سر و سواد مرادی
 خیر مقدم می سودا در جاکب الهی در سرم چه خوش جان مرادی
 دیده زار شک کلاری زخمی نارسد بگل گشتش مرادی
 چهره فرو زارش شمع وادی این تحمل قامت غناش مرادی
 تیغ خون نشان بکفر مرغانی رقیف و افغان کعبه صف مرادی
 باده اش ز رخ و استه کل خسته هر که دیدشید اشدر مرادی

سیر یی دابت معنی و نوادی
 سیری بانست استبان سینه
 جزی تدقی الحب و قد فی حشا
 لفظی امیب الشوق و القلض
 اراغی خواب و التالیال طویله
 ایاضفه العیش الذی و منزل
 تعود لیال قد مضت و معاشه
 و کیف بعد الوصل العزیز
 و آن لطیف العیش و قمری
 و این خیال از روز بعد عواصف
 عفت رسم داری فانی
 بگویند میان کم و مرطوفانی
 مرا در لب کوی خوش جوانی
 و می رخ ستان قافل می کدیم

زوبه صومعه آتش مهرت ز قهر دانا
روی بر پشت آور در بخت طبع سنا
گفتش ای جان روز من مگردانا
گفت جان مسلمانم در بد سودا
قد استرلی ترا الا کاد آغوبه
صرت من مجنون طعاش لب خفا
باز چهره نهان کرد صریده و ناکه
رو سوی بلبلان کرد گشت
من زلی روان گشتم در طلبه و گشتم
گفت بخت زان گشتم زنده و گشتم
قال یاقتی و ملاست للهوی الهی
استغفرم یا تصفقی اننی انا جائی

رو به دارش مطلق العنان رفت

سبیل دل سر و بار در کمال شوق

فراق صدی و نجات استوائی ۲۷
آورد الکاس ایها امواتی
بست منضمی مکتبای ابرقا
صحن اطوار قلبی افروخته
یا انا ذلیم حیکموا
فاقد ارمقی و تر یاسی
خیمه جذرافسانه و انسون
بست هر فراق را ایق
در حجاب غیاض و افداک
گشته محجوبه را شسته
حب العلم ظلمت بصیر
اغسلوا افری و ادر استی

سازنا ز با رمق
لبس غیری بصقع افاتی
بیکشت رستی من امانی

تسبیح سوی الوجود المحض

بگذر سبیل و آهیا بای

آه افسرده مارا نبود تا شیری ۲۸
تا که این قلب گیر دشت را از کبری
صبر از دل شد و دل از من گشت
چاره ساز جهان مهر خدا ندر
رحمی ای خواج که بعد از عهد
راصمیم که رسد از کلک تو ام ندر
کر چه صد راهم زنده بگویش لیکن
دیده بانی است به راه وی از قدر
شاه را ای است زمانه بدر و دولت
لیک اگر بت بردانه کند شیری
خواهم بگفت دارم و صلاش من ندر
بدعای بحر یا بنگاه پیری
عقد زنده گیم را بکشتاید شاید
خجری از کف خور ز تو ناسی
غم دل سنگی شادی از کوی
تا رسد ای تو دارم بکلوز نوری

سبیل جوان دیده از رنگه گزشتیم

بست بر پرده دل بهر خوش تصویر

داریم طوفانی بی مهر و رحمت
 سلطان بی رحمتی از غنای
 مکاره ساز شوقی باطل و شر
 از بهر درمندان خوش است
 قفسه نفس بی کام و بی
 نظم کلام او را در گوش صاحب
 بامه کمالی باغی که رفته
 سرش از نامستی بیکانه است
 بجای ساز شوقی از چشم شوق جان
 اسلام سوزی از زلف بیکانه
 باقدش سید از خلق بیکانه
 ویرانه شدن از دست نفی جان

بجای آتش نشاند خورشید از خورشیدی
 که در بهر نامود بسته از جان
 برای کشن صید دم تیر تیر
 جفا و دیری در آتشش از آزار
 دم را بر دو خنم نخت همگان
 خود جلد جان میانه خود فدا
 متاع بس گران دارم بی تو گران
 نمی خورم و نه دارم راه مانای
 گساده از ده ام دارد کفایت
 دل بویف مثال از کاشد خدای
 به امید کرم روز ابد نگاه تو دارم
 سالنامه بهی بر سر ام
 جو سبیل از ده سروی بر سر باریدم
 بهر صانع گیتی فتنه تیرانی

سینه من مجرب است دل در جفا افکند
 وین تن فرسوده از غم فزوده گشتی
 رفت جان از گنا و برده و گنا
 فاعلم در دل شکست و در گنا
 بهتر از جان چیست جان خوشتر
 جان باید در دست دم نایاب
 رفت جان کجاست از شر جان بد
 تسبیح خنجر خنجر شیر و شکر
 دست نام نشان این است بیک
 در کف طرف کعبه در گنا
 فتنه آفرینان و آفت خلق جهان
 سبیل زلف محبت در جان

عاشق بی جان و بی دل آستان
 دیده باشی در سایه سبیل آن و سوری

مان برده در برده مار اگر بد
 بی برده اگر دیده رخ یار بد
 رندان چراغ زده در کسوف
 که حقیقت ز لب او نشیده
 چنان بیایم اگر آن فتنه نبرد
 ابو صفت احوال سبیل بریده
 که طوبه او شود قیامت خودی
 جان نامه اندر طلاق مذوب
 در کوچه و سبیل عشاق میبورد
 که تیر نکاشتن نشانه سبیل
 بیانی با شعله بر خلق نکشت
 که این همه دل بر سر کوشش

آه چه غبار ره جانان گشتی
 خواب که از دیده پر نم چکید
 بهوده چو اندی زبانی
 سبک که از زلف سیاه کشید

چرخ نواد معنی شب و روز
 ۳۳ فایات شری صفت معنی اودی
 جبه قفس انانست فربه
 تخم را معنی کیز را بی
 نیالی بحر است خضارت خور
 بهالو معنی بدی و معنی انجی
 تالس بحر ایامن مجالس
 طعامی پاکیدی بدی علقی
 یاقوت الايام باغیان المنی
 علی العاشق السکین حوری المی
 جنبک جنان لغو که کوی
 عبودک فانی چونک است می
 کلام که المواقف تسلیمت

فان شربت جانی رویدا فکلی
 حاصل سخن است ایضاً اینها
 ۳۴ کین میر محنت را خفتی از این
 هر چه صبر و زدم زخم سینه و زدم
 زور بدتری دیدم ای نگار سر جان
 دستان خون خوارم پس این
 خون دیده میبارم ز رخ میبارم

قوت و طری کانی تربت و طری
 تربت طری صافی لیکان نهان
 صبر و طاقت حاقی غم فکری
 حکم ختم صلاست میبوم خجالی
 هر که باداری از ره وفاداری
 کن را بر ماری ناکر من و سیدی
 سبزه عرفان سبیل را دو طرفان
 رو کنم سوی جانان بهار رسوا

رو سوی بیابانش دل طاق اویش

جان کنم تو را بش کد زخم ترسالی

کو رش چشم پر کنایه
 ۳۵ در غنای یوسف ثانی
 ای جناب ستم آیین
 عشق تو نهنهای حیرانی
 ای بروج و خم سر زلفت
 رخ نه در کشور مسلمان
 ای را سوب طره کیست
 سرو سامان دل پر ثانی
 ای آدای چشم خور زرت
 هر باب ستمن جانی
 میتوان ز ما بدین دل
 دایم را ز خویش متوانی
 در آن جان بجای آسایش
 میتوان ما در جان آسایش
 داندن یوسف بر تو دشوار است
 تو درین کار سخت یاد اینی

آه من بی تو سینه های چرم
آتش که سیل رود باران

بدانور الحقیقه من مجازیه ۳۶
فصاحت اسیر فیه با نثر
طفت اینهمه فی اطلال کجده
و صبحی سآوردن الی الهادی
سرو عشق اودا میرایم
کمی نظم دردی که سینه تازی
علامت هست بر مغام
ز محمود نیاید آری
بشارد با نوز سارکاری
مرا تو دوست گرفته ده
چو کالی زان به امان ماری

تو آن سوخت را عشق اسیر

که عرس صدف شد در عین فانی

دلمه را نخت طرح بیوفانی ۳۷
نمک زین اصل و فرع آشنایی
آنکه بی لذت کنی کوادر این
کار از بندش دلدار فانی
لیکن این دل کشن به دوری
میل کند سودانی جدایی
شد غنی فقر و کار است این
علم جل و سحر حیران

سپیل نام بر سر کوشش کند باد احباب
کی دل کم گشته در نقش کمان های

دارم امید اکر در توجیه در یاد ۳۸
کر کبیر یار داران درین سال
زار دل ایا تو سکیم دل بکس کوی
تا که آخر زار در دل سبیل سوز
شرط صیغ عمل قوت بود در مقام
غیر حق را در دل و تنه که صدمه
ساز از ساقی کوثر در کشتن کار
خون که شتی از خود اکر عارفان
بود سار کشت طائران که مضحل

سپیل را بود این طائران که مضحل

عرب لبین نادری با لفراف ۳۹
و بان الوصل القطع اتدانی
سکینی حلوه حلوه ها
و لکن التوی ترا اندانی
زال نواز اما راجه
وقتی قلبی صمیم القلب بانی
گرام غنیمت او دعت قلبی
مستاسرت من ارض العراق
شیر ایت مالیده اوجیدا
گرام الحی مار اموال حاسه
اما محموم حقی استیانی
اما المظرو را خزان جفول

رضت عیدم زنی طبت شقیق
 فیالیت تدایونی سلمی
 لیس للوعی التریق الی
 کوس مدانه مکف سانی

در کشور نهستان ما و سرود
 ۴۰ ایران توارانی ای دهر چای
 ما و سروریده در کشت بیابانها
 در شهر نیکو این آسوی صحرای
 صد خوسن سوری دانه بدنامی
 بفرخت بودیش کبره دل
 مان طوطی فرزانه چادرین لایق
 از نهر دوسه دانه بایند شکبای
 از کلبن بومیدی هر چند کحل
 او کیت بدامان صد هزار
 از لنت جسمانی فرزدانم تن کای
 بکشت باستانی اینک خلیج دریای

این سبیل بیابانی در وادی حیرا

تبریز پرستگاری و بی انانی

خطا بار بر رخساری غیر پری
 ۴۱ شمشیر به در چشمه خورشید خنک
 هر تراب جان شده ناهید شتری
 رطل

جانار از طبعت خجسته
 ناید چنین مثال ترک غصه
 هر چند کلاک صفحا کند رقم
 چون نیک نیکم نوزاد صای
 بهرام و ارتفع به فرق حد گذار
 تا سبیل خون و آن از نهر کویر

بایست غنیمت بقی بدید
 ۴۲ و اصفا راسه علی صدر
 اشرق العکب بوز جسته
 اصبح القدر مطلع الفجر
 مصفی صاریحه الماوی
 لیلته شب بیلده القدر
 یا صلی لا تلومانی
 آنی امر و لقی عذر
 احوق لوعه الهوی کدی
 و عیونی بد معاخر
 مده مکتبی لها الشفت
 جیت ادری و جیت لا ادی

سال سبیل الهوی بوادریا

لا سقی الله ربع من بزی

تشنه سینه که بیاورد
 از غم و غصه و غم
 نو خجسته که بیاورد
 بعد از این خود را بیاورد
 بایست که در کشت بیابانها
 در شهر نیکو این آسوی صحرای
 صد خوسن سوری دانه بدنامی
 بفرخت بودیش کبره دل
 مان طوطی فرزانه چادرین لایق
 از نهر دوسه دانه بایند شکبای
 از کلبن بومیدی هر چند کحل
 او کیت بدامان صد هزار
 از لنت جسمانی فرزدانم تن کای
 بکشت باستانی اینک خلیج دریای
 این سبیل بیابانی در وادی حیرا
 تبریز پرستگاری و بی انانی
 خطا بار بر رخساری غیر پری
 شمشیر به در چشمه خورشید خنک
 هر تراب جان شده ناهید شتری
 رطل
 سبیل از خانه او

از کشت بیابانها
 در شهر نیکو این آسوی صحرای
 صد خوسن سوری دانه بدنامی
 بفرخت بودیش کبره دل
 مان طوطی فرزانه چادرین لایق
 از نهر دوسه دانه بایند شکبای
 از کلبن بومیدی هر چند کحل
 او کیت بدامان صد هزار
 از لنت جسمانی فرزدانم تن کای
 بکشت باستانی اینک خلیج دریای
 این سبیل بیابانی در وادی حیرا
 تبریز پرستگاری و بی انانی
 خطا بار بر رخساری غیر پری
 شمشیر به در چشمه خورشید خنک
 هر تراب جان شده ناهید شتری
 رطل
 سبیل از خانه او

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

پنجشنبه
روز دوشنبه
در روز دوشنبه
در روز دوشنبه

که در روز دوشنبه
در روز دوشنبه
در روز دوشنبه
در روز دوشنبه

در روز دوشنبه
در روز دوشنبه
در روز دوشنبه
در روز دوشنبه

